

ŽELEZAR

TEDNIK - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 29. JANUARJA 1981

ŠTEVILKA: 4 • LETO: XXX

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl - Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju št. 421/1-72.

KONKRETNE NALOGE IN SKLEPI PROBLEMSKE KONFERENCE ZVEZE KOMUNISTOV

Kakor smo že poročali je bila 12. januarja v Železarni problemska konferenca zveze komunistov, na kateri so govorili o stanju in nadaljnjih nalogah na področju ustvarjanja in delitve dohodka, vrednotenja nalog in delitev sredstev za osebne dohodke. Predsedstvo, ki je pripravilo konferenco, je bilo tudi zadolženo, da na osnovi uvodnega referata in razprave na konferenci, oblikuje konkretne ugotovitve oziroma naloge in sklepe in spremlja uresničitev le-teh v praksi.

V teh dneh so vse osnovne organizacije zveze komunistov in zveze sindikatov v naših temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, poleg odbora za uveljavljanje zakona o združenem delu, poslovnega odbora Železarne in vodij TOZD, prejeli gradivo s te konference. V prvem delu predsedstvo konference navaja nekatere osnovne ugotovitve s te konference, v drugem pa zelo konkretne naloge in sklepe opredeljene z roki izvedbe in nosilci nalog.

V naši železarni smo januarja 1978 sprejeli temeljne samoupravne sporazume, ki urejajo:

- razmerja pri ustvarjanju skupnega prihodka in interne cene,
- razmerja pri ustvarjanju skupnega dohodka,

- osnove in merila razporejanja čistega dohodka in

- osnove in merila za delitev osebnih dohodkov.

Ob teh sporazumih predsedstvo ugotavlja, da v nekaterih primerih

niso zaželeli kot bi morali, niti se sprejete opredelitve niso dovolj spoštovale, med drugim tudi zaradi spremljajočih objektivnih problemov in vplivov.

V zvezi s sporazumom o razporejanju čistega dohodka je bilo ugotovljeno, da ne vsebuje dovolj konkretnih meril in osnov razporejanja čistega dohodka za osebne dohodke in skupno porabo. Premalo je vgrajenih opredelitev, ki bi spodbujale, da bi z boljšim delom, or-

(Nadaljevanje na 2. strani)

SM 7 PRIKLJUČENA NA ZEMELJSKI PLIN

V programu priključevanja metalurških peči v Železarni na zemeljski plin, ki se izvaja že več kot dve leti v okviru naložbe »plinifikacija Železarne«, je bil v preteklem tednu storjen pomemben korak naprej. Na zemeljski plin je bila priključena sedma SM peč v TOZD Jeklarna. Ta novica bi ne bila nič posebnega, saj so bile pred tem že predelane na zemeljski plin peči v valjarnah bluming, štekel, valjarni žice, debela pločevina in tudi šesta SM peč, če ne bi bila predelava izvršena iz pretežno domače opreme in materiala.

Celotni projekt plinifikacije Železarne se je pričel na osnovi izdelanega investicijskega programa, v

katero so bile vključene glavne metalurške peči, ki se bodo pridelale na zemeljski plin. Na osnovi njihovih kapacitet, so bile določene približne količine zemeljskega plina, ki bi moral nadomestiti mazut ali butan-propan. Same predelave na pečeh so potekale na osnovi predlogov, ki so jih dali ponudniki tovrstne opreme. Ker takih ponudnikov iz Jugoslavije ni bilo, smo se orientirali na tuje. Ti so nam izdelali preračune peči in se orientirali na tuje. Ti so nam izdelali preračune peči in upoštevali toplotne profile peči, kapacitete itd. Na tej osnovi so dobavili tudi opremo, to je gorilce, reducirne podpostaje, regulacijsko opremo, varnostno opremo in podobno. Pomagali so nam tudi pri zagonih peči, pri uravnavanju parametrov in dali vsa potrebna jamstva, da bodo predelane peči funkcionalne. Pri nekaterih pečeh predelave niso bile enostavne, saj je bilo treba pri vseh pečeh, ki so bile ogrevane z mazutom, ostati tudi pri tej možnosti v primeru, da zmanjka zemeljskega plina ali mešanice bu-

(Nadaljevanje na 3. strani)

(Nadaljevanje na 2. strani)

STEKLE PRIPRAVE NA XII. KONGRES ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

Z zadnjo, 16. sejo centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, ki je bila 22. januarja, so s sprejemom osnovnih elementov idejnopolične vsebine in načina priprav na XII. kongres ZKJ, stekle priprave na ta delovni dogovor jugoslovanskih komunistov, ki bo prihodnje leto. Osnovna orientacija priprav je usmerjena v to, da kongres mora odpreti nadaljnje perspektive razvoja naše socialistične revolucije, nadaljno demokratizacijo političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

Temeljna vsebinska orientacija je usmerjena v kontinuirano nadaljevanje razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja, kontinuiteto revolucionarnega razvoja in boja Zveze komunistov Jugoslavije v graditvi socialističnega samoupravljanja po Titovi poti.

Seveda bodo priprave na XII. kongres ZKJ morale prodrati v

(Nadaljevanje na 3. strani)

NE JOČI - ŽELEZAR

Kadrovska problematika v Železarni se iz leta v leto zaostruje. Zlobneži trdijo, da kadrovskega sektorja zato nismo cilja s kadrovskimi plani, da jih bo lažje realiziral, kadrovske delavci pa bi želeli dati »novemu« delavcu več, kot samo delo, vendar pri tovrstnem naprežanju naletijo na mnoge ovire, ki so v glavnem posledica neznanja in ekstenzivnega zaposlovanja v preteklosti, zato zavirajo sprejem.

KADROVSKA BILANCA V PRETEKLEM LETU

Glede na leto 1979 smo znižali število zaposlenih za 2,5% in za 3,5% ostali pod planom. Tega nismo uspeli uresničiti predvsem zaradi naslednjih dveh razlogov: V primerjavi z letom 1979 je manj delavcev sklenilo delovno razmerje in več

delavcev je prekinilo delovno razmerje. Delež sta si v razmerju 2:1. Zmanjšanje sprejem so narekvale predvsem velike možnosti zaposlovanja v domačem kraju, v Jugoslaviji beležimo 3% rast zaposlenosti v preteklem letu, pomanjkanje vložnega materiala, zato smo občasno

(Nadaljevanje na 3. strani)

PRED SEJO SKUPŠČINE OBČINSKE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI

Za 21. sejo obeh zborov skupščine občinske zdravstvene skupnosti je predložen obširen dnevni red. Med važnejše točke dnevnega reda sodijo:

1. Sprejem ugotovitvenega sklepa o pristopu delavcev in delovnih ljudi k samoupravnemu sporazumu o temeljnih plana občinske zdravstvene skupnosti Jesenice za obdobje 1981-1985.

V poročilu je rečeno, da je bilo gradivo poslano v 138 temeljnih in drugih organizacij združenega dela ter delovnim ljudem in občanom v

krajnih skupnostih na območju občine Jesenice. Od tega je podpisalo samoupravni sporazum brez pripomb kar 125 ali 90,6% organizacij združenega dela in skupnosti. Po določbah samoupravnega sporazuma je določen tudi nominalni znesek za leto 1981 v višini 259.045.000 din, s

(Nadaljevanje na 6. strani)

... Delegatski sistem in nadaljni razvoj socialistične samoupravne demokratije terjata, da v vseh samoupravnih in državnih organih, v delegatskih skupščinah, forumih in organih družbeno-političnih organizacij popolnoma uveljavimo in spodbujamo kolektivno delo.

S takim ciljem in na temelju pozitivnih izkušenj, ki smo jih že pridobili, moramo še nadalje izpopolnjevati metode in oblike organizacije dela forumov in organov. Znano je, da v predsedstvu SFRJ kot v najvišjem državnem organu že vrsto let volimo predsednika za leto dni. To načelo smo pred kratkim uveljavili tudi v predsedstvu CK ZKJ, ko smo izvolili predsedujočega prav tako za eno leto. Ob dosedanjih izkušnjah lahko ugotovimo, da bi takšno prakso v prihodnjem razdobju lahko uveljavili in da bi to morali storiti tudi v drugih organih in organizacijah, od občine do federacije. Izjema bi lahko bili le nekateri izvršni in strokovni organi ter ustanove. A tudi tam bi morali razvijati in uveljaviti kolektivno delo ter skupno odgovornost.

O teh vprašanjih sem veliko razmišljal. Trdno sem prepričan, da bi tak način dela še bolj uveljavil kolektivno delo in odgovornost, da bi pripomogel k nadaljni demokratizaciji dela vseh samoupravnih in političnih organov in preprečil uveljavljanje leaderskih in drugih nezdravih ambicij posameznikov. Z eno besedo, delo bi postalo učinkovitejše, odnosi med ljudmi pa bolj in bolj človeški. Vse to bi pripomoglo, da bi se Jugoslavija v stabilnih razmerah še nadalje uspešno razvijala kot socialistična, samoupravna in federativna skupnost.

Iz govora tovariša Tita na 8. kongresu ZSJ, 21. novembra 1968.

Sodelavci pri obzidavi SM peči (Foto: S. Kokalj)

DELOVANJE DELEGATSKEGA SISTEMA NE SMEMO PUŠČATI SPONTANOSTI

Ni potrebnih posebnih poglobljenih razmišljanj za ugotovitev, da sta delegatski sistem in delegatski odnosi v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih naše železarne preveč prepuščena spontanemu delovanju. To potrjujejo tudi informacije, ki jih vse česse beremo v našem glasilu, da konference delegacij na nivoju delovne organizacije velikokrat niso sklepne, da delegati na konference prihajajo brez stališč svoje delegacije ali svojega okolja, da se delegati neredno udeležujejo sej skupščin, ki so večkrat nesklepne, da delegati na sejah skupščin niso dovolj aktivni in podobno. Vse to bi moralo biti dovolj resen signal osnovnim organizacijam zveze sindikatov v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, da bi se bolj zavzeto in odgovorno spoprijela s temi vprašanji. Seveda pa bi v tem pogledu moralo biti tudi več pobud s strani tovarniškega vodstva zveze sindikatov.

Edvard Kardelj v svoji študiji Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja opredeljuje delegatski sistem:

»Bistveno obeležje in značilnost socialistični samoupravni demokratiji kot posebni demokratični obliki diktature proletariata daje prav delegatski sistem. Delegatski sistem je oblika organiziranosti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi oziroma občanov tako za izvajanje oblasti kakor tudi za upravljanje družbenih zadev na temeljih samoupravljanja. Delegatski sistem obsega in prek njega se izražajo vsi subjekti samoupravne družbe in njihovi interesi s tem pa tudi človek - posameznik in njegov interes, njegova skupnost interesov kakor tudi družba in njeni interesi v celoti. Tako se delegatski sistem kaže tudi kot oblika samoupravne in demokratične družbene integracije, ki je sposobna izraziti tako današnje interese in potrebe človeka ter posameznih in njegovih skupnih interesov in družbe kot celote kakor tudi progresivne dolgoročne smotre razvoja socialistične družbe ter poti in sredstva, nujna za njihovo uresničevanje.«

Vsekakor bi morali vprašanje delovanja delegatskega sistema in delegatskih razmerij postaviti v ospredje na letnih sestankih in sejah konferenc zveze sindikatov, ki so pred nami. To je tudi ustavna naloga sindikatov, ki se morajo boriti med drugim tudi za uresničevanje socialističnih samoupravnih odnosov in odločilne vloge delavcev pri upravljanju družbene reprodukcije. In kako naj delavci uresničujejo te odnose in vlogo, če ne prek delegatskega sistema in delegatskih razmerij. Kajti delavci in vsi delovni ljudje naj bi prav prek delegacij in delegatov v družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnostih odločali o celotni politiki naše družbe, zlasti pa o politiki reprodukcije.

Vsekakor bodo potrebna bolj načrtna in stalna prizadevanja, da usposobimo osnovne organizacije zveze sindikatov v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih za celovito uresničevanje njihovih nalog, opredeljenih v ustavi in konkretiziranih v kongresnih in drugih dokumentih Zveze sindikatov Slovenije. Praksa namreč kaže, da se osnovne organizacije sindikata še vedno preveč ukvarjajo samo z vprašanji s področja proizvodnje, s športno-rekreativno in izletniško dejavnostjo in tu in tam s socialnim varstvom v ožjem smislu besede.

»Sindikat bi moral skupaj z delegacijami in delavskimi sveti oblikovati stališča in opredelitve do problemov, ki jih urejajo v zborih združenega dela, v skupščinah samoupravnih interesnih skupnostih, bankah in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, v katerih imajo organizacije združenega dela svoje delegate,« poudarja Edvard Kardelj. To pa pomeni, da sindikat mora postati del delegatskega skupščinskega sistema. Žal smo v naši železarni še precej daleč od tega in to predvsem zategadelj, ker smo delovanje delegacij in delegatov v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih preveč prepuščali spontanosti. Zato pa nosi največjo odgovornost sindikat in zato bodo morali na letnih sestankih in sejah konferenc zveze sindikatov v naših temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih o tem zelo odgovorno, kritično in samokritično spregovoriti.

KONKRETNE NALOGE IN SKLEPI PROBLEMSKE KONFERENCE ZVEZE KOMUNISTOV

(Nadaljevanje s 1. strani)

organizacijo dela in z zniževanjem stroškov dosegali večji dohodek in s tem z zniževanjem stroškov dosegali večji dohodek in s tem večji čisti dohodek, kar edino lahko zagotavlja več oblikovanih sredstev za osebne dohodke v temeljnih organizacijah. Sporazum pa je tudi premalo do- rečen za izjemne primere, kadar, na primer, ugodna tržna situacija omo- goča izjemne dohodke ali kadar ima temeljna organizacija motnje v pro- izvodnji oziroma gospodarjenju, ki ne zagotavljajo niti kritja osebnih dohodkov.

Ugotavlja se tudi, da razvoj osnov in meril pri delitvi osebnih dohodkov veljavni sporazum že zavira. V pr- vem četrtletju preteklega leta je bil na zborih delavcev obravnavan os- nutek praktično novega sporazuma in do septembra je bil osnutek do- polnjen in usklajen s pripombami ter oblikovan kot predlog za sprejem referenduma. Zaradi začete razpra- ve v decembru, že sprejetega druž- benega dogovora o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo v SR Sloveniji, se je odložil sklic refe- renduma. Predlog sporazuma naj se s tem dogovorom dopolni in zaradi časovnega odmika da ponovno v obravnavo na zbor delavcev oziro- ma samoupravne delovne skupine.

V nadaljevanju nekaterih osnov- nih ugotovitev je rečeno, da je bilo zaradi kasnitve sprejema dopolnje- nega samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih delitve osebnih dohodkov dopolnjevanje se- danjega sistema delitve osebnega dohodka omejeno le na področja uveljavljanja dodatnih oziroma no- vih kriterijev, ki temeljijo na merilih za tehnološko, kvalitetne in časovne dosežke. Sporazum novega sporazu- ma bo omogočal da v praksi uvelja- vimo vrsto dopolnil kot so: analiti- čno vrednotenje delovnih nalog, spre- minjanje ocene delovnega prispevka s kvalitetskimi merili, specifična me- rila za posamezne skupine delavcev itd. Nov sporazum mora omogočati stalno dopolnjevanje sistema nagra- jevanja.

V nadaljevanju je v ugotovitvah rečeno, da sta bila v Železarni v letu 1978 izdelana predloga metodologije razvida delovnih nalog in priročnik za opredeljevanje zahtevnosti de- lovni nalog. Imenovane so bile tudi strokovne grupe po temeljnih orga- nizacijah združenega dela in delov- nih skupnostih za izdelavo predloga razvida del. Koncem leta 1979 so de- lavski sveti (razen Remontnih delavnic) sprejeli samoupravni spo- razum o enotni metodologiji za se- stavo razvida del in nalog. Ob tem je bilo na konferenci ugotovljeno, da kljub zahtevnosti naloge z razvidom pomembno kasnimo. V letu 1980 je bilo danih več opozoril, predvsem s strani sindikalne organizacije za po- spešitev del tudi z določanjem rok- ov. Šele po mesecu septembru se je delo pospešilo v večini temeljnih organizacij in nekaterih sektorjih. Kasnitve na izdelavi razvidov del in nalog resno ogrožajo vpeljavo ana- litične ocene v sistem nagrajevanja. Pri vsem tem pa v letu 1980 sprejeti moratorij o odložitvi zahtev za pre- kategorizacijo posameznih delovnih nalog (razen novih) ne bo vzdržal daljšega obdobja. Analitično vred-

notenje del in nalog in vrsta drugih bolj učinkovitih dopolnil sistema na- grajevanja so v izključni odvisnosti od sprejetega razvida del in nalog.

V ugotovitvah predsedstva, ki iz- haja iz konference je poudarjeno, da je neločljiva in vzporedna naloga urejevanja in graditve dohodkovnih odnosov v nadaljnjem razvoju sa- moupravne organiziranosti. Zato je potrebno stalno spremljati in pro- učevati našo samoupravno organi- ziranost, ki jo je potrebno prav za- radi nadaljnje graditve dohodkovnih odnosov stalno dopolnjevati.

Nadalje konferenca ugotavlja, je rečeno v gradivu, da na področju sa- moupravne normative ureditve obstaja vrsta pomanjkljivosti kakor tudi, da nekatera področja še vedno niso normativno urejena. Tako je potrebno dopolniti temeljni samo- upravni sporazum o združevanju dela delavcev v temeljni organizaciji predvsem z osnovami urejevanja de- lovni razmerij, inventivne dejav-

nosti, nadalje urejevanje stanovanj- skih zadev in podobno. Nujnost nor- mativne ureditve se zahteva pri urejevanju preventivno varnostnih ukrepov pri delu, predvsem na po- dročju ravnanja z eksplozivnimi snovmi, vnetljivimi tekočinami, plini in podobno.

Na osnovi teh ugotovitev in pou- darkov na problemski konferenci zveze komunistov Železarn, pred- sedstvo konference opredeljuje kon- kretne naloge, roke izvršitve in no- silce nalog. Zaključke pa pred- sedstvo sklepa z nalogami, ki morajo biti prisotne pri vsakodnevem delu in snovanju.

Vsekakor moramo še enkrat pou- dariti, da je predsedstvo po poobla- stilu problemske konference zveze komunistov Železarn dolžno spre- mljati uresničevanje opredeljenih na- log in sklepov, kar je v bistvu od ukinitve tovarniškega vodstva zveze komunistov nova kvaliteta dela zveze komunistov v naši Železarni.

SM 7 PRIKLJUČENA NA ZEMELJSKI PLIN

(Nadaljevanje s 1. strani)

tan-propan-zrak. Ta prehod iz enega na drugo gorivo je bil izveden na istih gorilcih, postavljenih na mesta v pečeh, kjer so bili prvotno pro- jektirani.

Kljub, na prvi pogled enostavnim predelavam, je bilo pri zagonu neka- terih peči mnogo težav. Te so se kazale predvsem v težkem uravna- vanju temperatur v posameznih co- nah, neenakomernem ogrevanju ma- teriala, pregrevanju sten ali stropov peči in podobno. Te težave so od- pravljali tuji strokovnjaki z izdatno pomočjo domačih. Posebno nekateri sodelavci iz energetskega gospodar- stva, RTA, sektorja novogradenj in prizadetih TOZD, so veliko storili pri tem, mnogo so se pa tudi naučili. Njihovo prejšnje znanje in na novo pridobljeno, je pomagalo, da so se uspešno vključili tudi v predelavo sedme Simens-Martinove peči.

V TOZD Jeklarne je v teku po- seben program predelav agregatov na zemeljski plin. Predvidena je bila predelava štirih SM peči, postavitev dveh mest za sušenje ponvic in štirih mest za ogrevanja ponvic, ogrevanje žlebov in dogrevanje ponvic. Od tega programe je bila izvedena predelava SM 6, enega mesta za sušenje in dveh mest za ogrevanje ponvic ter ogrevanje žlebov na nekaterih pe- čeh. Tudi pri reševanju teh predelav so bili pretežno vključeni tuji doba- vitelji. Uvožena je bila glavna opre- ma — armature in gorilci, pomožni in montažni material pa je bil do- mač. Kljub uporabljeni tuji opre- mi je bilo pri zaganjanju agregatov nekaj težav, ki pa so jih dobavitelji in naši strokovnjaki uspešno rešili.

Posebno predelava šeste Simens- Martinove peči je nekaj časa pov- zročala precejšnje težave. Največ težav je bilo na gorilcih firme Unitherm, ki veljajo za boljše vrsto. Kljub temu so se masili, ker je na njih brizgalo raztaljeno jeklo. S po- sebnim prizadevanjem naših stro- kovnjakov je uspelo problem rešiti. V tem času je bila od vodstva TOZD Jeklarne dana ideja, da gorilce iz- delamo sami in na ta način pri- pomoremo, da se uvoz zmanjša in da čimprej predelamo še ostale peči. Pripravili smo načrte gorilcev, jih v naših delavnicah izdelali in jih po- izkusno namestili na SM 6, kjer so se pokazali kot uporabni.

Ta uspeh, predvsem pa vedno težja situacija pri uvozu opreme, sta narekovala, da se sami lotimo pre- delave SM 7 in se pripravimo tudi na predelavo SM 2 in 3 ter drugih agregatov. Predelava SM 7 s pre- težno domačim materialom je uspe- la. Izdelali smo načrte predelav, izdelali seznam potrebnih delov in šli v »lov za njimi«. Ponudbe smo iskali pri vseh znanih jugoslovan-

skih izdelovalcih podobne opreme. Del smo jo našli pri organizacijah IMP, Petrol, ATM in Verigi-Tio, največ pa smo koristili obstoječe rezervne dele ali pa smo dele izdelali doma. Zaradi zelo intenzivnih pri- prav vseh sodelujočih, je bilo do tre- nutka, ko je bila peč pripravljena za remont, vse pripravljeno tudi za pre- delavo. Ta je tekla po izdelanem načrtu in je bila zaključena pred za- ključkom remonta. Poleg glavnih izvajalcev EM Hidromontaža in ELIM, so najtesneje sodelovali de- lavci RTA, energetskega gospodar- stva in novogradenj. Pri tem je med vsemi sodelavci treba pohvaliti tov. Dolanca iz RTA, ki je prispeval glavni delež pri projektiranju pre- delave, predvsem pri poenostavitvi krmiljenja in vodenja peči.

Uspešna predelava SM 7 nas ob- vezuje, da čimprej in na enak način ter z največjo količino domačih ma- terialov, pripravimo tudi predelave še drugih SM peči, ogrevanja ponvic in predelave peči v aglomeraciji, plavčev in termocentrali. Pri tem bomo seveda morali upoštevati, da je uporaba pretežno domače opreme zaradi uvoznih omejitev potrebna, da pa bo to povzročalo tudi težave pri obratovanju, zaradi pogostejših okvar.

Sektor novogradenj

JEZIKOVNO RAZSODIŠČE NEJASNO SPOROČILO

V Emonini samopostrežni trgovini v Cigaletovi je bil novembra 1980 takle napis: »PROSIMO ZA ČIMPREJŠNJE VRAČILO KAVCIRANE STEKLENE EMBALAŽE S ČIMER BOSTE DOPRINESLI K NEMOTENI ZALOŽENOSTI STEK- LENIČNIH PROIZVODOV.«

Napis v tej in najbrž še kateri od trgovin lepo kaže, kako so se po pisarnah navzeli zapletenega izražanja, ki ga dan na dan berejo v časopisju, celo v uradnih listih in poslušajo po radiu in televiziji.

Morali bi se sicer spotakniti ob posamezne šibkosti, kot je na primer DOPRINEŠTI K ČEMU, vendar je ves napis tako zgrešen, da je le sam svoj »spomenik«, saj ni pretehtan za obiskovalce trgovine. Kako naj namreč ti razvozlajo, kaj po- meni »VRAČILO KAVCIRANE STEKLENE EMBALAŽE ali ZALOŽENOSTI STEKLENIČNIH PROIZVODOV?«

Tako sporočilo doseže svoj namen le, če je pregledno in jasno, da ga kupec lahko mimogrede prebere in se tudi ravna po njem.

V trgovini so najbrž hoteli povedati: STEKLENE S PLAČANO VARŠČINO VRAČAJTE HIT- RO, PA BOMO LAHKO VES ČAS IMELI V ZALOGI USTEK- LENIČNO BLAGO!

Tudi tak droben napis je naša izkaznica, zato ni vseeno, kako je sestavljen. Vodilni odgovarjajo ne le za kakovost blaga, temveč tudi za brežibnost besedil.

PROIZVODNJA

Med izrazi, ki so danes v gospodarstvu zelo pogosti, je tudi proizvodnja z vso besedno družino (PROIZVESTI, PROIZVOD, PROIZVAJATI, proizvajalec, proizvajalka, proizvajalski, proizvod- nost...).

Izraz nam je kot slovenska sposojenka toliko zastrt, da nam lahko pomeni marsikaj. Tako navaja Tit Doberšek v pismu Jezikov- nemu razsodišču, da vse vprek govorimo in pišemo o PROIZVOD- NJI pšenice, koruze, krompirja, grozdja, vina, sadija, živine, mesa, mleka, avtomobilov, traktorjev, premoga, železa... Pisalo je celo, da »fakulteta PROIZVAJA kadre za pouk slovenščine«.

Namesto te nenazorne besede uporabljamo rajši domače izraze PRIDELOVATI, REDITI, GOJITI, IZDELOVATI, PRIDOBIVATI, PRESTI, TKATI, PLESTI... in govorimo o PRIDELKIH, PRIREJI, IZDELKIH... PRIDELUJEMO na primer žito, koruzo, krompir, grozdje, sadije, vino, meso, mleko... REDIMO živino, konje, krave, ovce, koze, prašiče... GOJIMO čebelo, rože, sviloprejk... IZ- DELUJEMO ali SESTAVLJAMO avtomobile, traktorje, žerjave... PRIDOBIVAMO sladkor, električno energijo, železo, baker... KOPLJEMO premog, rudo, glino...

Sposojenka PROIZVODNJA je v nekaterih splošnih in abstrakt- nih zvezah, posebej kot nadomestek tuje PRODUKCIJA, sicer upravičena svoj obstoj, vendar ne sme spodbirati domačih izrazov! Razsodišče vabi vse posameznike, društva, ustanove in organi- zacije, ki jim skrb za slovenski jezik ni tuja, naj predloge in pobude za boljše jezikovno izražanje pošiljajo na naslov:

Sekcija za slovenščino v javnosti, Jezikovno razsodišče, RK SZDL Slovenije, 61000 Ljubljana, Komenskoga 7. Dober slovenski jezik naj bo naša skupna skrb.

PORTRET SODELAVCA

PETER PETERNEL je eden najstarejših delavcev v TOZD Žičarna, pravijo pa, da je tudi eden najboljših žičarjev. Ko je začel delati kot žičar, je bil najprej na brzovleku. Tu je delal približno tri leta, potem je delal na več različnih žičarskih strojih, danes pa dela na dvostopenjskem DD stroju.

Tu valjajo žico raznih dimenzij in kvalitete. Žici z določeno dimenzijo zmanjšajo presek za okoli 2 mm. Ker je stroj, na katerem dela, dvosto- penjski, gre tu žica skozi dve votlici. Pri prehodu skozi posamezno votli- co, se njen presek zmanjša za en milimeter. Pravi, da so tolerance pri debelini žice zelo majhne in če ma- terial ni dober, imajo velike težave pri obdelavi. »Iz črne moke ne moreš narediti belega kruha. Delo žičarja ni tako enostavno, kot si nekateri

mislijo,« pravi Peter o svojem delu. »Zahteva se vedno večja natančnost pri dimenzijah. Velikokrat pa mate- rial, ki ga dobimo, ni najboljši. Včasih dobimo iz valjarne žice za- valjano žico, ki jo je potem težko valjati naprej. Včasih je material preveč površno lužen, kar nam spet povzroča težave pri obdelavi. Toda v lužilnici imajo tudi težave zaradi premajhne kapacitete, saj ne zmo- rejo narediti vsega tako, kot se od njih zahteva.«

Peter je prišel v Železarno novem- bra 1946. leta in tako kot mnogi nje- govih let, ki so v tistem času začeli delati v Železarni, se je znašel na

prometu. Takrat je bil star 15 let. Tu so čistili progo, tolkli kamen za železniški nasip in opravljali po- dobna dela. Spominja se, da so ga iz prometa hoteli dati v martinarno, toda ker so tam menili, da je še premlad za delo na tri izmene, je moral spet nazaj na promet. Čez kakšen teden dni pa je šel v cevarno, kjer se je takrat delalo na dve izme- ni. V cevarni je ostal do 1951. leta, ko je odšel k vojakom. Po prihodu iz vojske je bilo njegovo delovno mesto v cevarni zasledeno in moral je začeti delati v pocinkovalnici žice. Čez ne- kako pol leta pa je prišel sem, v žičarno, kjer je takrat še po malem stekla proizvodnja. Tu je ostal do danes. Sprva je vozil viličarja. To delo je opravljal kakih pet let, ker pa mu delo zaradi prepiha ni ustrezalo je vložil prošnjo za premostitev na drugo delovno mesto. Tako je začel delati kot žičar.

»Od kar delam tukaj, je skozi naš obrat šlo že veliko ljudi. Dvomim, da imajo še kje v Železarni tako fluktu- acijo kot pri nas. Ne vem, ali to za- radi slabih delovnih pogojev ali pa zaradi nizkih osebnih dohodkov. Plačilne kategorije so namreč tukaj glede na zahtevnost in težavnost de- la zelo nizke.«

Vsako leto se pri nas uči tudi nekaj bodočih žičarjev, učencev ŽIC, ko se izučijo pa si poiščejo boljše delo. Da bi ostali tukaj, nimajo no- benega interesa.

Ne vem, ali bi ljudje bolje delali, če bi več zaslužili, toda tudi sedaj so nekateri stroji tako izkoriščeni, da se na njih verjetno ne bi dalo narediti niti kilograma žice več. Delamo pač na normo, ki je odvisna od dimenzije žice in če hočemo imeti nekaj višji osebnih dohodek, moramo biti stalno pri stroju. Sedaj v zimskem času de- lamo včasih tudi ob prostih sobotah, predvsem kadar gre za izpolnitev plana. Pri tem pa nastanejo včasih težave, ker ljudje niso vedno pri- pravljeno delati v prostih dneh.«

Peter je bil aktiven tudi v samo- upravnih organih. Bil je član delav- skega sveta v svoji TOZD, član sa- moupravne delavske kontrole in de- legat v SIS za kulturo. Je tudi član disciplinske komisije v Železarni. V zvezi z delom disciplinske komisije pravi: »Največkrat se tu srečujemo z ljudmi, ki neupravičeno izostajajo z dela. To so predvsem mladi delavci. Mislim, da so disciplinski ukrepi proti takim premili, saj opo- mini komaj da kaj zaležejo, Železar- na pa ima zaradi tega veliko škodo, ker stroji stojijo. Sam delam v Že- lezarni že 32 let in še nisem neupra- vičeno izostal z dela.«

Sicer pa imam občutek, da disci- plinska komisija obstaja samo za- radi izostankarjev. Za ostale pre- krške pa si skorajda ne vemo. Če naredi napako pri delu kdo, ki dela na pomembnejšem delovnem mestu in s tem povzroči škodo, tega tu sploh ne zvemo, čeprav je ta škoda lahko veliko večja kot pri neopravi- čenem izostanku in bi zaradi tega moral biti krivec materialno odgo- voren. Se pravi, da bi se mu to mo- ralo poznati tudi na osebnem do- hodku.«

Peter je doma na Dovjem, kjer ima manjšo kmetijo, ki jo z družino tudi obdeluje. Da si pri tem olajšajo delo, postopoma kupujejo razne kmetijske stroje. Veliko dela ima tudi s hišo, saj jo, kot pravi, doživuje in popravlja že od kar je prišel od vojakov. Toda še vedno kaj manjka in nikoli ne bo taka kot nova. Lani so ji dodali tudi novo ostrešje.

Peter ima tudi svoj hobi. Zelo rad namreč igra na harmoniko. Dvajset let je igral pri folklorni skupini KUD Jaka Rabič Dovje-Mojstrana. Sedaj je to opustil, ker mu primanjkuje časa, ki bi ga za tako dejavnost moral imeti veliko.

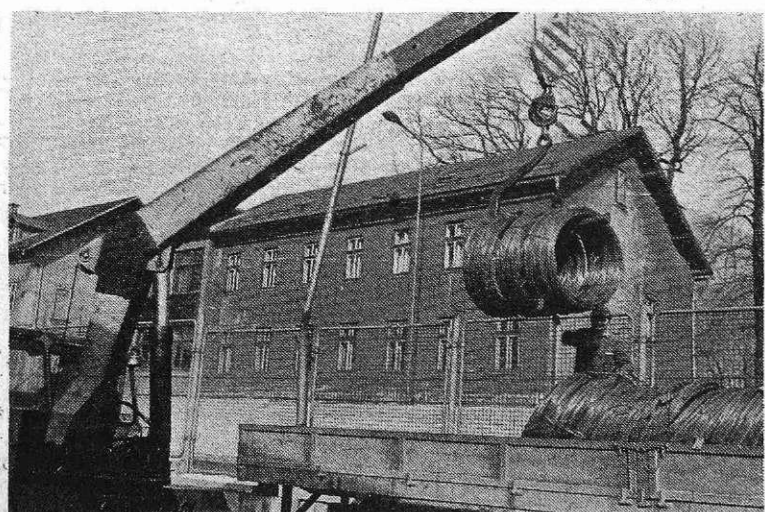
»Nikakor pa igranja ne mislim opustiti, ker mi je to v veliko veselje. Vsak človek pač mora imeti kakšne- ga konjička. Jaz rad igram na raznih zabavah, na Silvestrovo, za pusta, ali pa če se kdo ponesreči, oziroma poroči,« v šali pove Peter na koncu najinega pogovora.

Železarski globus

ALBANIJA

V tej državi imajo samo eno žele- zarno v mestu Elbasan, ki pa jo še nadalje dograjujejo. Podatki o njeni proizvodnji so nepopolni in skromni, vendar kažejo, da je proizvodnja v zadnjih dveh letih narasla pri koku za 40 %, grodlju 35 %, surovem jeklu 35 % in valjanih proizvodih za 50 %. Zdaj gradijo drugo koksarsko baterijo, še eno valjarno in obrat za izdelavo ognjestalne opeke, ki je že 70 % dograjen.

Dopisujte

Razkladanje žice pred žebliarno (Foto: S. Kokalj)

(Nadaljevanje s 1. strani)

sleherno osnovno organizacijo zveze komunistov, v katerih bo potrebno ustvarjalno spregovoriti o temeljnem vsebinskem konceptu priprav in obnem opravi kritično in objektivno analizo stanja. Nedvomno pa morajo priprave pomeniti tudi spodbudo organizacijam in organom zveze komunistov za odgovornejšo in ustvarjalnejšo uresničevanje svoje vodilne idejnopolitične vloge v boju za uveljavljanje odločilne vloge delavskega razreda v družbi.

V mnogih okoljih lahko zaznamo, in na to opozarja tudi gradivo, neaktivnost osnovnih organizacij oziroma komunistov pri uresničevanju sprejetih stališč in njihovo premajhno angažiranost pri reševanju življenjskih problemov delavskega razreda v združenem delu. Osnovne organizacije in organi zveze komunistov pri svojem delu niso dovolj iznajdljivi, inventivni oziroma iniciativni. Mnogokje se srečujemo z zaprtostjo osnovnih organizacij, pomanjkanjem okolju primernih akcijskih oblik in metod dela. Sestajajo se, kadar pride kakršnakoli pobuda iz občinskega vodstva zveze komunistov, medtem, ko svoje vodilne idejnopolitične vloge v okoljih, kjer delujejo ne uresničujejo. Osnovne organizacije so še v mnogih primerih preveč odmaknjene od samouprave in politične aktivnosti sredin, kjer delujejo, čeprav je znano, da zveza komunistov uresničuje svojo neposredno zvezo z delavskim razredom in delovnimi ljudmi ravno prek osnovnih organizacij. V praksi se pogosto srečujemo tudi z vprašanjem premajhne idejnopolitične usposobljenosti in splošne razgledanosti komunistov za praktično politično delovanje. Seveda tudi to vprašanje sodi v okvir delovanja osnovnih organizacij zveze komunistov, v katerih mora, poleg razprav o vprašanjih praktičnega političnega dela, potekati tudi idejnopolitično usposabljanje kot priprava za politično dejavnost. Pri tem pa gre tudi za vprašanje neizvrševanja odgovornosti, ki jo komunisti po statutu imajo za lastno in stalno marksistično izobraževanje in idejnopolitično usposabljanje.

Prav gotovo pa je tako stanje v mnogočem odvisno od delovanja občinskega vodstva zveze komunistov, oziroma njegove učinkovitosti pri usmerjanju celotne dejavnosti komunistov v občini, od usklajevanja akcij komunistov v občini in pravočasnega reagiranja na določene pojave in probleme. Vsekakor se tudi v naši občini srečujemo še s prisotnostjo forumskega dela in premajhno povezanostjo občinskega vodstva zveze komunistov z osnovnimi organizacijami.

Poleg vsebinskih priprav na XII. kongres Zveze komunistov Jugoslavije, bo potrebno zelo kritično in samokritično spregovoriti o vzrokih za tako stanje. Seveda pa bodo ugotovitvam morale slediti tudi ustrezne politične akcije, da stvari začnemo spreminjati. Analiza in ocenjevanje vzrokov za tako stanje v osnovnih organizacijah zveze komunistov, pri čemer pa ne gre vse metati v isti koš, pa ne bi smela potekati na pamet, temveč bi se pri tem morali predvsem nasloniti na statut zveze komunistov, ki zelo konkretno opredeljuje vlogo, naloge in način delovanja zveze komunistov v političnem sistemu socialistične samouprave demokratične.

Vsa predkongresna aktivnost mora biti usmerjena v krepitev delavsko-razredne osnove zveze komunistov in sleherne osnovne organizacije. To pa pomeni hkrati boj za kar največjo idejno in politično aktiv-

nost komunistov in njihovo odgovornost v političnem sistemu, kar se povezuje z odgovornimi in stalnimi prizadevanji za idejnopolitično usposobljenost komunistov in ustrezno organiziranost za akcijo. S tem povezano pa bomo morali krečiti revolucionarni lik in ugled člana, da bodo komunisti dejansko zgledni borci revolucije in povezani z množicami, kakor je neštokrat poudarjal tovariš Tito. Pri tem bo morala biti posebna pozornost namenjena velikemu številu na novo sprejetih članov. »Idejnopolitična usposobljenost članov« je poudarjeno v gradivu, »zlasti tistih na odgovornih mestih, je velikega pomena za razumevanje zapletenih in protislovnih gibanj v družbi in za samostojno odločanje pri ocenjevanju razmer v lastnem okolju ter za dajanje pobud in predlaganje ukre-

pov v boju za krepitev položaja delavcev v združenem delu, kar zadeva njegovo odločanje o družbeni reprodukciji, kakor tudi proti vsem odporom in slabostim ter protisocialističnim in drugim deviacijam in slabostim ter njihovim nosilcem.«

V pripravah na XII. kongres Zveze komunistov Jugoslavije pa se bodo komunisti morali spoprijeti z vsemi pojavi oportunitizma, etatizma, birokratizma in liberalističnega obnašanja, tehnokratizma in drugimi negativnimi pojavi v družbi. To pa hkrati pomeni krepitev delegatskega sistema in razvijanje in uveljavljanje kolektivnega dela in skupne odgovornosti.

V okviru vsega tega pa bo vsebinska pozornost morala veljati vprašanju nadaljnje demokratizacije političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

STEKLE PRIPRAVE NA XII. KONGRES ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

rabili manj delavcev, in zmanjšani interes delavcev za delo v Železarni.

Več prekinitev delovnega razmerja, fluktuiralo je 13,4% delavcev, zaznamujemo pri naslednjih načinih prekinitev:

način prekinitev	indeks glede na leto 1979
disciplinska odpoved	119
lastne odpovedi	119
invalidske upokojitve	173
starostne upokojitve	109
umrli	138

Čista fluktuacija, to dobimo, če od vseh fluktuantov odštejemo umrle, upokojene in delavce, ki so odšli v JLA, se je povečala za 1,1% in znaša 7,6%.

O vzrokih fluktuacije ne vemo dosti, ker zadnja leta nismo opravili tovrstnih raziskav. Spomnimo se le, da je pred devetimi leti narejena raziskava izluščila naslednje tri vzroke: slabe možnosti pridobitve stanovanja, težki delovni pogoji in prenizki osebni dohodki.

Zaskrbljujoče je dejstvo, da raste fluktuacija kadra z boljšo šolsko izobrazbo. Iz skupine pol kvalificiranih delavcev najbolj fluktuirajo tisti, ki imajo dokončano osnovno šolo in iz skupine kvalificiranega kadra delavci s poklicno šolo. Rastoč trend opažamo tudi pri višje in visokošolskemu kadru. Našteti trendi se nanašajo na pretečeno petletno obdobje.

Zelo tesna je zveza med prilivom in odlivom delavcev, ali drugače povedano med sprejemom novih delavcev in delavci, ki so odšli iz Železarne. Za obdobje 1970–1980 znaša korelacija 0,82, kar pomeni, da smo polnih 11 let kadrovali fluktuacijo ali da smo fluktuacijo skušali »zdraviti« s sprejemom novih delavcev. Obe obliki reagiranja sta bili neuspešni, odlagali smo reševanje problema in prišli v situacijo, ko moramo najti rešitev.

OZIRMO SE V LASTNO OKOLJE

Pomanjkanje delavcev je torej že star refren Železarne in najrajši smo ga prepevali z novimi delavci, čeprav so analize kazale, da moramo prestopiti dosednji vzorec obnašanja. Ob vsem tem me še najbolj moti dejstvo, da so se vodje temeljnih organizacij in sektorjev v delovnih skupnostih pripravljali boriti za večje število »ljudi, ne pa za to, da bodo zaposleni delavci učinkovitejši. Lažje kot z »novimi« delavci se bomo rešili pomanjkanja kadrov s

»starimi« delavci, le razrešiti moramo naslednja vprašanja: odsotnost delavcev z dela, koliko prisotni delavci delajo, koliko od opravljenega dela ima pozitivni učinek na proizvodnjo in ne nazadnje koliko delavcev je za svoje delo ustrezno usposobljenih.

Poti za doseganje postavljenih ciljev je veliko. Za začetek predlagamo naslednje štiri:

1. Doseči moramo boljše razporejanje delavcev za posamezne delovne naloge. Železar ne more biti vsakdo. Delo železarja je zahtevno, zato moramo v pogledu selekcije izboljšati svoje delo.

2. Delavce vseh nivojev je treba bolj usposobiti za svoje delo.

3. Železarju (pri tem pa ne mislim vseh 6.400 zaposlenih) priznajmo status, ki mu pripada. Motivacijski vidik dela v naši družbi nasprol preveč zanemarjamo. Navadno ga zredciramo na plače, s tem pa se odpovedujemo glavnini dejavnikov.

4. Dopolniti moramo organizacijo Železarne, predvsem mikro organizacijo, kar pomeni, da moramo reorganizirati delovna mesta z vidika produktivnega zaposlovanja. Mnogi delavci pripovedujejo, da hodijo na »šifto« zato, da delajo in zaslužijo.

POGLEJMO V ŠIRŠI PROSTOR

Vsa prizadevanja ne bodo zadosti zalegla, če ne bomo ustrezno reagirali v zgornjesavskem prostoru. Opozorila, ki sem jih izrazil v nekaterih člankih, objavljenih v Železarju, zlasti v člankih Razkorak med potrebami in možnostmi in Beg iz proizvodnje niso našla sprejemnikov, zato bom nekatera ponovil. Metalurgija kot nizko rentabilna panoga, kar pomeni, da mora za pridobivanje dohodka vložiti ogromna sredstva, ne bo zmogla tolikšnih bremen, kot jih ji nalagamo. To so spoznale tudi industrijsko razvite države, zato si preberite članek Ameriška industrija jekla na razpotju, ki je bil objavljen v 85. številki revije Celik.

Pri nas podcenjujemo problem rentabilnosti železarstva. Namesto, da bi Železarni vsi pomagali, da bo zmogla izdelovati prepotrebno jeklo, ji zato, ker je velika (in morda je prav zaradi tega uboga) vsi skušamo jemati. Kako? V najrazličnejših oblikah. Naštetimo le nekatere najbolj vidne: V odtujevanju naših stanovanj, z vsiljevanjem programa, ki nam ne ustreza, z večjo reprodukcijo strokovnjakov (z masovnejšim izobraževanjem in štipendiranjem), z dodatnim financiranjem zdravstvenega in socialnega varstva ter telesne kulture, z avantgardno vlogo Železarne pri kreiranju najrazličnejših sistemov itd.

Razumljivo je, da moramo ustvarjati razmere za dobro delo in življenje (in vse naštetu spada zraven), vendar moramo pri tem loviti ravnotežje. Tega pa v občini že zdavnaj ni več. Če se omejimo samo na osebne dohodke, vidimo, da je pre-nizko vrednoten znoj, ki ga preliva železar. Strinjam se z ugotovitvijo slovenskega kadrologa J. Jerovška, ki pravi, da mora biti politika delitve osebnih dohodkov usklajena tudi na makro nivoju. Vzpostavljeno mora biti ravnotežje znotraj delovne organizacije ter med istim delom in poklicem v različnih delovnih organizacijah.

Ko pregledujem plan investicij za naslednje desetletno obdobje, me je strah pred tem, kako jih bomo ustrezno kadrovsko pokrili, istočasno pa upam, da bomo z njimi postali zanimivi za jeseniško mladino. Do njihove realizacije pa bo treba še delati na zastarelih tehnoloških napravah in v zelo neugodnih delovnih pogojih. Delavcem, ki bodo delali na njih pa bomo morali vsi pomagati. Razmislimo kako!

Janez Tušar

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 2. DO VKLJUČNO 8. FEBRUARJA

2. februarja, STANKO ČOP, vodja invest. razvoja, Žirovnica, 90 a, štev. telefona 89-438,
3. februarja, FRANČ BRELIH, vodja TOZD Vzdrževanje, Jesenice, Kurirska 3, štev. telefona 81-612,
4. februarja, ALEKSANDER JEZERŠEK, vodja TOZD HV Bela, Jesenice, Titova 3, štev. telefona 82-789,
5. februarja, LEON MESARIČ, vodja TOZD Želblarna, Jesenice, Titova 3, štev. telefona 81-216,
6. februarja, MIRO NOČ, vodja TOZD Remontne delavnice, Lesce, Na trati št. 30, štev. telefona 75-991,
7. februarja, JOŽE KRAMAR, vodja TOZD Energetika, Mojstrana, Dovje 112,
8. februarja, ALEKSANDER MANDELJC, vodja TOZD Bluming-štel, Jesenice, Tomšičeva 88, štev. telefona 82-054.
V času dežurstva je dežurni v sobi vodje splošnega sektorja štev. tel. 601, sobe štev. 19.
Dežurstvo je na delovni dan od 15. do 7. ure zjutraj, dežurni je od 15. do 19. ure dosegljiv doma, od 19. do 7. ure zjutraj pa v Železarni Jesenice.
V prostih sobotah, nedeljah, praznikih je od 7. do 19. ure dosegljiv doma in od 19. do 7. ure zjutraj v Železarni Jesenice.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 2. 2.	ANTON BURJA ml.	FRANC BERNIK
TOREK – 3. 2.	JANEZ VEHAR	ALOJZ SLIVNIK
SREDA – 4. 2.	VLADO REPE	MIRKO ZUPAN
ČETRTEK – 5. 2.	ANTON KAVČIČ	MITJA BENEDIČIČ
PETEK – 6. 2.	AVGUŠTIN NOVŠAK	IVO LEBAN
SOBOTA – 7. 2.	PETEK SEKLOČA	MIROSLAV ZUPAN
NEDELJA – 8. 2.	JANEZ FALETIČ	IVAN MEŽIK

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 2. do 7. februarja bodo delale naslednje obratne ambulante:
dopolodne: II. obratna ambulanta – dr. Janez Resman in III. obratna ambulanta – dr. Želimir Cesarec,
popoldne: I. obratna ambulanta – dr. Branimir Čeh in IV. obratna ambulanta – dr. Nada Jensterle.

V soboto, 7. februarja, samo dopoldne I. obratna ambulanta – dr. Branimir Čeh in IV. obratna ambulanta – dr. Nada Jensterle.

Dispanzer za borce: IV. obratna ambulanta – dr. Nada Jensterle.
ZOBNE AMBULANTE:
dopolodne: I. zobna ambulanta – v. dent. Viktor Stražišar.
Za Železarno v torek, 3. februarja in v četrtek, 5. februarja, od 13. do 19. ure.

Popoldne: II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej.
Za Železarno v torek, 3. februarja, od 7. do 13. ure.
Za borce: v četrtek, 5. februarja, od 7. do 13. ure.
V soboto, 7. februarja, samo dopoldne II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej.

POPRAVEK RAZPISA ZA VODJE TOZD

V tretji številki Železarja, 22. januarja, smo objavili razpis prostih del in nalog vodij TOZD, v katerem je bilo nekaj napak, ki jih s tem popravljamo.

Pod tekočo številko šest je razpis za vodjo TOZD PROFILARNA Javornik, za katerega se praviloma po njihovem statutu zahteva višja šolska izobrazba in pet let uspešnega dela v industriji in ne visokošolska izobrazba, kot je bilo navedeno v prvotnem razpisu.

Pod tekočo številko osem pa bi praviloma moralo stati VODJA TOZD ENERGETIKA in ne vodja TOZD Elektrode.

Kadrovski sektor

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD ENERGETIKA z dne 21. 1. 1981 in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO

prosta dela oziroma naloge:

1. strojnik stikalničar HE Gorje, šifra 3125, D-3, 7. ktg., 1 oseba

Pogoji:

- poklicna šola elektro ali strojne smeri
- 5-let ustreznih delovnih izkušenj

Kandidati naj pošljejo posmene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 15 dni na kadrovske sektor Železarne Jesenice z oznako za TOZD ENERGETIKA.

Posebne prijavnice dobite v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja ali pri kadrovihih.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Družbena prehrana, z dne 26. 1. 1981 in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

objavljamo

prosta dela oz. naloge

1. razvažalec hrane šifra 9524 D-2 5 ktg 1 oseba

Pogoji: 8 razredov osnovne šole

Kandidati naj pošljejo posmene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 15 dni na kadrovske sektor Železarne Jesenice z oznako za TOZD Družbena prehrana.

Posebne prijavnice dobite v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja ali pri kadrovihih.

V TOREK SEJA SKUPŠČINE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI

V torek, 3. februarja 1981 ob 12. uri se bodo sestali delegati na seji skupščine občinske zdravstvene skupnosti Jesenice. Konferenca delegacij v Železarni pa bo dan prej (v ponedeljek, 2. februarja 1981 ob 12.30). Delegati na skupščini bodo ugotovili ali in koliko delavcev in delovnih ljudi je sprejelo samoupravni sporazum o temeljih plana občinske zdravstvene skupnosti Jesenice 1981–1985. Nato bodo obravnavali osnutek samoupravnega sporazuma o ustanovitvi medobčinske zdravstvene skupnosti Kranj, obravnavali in sprejeli pa bodo:

– predlog uskladitve prispevkov uporabnikov k stroškom zdravstvenega varstva z rastjo stroškov (valorizacija participacije) in predlog oprostitve participacije,

– sklep o prispevkih za zdravstveno varstvo za leto 1981 za uporabnike, ki ne sklepajo samoupravnega sporazuma o temeljih plana ter

– sklep o pogojih, pod katerimi je kmetom kooperantom zagotovljena pravica do nadomestila osebnega dohodka.

Informacije o gradivu delegacijam objavljamo v posebnem sestavku.

Organizirajmo se tako, da konferenca delegacij in skupščina ne bosta nesklepčni. SKUPŠČINA SKUPNOSTI ZA OTROŠKO VARSTVO JE BILA NAMREČ SKLEPČNA SELE OB PONOVI TVI, MEDTEM KO SE JE PONO VNE SEJE KONFERENCA DELEGACIJ V ŽELEZARNI 28. JANUARJA UDELEŽILO LE PET! DELEGATOV OD TRIINDVAJSETH.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje
Nada Dejak

ŠOLSKI VPIS MED MOŽNOSTMI IN ŽELJAMI

V šolskem letu 1979/80 je bilo vpisano v prvi razred poklicnih in sprednjih šol okrog 31.500 učencev. Praznih je ostalo še okrog 3.000 šolskih stolov: od tega največ v kovinarstvu (664), v rudarstvu in geologiji (487), v gradbeništvu (290), v agroživlilstvu (404). Razen v umetniških in upravno-administrativnih šolah so šteli nezasedena mesta v vseh ostalih desetih izobraževalnih skupnostih. V letošnjem šolskem letu je slika podobna. Srednje šole so razpisale okrog 8.000 mest več kot je osmošolcev (26.500). Poleg teh so vpisali, predvsem v poklicne šole, še okrog 3.000 učencev iz drugih republik, kljub temu pa skoraj 4.000 razpisanih mest ni bilo zasedenih.

NEKATERE PREDNOSTNE USMERITVE IMAJO MANJ PREDNOSTI KOT LETA 1979/80

Po eni strani šolske zmogljivosti niso izrabljene, saj imajo nekateri oddelki le osem do deset učencev, po drugi pa vpisujejo preko svojih zmogljivosti. V preteklem desetletju se je število učencev povečalo za 19.000, zgrajenih pa je bilo še do leta 1977/78 le 4.000 dodatnih učnih mest. Isto leto je bila samoupravno začrtana gradnja učnih mest še za okrog 5.300 dijakov.

Lanski novembrski predlog predvideva manjše število razpisanih mest — v prve letnike srednjega usmerjenega izobraževanja naj bi se letos vpisalo skupaj 30.280 učencev. Razpis ima tudi drugačno strukturo kot vpis leta 1979/80: v tako imenovane družboslovne usmeritve naj bi se vpisalo povprečno 32 odstotkov učencev, v proizvodne pa ostalih 58 odstotkov.

Po izkušnjah dosedanjega usmerjanja pa bi se motili, če bi mislili, da bo vpis tak, kot je razpis. Prejšnja leta je bilo razpisanih več učnih mest in je šola neekonomično razporedila učence (prevelike, oziroma premajhne zmogljivosti), kar je po mnenju nekaterih (tudi republiške izobraževalne skupnosti) oteževalo usmerjanje v tako imenovane deficitarne poklice. Srednje šole s poklicnimi vred so recimo v letu 1979/80 razpisale mesta za skupaj 34.106 učencev, vpisalo pa se jih je 31.220, pri čemer se je spremenila tudi struktura načrtovanega vpisa. Načrtovali so, da se bo družboslovno usmerilo 39 odstotkov vpisanih, po vpisu pa so jih našli 44 odstotkov.

Morda so se v preteklih letih usmerjevalne prakse preveč osredotočile le na krčenje vpisa na gimnazije (pred tremi leti še 20 odstotkov vpisanih, v letu 1979/80 15 odstotkov, lani pa 11 odstotkov), pozabili pa so na druge srednje šole. Čeprav danes ocenjujejo, da je bilo preusmerjanje iz gimnazij učinkovito, to gotovo ne bo preskrbelo šolske populacije za leto 1981/82 (če pustimo ob strani nepremišljeni srč, nekaterih, da so se ravno gimnaziji največ vpisovali na fakultetne družboslovne programe).

Ze danes lahko ocenimo, da bo usmerjanje na zmanjšano število 30.280 mest in načrtovanih 58 od-

stotkov proizvodnih usmeritev, brez omejevanja vpisa (praksa, ki se doslej sicer ni uporabljala), težko delo. Četudi bi pri roki dober argument za usmerjanje, namreč da se učenec vpisuje na program, ki bo vseboval več »splošne izobrazbe« kot program poklicnih šol (programov je bilo maja 1980 z več kot 350 smermi, zadnja znana številka pa je 105 programov in 242 smeri). Zamenjava programa ali kot pravijo pedagogi horizontalna prehodnost bo težja kot po starem (čeprav naj bi sposobnejši učenci, po besedah reformistov, vertikalno prehajali »od kmata do doktorja« precej lažje). Učenec bo tako težje menjaval poklicne želje, verjetnost, da bo šola končala tista struktura, ki je vpisana, pa je tako večja.

Po lanskim štirikratnim »dokončenih« poskusih razmestitve učencev še ni jasno, kaj pravzaprav številčno razmerje med proizvodnimi in družboslovnimi usmeritvami pomeni. Tako strokovnjakom kot laikom je parola o 70 odstotnem deležu vpisanih na proizvodne usmeritve (tak je bil še oktobra, novembra pa za dva odstotka manjši) olajšala »preusmeritev« znotraj manjšega obsega vpisa. Ta realno niti ne bo manjši kot leta 1979/80, če bodo vpisali toliko učencev, kot je razpisanih mest. Prosvetni delavec je že marca opozarjal, da so domači viri učencev manjši kot v predlogih, vendar jih še julijska številka presega za okrog 5.000 učnih mest. Oktobrski predlog je sicer številko zmanjšal, načrtovani vpis na posamezne usmeritve pa je bilo treba ponovno uskladiti (beri: odteti!). Zanimivo pa je, kot je rečeno, da se je zmanjšala imaginarna številka — razpisali med drugim namreč ne bodo tistih učnih mest, ki tudi pretekla leta niso bila nikoli zasedena.

Tako je razpisanih mest v novembrskem predlogu seveda manj kot v julijskem tudi za tako imenovane prednostne usmeritve (pred stabilizacijo so jih reformisti imenovali »deficitarne«): elektro, agroživlilstvo, kovinarstvo, rudarstvo in geologijo; za nekatere prednostne usmeritve pa celo manj kot je bilo razpisanih mest leta 1979/80: za agroživlilstvo je bilo lanske šolske leto razpisanih 1.399 učnih mest (vpisalo se je 995 učencev), 1.270 jih

bodo razpisali letos; za metalurgijo in kovinarstvo 7.502 mesti (zasedenih pa 6.493), letos pa, po novembrskem predlogu, 6.690.

V ciljnih načrtovanju in usklajevanju obsega vpisa in razmestitve učencev smo priča premiku: od »usklajevanja želja s stvarnimi potrebami organizacij združenega dela« (to je izobraževanja za ustrezno kadrovske strukture) do »usklajevanja želja z možnostmi« (to je obsega razpisa učnih mest, ki ustreza demografskim virom Slovenije). Če so imeli načrtovalci v prvi fazi pred očmi, da je treba razpisati več mest za proizvodne usmeritve, je v drugi prevladoval problem obsega vpisa, odgovor na tretjo pa bo usmerjevalna praksa koordinacijskih odborov. »Usklajevanje« po posebnih izobraževalnih skupnostih in v RIS je potekalo nesinhrono. Vprašanje o tem, za kakšno izobrazbeno strukturo zaposlovanih bo izobraževalna šola, se je umaknilo za premlevanje možnega obsega vpisa z resničnim, pa tudi ravno pravnim alibijem, da je kadrovske načrtovanje v delovnih organizacijah zakrnelo, zaradi česar so napačne tudi strukturne ocene dolgoročnih družbenih kadrovskih potreb.

Čeprav se je izcimilo, kar ni nihče načrtoval (združeno delo je bilo pri načrtovanju mreže šol in pri ocenah, koliko in kakšen kader bodo potrebovale delovne organizacije, premalo prisotno, za to pa ni imelo niti prave priložnosti, kot večkrat beremo danes), bodo šole izobraževale pač tako, kot smo načrtovali danes. »Ne moremo načrtovati pa vendar moramo načrtovati«, je zagato v Prosvetnem delavcu izrazil J. Valentinčič.

Zadnje strokovne ocene predloga republiške izobraževalne skupnosti za vpis v srednje usmerjeno izobraževanje niso spodbudne. Načrt se po mnenju M. Kamušiča ne ujema s številom zaposlenih v osnovnih treh sektorjih, še manj pa z obstoječo poklicno strukturo zaposlenih (šola sicer ne bo in ni izobraževala za poklic: teh je v Sloveniji okrog 12 tisoč, za dva tisoč bi lahko izobraževala, izobražuje pa za 182 poklicev — po podatkih RIS); glavna težava izobraževanja bo na usmeritvah, v delovnih organizacijah pa na usposabljanju za poklic. To ni slabo, saj je smisel reformirane šole med drugim ravno sprememba strukture, ki jo je do danes reproducirala izobraževalna praksa. Načrtovani vpis pa pomanjkljivo tehta tudi prihodnje potrebe: premalo kmetijskih delavcev in delavcev v sektorju gospodarskih in negospodarskih storitev (po oceni jih bomo potrebovali več), preveč pa kadrov

Priprava kokil v martinarni (Foto I. Kučina)

za industrijske in druge tehniške poklice.

Natančnih družbenih kadrovskih potreb ni mogoče napovedati, kar ni tragedija, če bodo učenci, izobraženi v posameznih usmeritvah, pridobili dovolj široko izobrazbo (več splošne in temeljne strokovne izobrazbe), da bodo poklic lahko zamenjali v skladu tudi z nepredvidenimi potrebami.

Če za verbalen primer vzamemo ahiholvo peto reforme — gimnazijo in »poklice« gimnazijskega maturanta (nimamo neke resnejše študije gibanja substitucije poklicev, za ta dokaj normalen pojav sodobnega sveta, pa so izumili težak izraz: »neskladje med poklicno in izobrazbeno strukturo«): od 170 evidenciranih poklicev, ki se šolajo na štiriletnih srednjih šolah so delovne organizacije v letu 1978 izrazile potrebo po 153 gimnazijskih maturantih, zaposlilo pa se jih je okrog 1.220 ali skoraj 30 odstotkov »profila«, ki ga letno producira gimnazija. Kako pa se bodo obnesli novi vzgojno-izobraževalni programi? Bodo tisti, ki se izobražujejo danes, jutri sposobni zamenjati svoj poklic?

Dosedanji programi poklicnih šol tega gotovo niso omogočali. Upamo lahko, da bodo novi vzgojno-izobraževalni programi širši kot argument, ki je s sveta spravljal preprosten gimnazijski program: več splošne izobrazbe kot na poklicnih šolah za vse, ki končajo osnovno šolo (če zanemarimo nesmisel, ki je skovan ob ukinjanju gimnazijskih programov: gimnazija je znak soči-

alne diferenciacije ukinimo jo, pa bomo ukinili še socialne razlike).

Danes je že jasno, da šola in združeno delo nista uskladila svojih interesov (oziroma, da razmerje 70 odstotkov: 30 odstotkov, proizvodnje: družboslovne usmeritve, ne pomeni nič drugega kot to razmerje). Za načrtovanje in reformiranje srednjega šolstva je bilo treba rešiti preveč šolskih vprašanj in problemov, ki so bili lastni šolski praksi — pri dilemah kot so, kje in kakšna naj bo posamezna šola (kje in kakšna je), koliko oddelkov bo imela (koliko jih ima), katere programe bodo na njej poučevali (katere poučujejo), delovne organizacije niso sodelovale kot je bilo željeno, če pa so, potem ne s pripravljenimi kadrovskimi načrti, ampak s trenutnimi kadrovskimi potrebami — po lanskim prvih podatkih naj bi zahtevale kar 21 tisoč (dve tretjini letne šolske populacije) učencev za izobraževanje na poklicnih šolah.

Vendar tudi načrtovalci srednjeročnega izobraževanja niso ravnali po drugačni logiki. Ni šlo namreč le za »najbolj dragocen material, ki ga imamo« (to je učence), ampak tudi za delovni material izobraževalnega procesa na posamezni šoli. Verjetno je tudi to pomagalo, da se protislovni interesi med željami šolskih načrtov in kadrovskih načrtov niso realno niti razpletli niti izrazili v planskih predvidevanjih za to obdobje.

Iztok Jurančič
(Gospodarski vestnik,
23. januarja 1981)

PREGLED SESTANKOV SDS

Minuli teden smo iz šestih temeljnih organizacij ter iz ene delovne skupnosti prejeli zapisnike 31 sestankov samoupravnih delovnih skupin. Na sestankih je bilo govora predvsem o ocenjevanju delovne uspešnosti, uresničevanju plana v letu 1980 in še posebej v decembru, s posebnim poudarkom na stabilizacijskih prizadevanjih, v manjši meri pa se je na sestankih odražala že tudi različna aktivnost v okviru priprav na letne konference sindikalnih organizacij ter druga problematika.

Iz TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, bluming 4, adjustaža štekel 1, 2, 3, ter odpreme adjustaže štekel, pa od adjustaže bluming 1, 2, 3 in 4. Vse skupine so se sestale zaradi ocenjevanja delovne uspešnosti, nekatere izmed njih pa so opozorile tudi na ožjo obratno problematiko. Sestanek SDS vodstvo TOZD je bil zaradi neopravičene odsotnosti šestih sodelavcev (niso se odzvali niti vabilu predsednika delavskega sveta niti vabilu vodje TOZD) nesklepčen. SDS bluming 4 se je v zvezi z ocenjevanjem pohvalno izrazila o novem sodelavcu, ki se je hitro in zelo uspešno vključil v opravljanje nalog operaterja na hladnem navijalcu. SDS adjustaža štekel 2, ki se je pri ocenjevanju odločila za srednjo oceno, se pod razno pritožbo nad prahom in plinom, zaradi zaprašnosti pa tudi nad razsvetljavo v obratu. Meni tudi, da ni pravih izglezdov za zmanjšanje ropota ter vprašuje, kakšni ukrepi se predvidevajo. SDS odprema adjustaže štekel pa pod razno opozarja, da HOP svitki večkrat niso povezani, oziroma, da jih na HOP ne zlože. Na sestanku SDS adjustaža bluming 1 je bilo pod razno govora tudi o varstvu pri delu oziroma o dosledni uporabi osebnih zaščitnih sredstev. Skupine sicer na ocenjevanje delovne uspešnosti niso imele pripomb.

SDS vodstvo TOZD, hladna valjarna 1, 2, in 3, adjustaža hladne valjarne, skladišče vložnega materiala, žarilnica 1, 2, 3, in 4, lužilnica ter karisti v TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE pa so na sestankih spregovorile o proizvodnji v decembru, o izpolnjevanju družbenega plana in stabilizacijskih prizadevanjih v lanskem letu in o delovni disciplini, nekatere pa so ocenjevale tudi delovno uspešnost. Temu prizadevanju kolektiv (kljub temu, da je bilo na sestankih izrečenih tudi precej pripomb na račun discipline) se je v mesecu decembru posrečilo preseči mesečni plan za 14,6%, s tem pa realizirati tudi družbeni plan za leto 1980. SDS vodstvo TOZD na primer ugotavlja, da je bilo delo v mesecu decembru izredno dobro, hkrati pa je bil zadovoljiv tudi kvaliteten asortiman (551 ton dinamo HVT in 175 ton jekel), za kar ima zaslug tako kolektiv kot tudi boljša preskrba z vložkom, ne-

nazadnje pa tudi vzdrževalci. Prav tako pa ugotavlja, da so letni plan dosegli šele zadnji dan v decembru ob koncu dne, pri čemer je bila proizvodnja jekel (letna) 1,89% nad planom, medtem ko pri dinamo HVT niso dosegli planirane količine zaradi nezadostne preskrbe z vložkom in slabe kvalitete TVT.

Prav zaradi pomanjkanja vložka je prišlo do odstopanja pri proizvodnji dinamov, sicer pa so bile vse stabilizacijske naloge, ki so si jih zadali v letu 1980 izvršene. Glede discipline pa je bilo rečeno, da so se predčasni izhodi preko »koksa« že tako razširili, da bo treba napeti vse sile, da se jih izkorenini. Podobno so tudi ugotovitve ostalih SDS. SDS hladna valjarna 1 pa poleg tega omenja še, da »ima njihov obrat najbolj iztrošene stroje v železarni«. SDS hladna valjarna 3 pa hkrati, ko govori o dobri decembrski proizvodnji, ugotavlja, da je bila zaradi slabšega dimenzijskega asortimana dosežena nižja prodajna cena. Med težavami, ki so spremljale izvrševanje plana v lanskem letu, pa ta skupina omenja poleg vložka tudi kadre in disciplino. V zvezi z izpolnjevanjem stabilizacijskih ciljev se ji zdi dvomljiv prihranek pri kislini (»veliko več smo izgubili na proizvodnji zaradi slabega luženja in nevtraliziranja«). Skupina pod razno zahteva, da se diesel viličar čimprej zamenja z električnim. Valjavci s Siemaga pa vprašujejo, zakaj se jim ne bi priznal beneficirani staž, drugi valjavci pa so zahtevali višjo grupo, češ, da so usposobljeni zamenjati prve valjavce.

SDS skladišče vložnega materiala med drugim meni, da so uspehi v bodoče odvisni od obnove sedaj dotrajanih valjavskih strojev v temeljni organizaciji. Delavce je zanimalo tudi, kaj je s sanitarnimi prostori, ki naj bi jih, po že večkrat izrečenih obljubah, pričeli graditi. SDS žarilnica 3 med drugim pripominja, da bi bilo še pred poletjem nujno treba pričeti z različnimi popravili na vseh pečeh, dograditi pa bi bilo treba tudi sistem odsesavanja, češ, da je tak, kot je sedaj, neuporaben. SDS žarilnica 4 meni, da bi bilo nujno treba obnoviti vsaj nekaj ključnih agregatov. Tudi SDS lužilnica opozarja na problem starih naprav, vložka in kadrov, glede discipline pa meni, da popušta tudi zato, ker imajo delavci ob pomanjkanju vložka več prostega časa. Pritožuje se tudi nad počasnimi popravili vzdrževalcev. Delavci se zanimajo tudi za garderobo in sanitarije za lužilnico, za ogrevanje in ventilacijo ter vprašujejo, zakaj drugi kristalizator tako dolgo ne dela. SDS karisti pa, kot že večkrat, opozarja, da naj bi se popravile poti za viličarje, še posebej v žičnici, ker so preozke.

O izvajanju stabilizacijskega programa je bilo govora tudi na sestanku SDS zavijalnice žebjarne (TOZD ŽEBLARNA). Med drugim je bilo pojasnjeno, zakaj pri pakiranju v KBS embalažo niso bili doseženi postavljeni cilji. SDS je imela ponovno pripombo zaradi neočistih žičnikov ter zaradi prevelikega izmeta za malo prodajo. Po mnenju skupine je, zaradi dobrih pokazateljev, v pocinkovalnici treba še naprej delati na tri izmene. SDS se je menila tudi o organizaciji dela na »solidarnostno« soboto (24. januarja) ter izvolila delegata za delovno konferenco osnovne organizacije sindikata. Dogovorili pa so se tudi, da bodo še naprej skrbeli za red in čistočo v obratu

oziroma, da bodo odpadni material (papir, železo in odpadke) sortirali v zato pripravljen kontejner.

SDS RTA 2 (TOZD REMONTNE DELAVNICE) je na sestanku brez dodatnih pripomb potrdila predlog programa dela sindikalne grupe RTA za letošnje leto.

Iz TOZD VZDRŽEVANJE smo prejeli zapisnike SDS vzdrževanje HVŽ 1 in 2 ter vzdrževanje Javornik 1 in 2. Vse SDS so se odločile za enotno oceno delovne uspešnosti 13% za vse delavce, seznanile pa so se tudi z navodili ob pojavu »posebnega dogodka«. Na sestanku SDS vzdrževanje HVŽ 1 in 2 so bila poleg tega podeljena tudi priznanja ob 30-letnici samoupravljanja, delavci pa so se seznanili tudi z dosedanjimi prizadevanji pri oblikovanju kataloga del in opravil. Delavcem SDS vzdrževanje Javornik 1 in 2 pa je bil prebran odgovor na vprašanja, kaj se šteje v pokojninsko osnovo, vendar pa skupina želi, da se jim pojasni, kaj to pomeni za deveto ali deseto kategorijo. Govora je bilo tudi o varnosti pri delu ter o varčevanju z rezervnimi deli ter z zaščitnimi sredstvi (kjer se da).

SDS avtomobilski prevozi (TOZD TRANSPORT) je na sestanku sicer določila dva ocenjevalca delovne uspešnosti, čeprav ima do ocenjevanja v bistvu odklonilno stališče. Seznanila se je tudi z interno odredbo o zaklepanju vhodnih vrat v garažo ter za tri delavce, ki so se izkazali s svojim delom predlagala enkratno nagrado 1000 dinarjev. Opozarja pa tudi na težave pri vožnji po obratih na Beli, kjer bi bilo treba obnoviti označbe vozičev po hali ter poskrbeti, da bi uporabniki sprostili vozičeve. Največji problem imajo s prečnim vozom v hladni valjarni Bela.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE smo prejeli zapisnika SDS OID ter operativna novogradnje. Na sestanku SDS OID so člani SDS po dosedanjem dveletnem uspešnem delu razrešili dosedanjega vodjo SDS in izvolili novega. Potrdili pa so tudi dosedanja način ocenjevanja delovne uspešnosti v skupini, ob čemer pa so opozorili na težave pri ocenjevanju sodelavcev »investicijskega razvoja«, katerih delovni prispevek premalo poznajo. Vodja novogradnje je prisotne opozoril tudi na nekatere probleme, ki jih bo morala SDS reševati v letošnjem letu (nagajevanje, mesebojni odnosi, izpolnjevanje delovnih nalog, kadrovska in prostorska problematika). Na sestanku SDS operativna novogradnje pa je bilo govora predvsem o postopku izbire kandidatov za plake to 30 let samoupravljanja. Kritično so se izrazili glede demokracije postopka, kajti po mnenju SDS, bi morala SDS predlagati kandidate za ta priznanja, menijo pa tudi, da imajo nekateri člani SDS do samoupravljanja malomaren odnos. OD sindikalne organizacije je skupina zahtevala pojasnilo, po kakšnem postopku so bila podeljena priznanja in zakaj niso bili zahtevani predlogi iz vrst SDS, sindikalne skupine in OOK. V razpravi je bilo med drugim rečeno, da bi morala za naprej sindikalna skupina, SDS in komunisti čez leto spremljati delavce in jih po možnosti evidentirati za določena priznanja.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje
Božidar Lakota

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

PROGRAMSKA KONFERENCA OO ZSMS PLANIKA

V soboto, 24. januarja, so se člani OO ZSMS Planika, zbrali na programski konferenci. Navzoči so bili tudi predstavniki ostalih družbenopolitičnih organizacij in vodstva TOZD.

Predsednica OO ZSMS, Tatjana Sudžukovič, je najprej prebrala poročilo o delu v preteklem obdobju. Dokaj obširno in kritično je poročala o delu osnovne organizacije, po mnenju nekaterih celo preveč kritično. Vodstvo TOZD in predstavniki družbenopolitičnih organizacij so poudarili, da je bilo delo OO ZSMS, kljub objektivnim težavam, dobro.

V razpravi, ki je sledila, so se mladi poleg dela mladinske organizacije, dotaknili tudi nekaterih problemov, ki se pojavljajo v vsakdanjem delovnem procesu. Kritično so ocenili kvaliteto dela in odnos do dela. Sklenili so, da bodo o tem spregovorili med seboj in sprejeli ukrepe, da se izboljša kvaliteta dela in delovna disciplina, zlasti bo OO ZSMS v tej smeri spodbujala mladince.

V nadaljevanju so obravnavali predlog akcijskega in operativnega programa dela OO ZSMS Planika, ki jih zadoljuje k delu pri:

- nadaljnjem vključevanju članov OO ZSMS v stabilizacijska prizadevanja
- sodelovanju z ostalimi OO ZSMS v kombinatu Planika in DPO,
- spremljanje dela aktivna mladih ter evidentiranje mladih za članstvo v zvezi komunistov,
- idejnopolično usposabljanje mladih,

- kadrovanju za mladinsko delovno akcijo,
- sodelovanje z mladimi v KS Žirovnica (v krajevnem svetu ZSMS),
- vodenju akcije za izbor najboljšega mladega delavca - samoupravljalca in najboljši OO ZSMS v združenem delu.

Tekoče naloge so naslednje:

- pričeli bodo z evidentiranjem udeležencev za letošnje MDA

- vključitev v problemsko konferenco o družbenoekonomskem položaju mladih,
- v marcu se bodo pogovorili z mladimi delegati (okroglo mizo),
- v maju bodo organizirali lokalno delovno akcijo,
- sodelovali bodo v prireditvah meseca mladosti.

Sestanku OO ZSMS Planike je prisostvoval tudi predsednik OO ZSMS KS Žirovnica Jani Mally, kajti ti dve OO ZSMS sodelujeta v krajevnem svetu ZSMS Žirovnica. V nadaljnjem pogovoru so se dogovorili za skupno delo, organiziranje skupnih akcij, kar bo še izboljšalo delo mladih na vseh področjih in pripomoglo k povezovanju krajevnih skupnosti z združenim delom in obratno.

Delovna grupa RK ZSMS v našem tehničnem muzeju (Foto: I. Kučina)

MLADI KOMUNISTI VZDRŽEVALCI O SVOJIH NALOGAH

V ponedeljek, 26. januarja so se sestali mladi komunisti iz TOZD Vzdrževalne in najprej za vodjo aktivna izbrali Bojana Sporarja, za tem pa spregovorili o svojem delu.

V ospredju razprave je bilo seveda vprašanje neaktivnosti mladih, pri čemer nedvomno nosijo precejšnjo krivdo tudi mladi komunisti. Dogovorili so se, da bodo po aktivnih analizirali in ocenili vzroke za to in s tem šli na problemsko konferenco osnovne organizacije zveze komunistov.

N. C.

PROGRAMSKA KONFERENCA MLADIH V ŽIROVNICI

Osnovna organizacija ZSMS krajevnih skupnosti Žirovnica bo imela 30. januarja svojo programsko konferenco. Najprej bodo poslušali poročila predsednika, blagajnika, predsednikov komisij in nadzornega odbora o delu osnovne organizacije v preteklem obdobju. Sledila bo razprava o predlogu programa in akcijskega plana dela za leto 1981 in predlog za nadomestne volitve v predsedstvu OO ZSMS.

OO ZSMS KS Žirovnica vabi mladinke in mladince, da se programske konference udeležijo v čim večjem številu.

OBISK DELOVNE GRUPE RK ZSMS

V torek, 20. januarja, so bili na obisku v naši občini člani delovne skupine republiške konference ZSMS in sicer sekretar RK ZSMS Robert Černe, predsednik komisije za SLO in družbeno samozastopstvo Andrej Barvar, član predsedstva RK ZSMS Srečo Nečimer in odgovorni urednik Mladine Srejo Zajc.

Že dopoldne so si gostje ogledali tehnični muzej železarne Jesenice in obrata plavž in jeklarne. V sejni sobi jeklarne je za tem potekal razgovor v katerem so sodelovali predstavniki RK ZSMS, predsednik in sekretarka OK ZSMS Jesenice, predsednik osnovne organizacije ZSMS TOZD Jeklarne in drugi predstavniki Železarne. Na razgovoru so bili

prikazani problemi delovanja osnovne organizacije ZSMS TOZD Jeklarne, ki nastajajo zaradi velike fluktuacije mladih delavcev. Prav s tem v zvezi prihaja do tega, da vsi mladi v osnovni organizaciji niso aktivni. Ugotovili so, da kljub veliki fluktuaciji mladina soračerno dobro deluje v okviru samoupravnih organov.

Popoldne so se člani delovne skupine udeležili še prve seje predsedstva občinske konference ZSMS Jesenice, kjer so se skupaj s člani predsedstva OK ZSMS in predstavniki družbenopolitičnih organizacij pogovarjali o programu dela OK ZSMS Jesenice v prihodnjem mandatnem obdobju.

MJ

MLADI GRADBINCI O SVOJEM DELU

V petek, 23. januarja, je bila prva seja predsedstva osnovne organizacije ZSMS Gradiš - TOZD GE Jesenice. Na seji so pregledali sklepe s prejšnje seje in ugotovili, da vseh niso realizirali, pač pa jih bodo do naslednje seje predsedstva. Predsednik osnovne organizacije je predlagal operativni in akcijski program.

Mladi OO ZSMS Gradiš imajo organiziran kegljaški klub. Domenili so se tudi, da bodo v eni izmed jesenjskih telovadnic organizirali rekreacijsko vadbo za svoje delavce. Predlagali so, da bi v prihodnje or-

ganizirali kegljaške turnirje, bali-6 narska tekmovanja in turnirje v malem nogometu, v kolikor jim bodo za to dane možnosti.

Na petkovki seji so se pogovarjali tudi o evidentiranju mladih za udeležbo na mladinskih delovnih akcijah in sprejeli sklep, da bodo dokončne odločitve o tem sprejemali na sestankih njihovih aktivov.

Na seji je predstavnik občinske konference ZSMS seznanil navzoče o namenu akcije za izbor najboljšega mladega delavca - samoupravljalca.

MJ

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje ...

Tito

17

ZAŠČITA ŽIVALI OB KEMIČNEM NAPADU

Spričo tega moramo ob preiskavi porodnice pravilno presoditi, ali bo naša pomoč uspešna ali ne. Če vidimo, da ne bo, je veliko boljše počakati stokovnjaka. Če pri porodu brezuspešno pomagamo samo pol ure, se lahko porodne motnje zaradi našega dela zapletejo tako zelo, da bo tudi pomoč stokovnjaka samo delno uspešna ali pa sploh ne.

PRIPRAVE ZA PORODNIŠKO POMOČ

Ležišče. Prostor mora biti prostoren, svetel in čist. V vsakem primeru moramo tla na novo in obilno nastlati, slamo pa poskropiti, da se ne bi dvigal prah.

Položaj krave med porodom. Vsak poseg med porodom lažje opravimo, če krava stoji, če pa noče ali ne more stati, potem je najboljši, da jo spravimo v pravilen položaj na tleh. Kravo moramo obrniti v stranski levi položaj, njen zadnji konec pa dvigniti za 30 do 40 cm. V ta namen uporabimo vrata, ki jih zadaj podložimo z opeko. To je zelo pomembno, saj s tem preprečimo, da trebušni organi ne pritiskajo na maternico, na plod in na vhod v medenično votlino. Če bomo tako ravnali, se nam bo to večkratno obrestovalo. To bo tudi pogoj za hiter in lahek porod. V nekaterih primerih je koristno, kravo obrniti na hrbet, tako naredimo pri kravah, ki imajo preveč povešen trebuh.

Položaj kobile med porodom. Kobilu pripravimo za porod podobno kot kravo. Povezati pa ji moramo vse štiri okončine, da se zavarujemo pred udarci z njimi.

Zaščitni ukrepi. Namenjeni so porodničarju, pomočnikom, porodnici in plodu. Če moramo žival položiti na tla, to naredimo, skrbno in previdno, da zavarujemo pomočnike, sebe in žival.

Porodna higiena je eden od zelo pomembnih pogojev za uspeh, ker je hkrati pomembna za zaščito porodničarja, porodnice in ploda. Oseba, ki bo pomagala pri porodu, se mora ustrezno obleči, da se bo lahko prosto gibala, posebej mora biti zagotovljeno prosto gibanje rok. V ta namen oblečemo hlače (po možnosti iz nepremočljivega blaga) in brezrokavno majico, nadenemo si plastičen ali gumijast predpasnik in obujemo gumijaste škornje. Najprej skrbno, z milom in razkužilom umijemo zadnji del porodnice, potem pa si s krtačo in z milom začnemo umivati roke. Za to delo porabimo najmanj 5 do 10 minut. Samo po sebi je razumljivo, da si moramo pred umivanjem na kratko postrčiti nohte in odstraniti vso grobo umazanijo. Umite roke natančno razkužimo in vse do ramen namažemo s posebno mastjo (dobro je tudi jedilno olje ali topljena svinjska mast). Pred začetkom dela moramo pripraviti vse pripomočke, ki jih bomo uporabili pri porodu, in jih postaviti v razporedno razkužila. To so najpogostejše porodniške vrvi, gumijasta cev (sonda) in izpiralnik.

Nadomestilo za plodno vodo. Če je plodna voda večji del ali popolnoma otekla, jo moramo nadomestiti s pripravljenimi nadomestili. Te raztopimo v prevrti, na telesno temperaturo ohlajeni vodi. V ta namen lahko uporabimo laneno sluz in laneno ali jedilno olje. Nadomestilo za plodno vodo vlijemo v maternico po gimijasti cevi in z izpiralnikom. Čim več nadomestila bomo uporabili, lažja bo pomoč in uspešnejša rešitev porodnice in ploda.

Preprečevanje porodnih popadkov in bolečin je zelo koristno, ker nam omogoča lažje in mirno delo, pa tudi žival se ne izčrpa preveč. Porodne popadke in bolečine preprečujemo z različnimi vrstami anestezije, za to pa so potrebne strokovne izkušnje. Pri govedu svetujemo tudi uporabo žganja, tega so uporabljali tudi stokovnjaki, dokler niso poznali anestetikov. Žganje najlažje zlijemo živali v usta s pivovsko steklenico tako, da z eno roko držimo nosno zadržko ali nos, z drugo pa vtaknemo vrh steklenice v gobec med zgornjo in spodnjo ustnico zunaj zob. Spodnja čeljust mora biti prosta, da žival lahko žganje nemoteno požira.

PORODNIŠKA PREISKAVA IN PROGNOZA

Porodniška preiskava je neločljivi del porodniške pomoči, ki nam omogoča izbiro ustreznega načrta za pomoč in presojo izida posega.

Podatki o porodnici. Zanimamo se za trajanje brejosti, da se prepričamo, ali gre za pravočasni ali prezgodnji porod ali za izvir. Poleg tega moramo vedeti za število prejšnjih porodov, kakšni so bili, ali so bili normalni ali je bila potrebna pomoč. Po teh podatkih lahko sklepamo, kaj je treba pričakovati in kakšna pomoč bo potrebna. Zelo pomembno je zvedeti, kdaj so počili plodovi mehurji. Na podlagi tega lahko ugotovimo, ali je porod svež, ali pa že kompliciran, kar lahko precej zmanjša uspešnost naše pomoči.

Splošna preiskava porodnice vključuje ugotavljanje starosti, splošne telesne kondicije, telesne temperature, žilnega utripa, dihanja itd.

Zunanja porodniška preiskava pa je v prvi vrsti namenjena ugotavljanju, do kakšne stopnje se je razvil porod. Posebno natančno opazujemo zunanja rodila, izcedek iz njih in porodne popadke.

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI

FRANCOSKI ATOMSKI ČUDEŽ

Kot edina država v zahodni Evropi gradi Francija jedrske elektrarne kontinuirano in po načrtu. Leta 1974 sprejeta strategija, na osnovi katere ne bo v bodoče zgrajena nobena termoelektrarna na fosilna goriva, prinaša že sedaj sadove.

Statistični podatki, ki v zvezi s tem prihajajo iz francoskih virov so zelo zanimivi. V letu 1980 je Francija povečala svoje jedrske zmogljivosti v celoti za 60 %, saj je bilo pet novih jedrskih elektrarn iz razreda 900 MW priključenih na električno omrežje. Reaktorske enote, ki jih serijsko izdeluje podjetje Framatome so popolnoma standardizirane. To na eni strani močno poenostavi postopek za pridobitev potrebnih dovoljenj, na drugi strani pa že pridobljene izkušnje omogočajo hiter pričetek obratovanja. Tako je bila, na primer, jedrska elektrarna Dampierre 1 že po enotedenskem obratovanju priključena na električno omrežje.

Na ta način je mogoče nadaljevati sistematični program zmanjšanja francoske odvisnosti od nafte praktično brez tehnično ali politično pogojenih zavlačevanj. Po letu 1983 bo pričelo obratovati leto za letom pet ali šest novo zgrajenih jedrskih elektrarn z močjo 1300 MW vsaka. Do leta 1990 bodo pri skupni moči preko 63000 MW krile jedrske elektrarne 30 % celotnih francoskih potreb po primarni energiji. Ustrezno bo padel tudi delež nafte s sedanjih 67 % na 30 %.

Reaktorji, ki jih danes gradijo v Franciji so že v svetu dolgo časa stvar tehnične rutine. Standardna francoska jedrska elektrarna ima za svojo osnovo licence, ki so bile kupljene pri ameriški družbi Westinghouse. Vendar so kasneje tehnologijo samostojno razvijali naprej. Francoski ponos pa je danes reaktor z močjo 1200 MW, ki ga sedaj gradijo in bo pripravljen za obratovanje v letu 1983.

Francoske zaloge uranove rude energetsko ustrezajo pri popolnem izkoriščanju v reaktorjih celotni zalogi nafte v Saudski Arabiji. Francoski geologi so odkrili poleg domačih nahajališč tudi velike zaloge uranove rude v Nigeriji in Gabonu. Za obogatitev urana imajo že vrsto let na razpolago plinsko difuzijsko napravo v Pierrelate, z letošnjim letom pa bo lahko krila četrtno svetovne porabe obogatene urana naprava Eurodit, ki ima za osnovo sicer enako tehnologijo.

Tudi glede shranjevanja radioaktivnih odpadkov je Francija v svetu zelo v ospredju. V Marcoule že leta nazaj stalijo te odpadke z borsilikatnim steklom in jih odlijejo v rezervoarje iz plemenitega jekla. Te rezervoarje bodo najprej vskladiščili za obdobje 30 let na zemeljski površini in šele nato jih bodo shranili v stabilno geološko formacijo.

Brez velikega vznemirjanja je postala Francija na področju jedrske energije vodilna država v Evropi in v marsikaterem pogledu celo na svetu. In to - kar je še posebej važno - brez kakršnihkoli odvisnosti od ZDA. Podobno obširne in za bodočnost pripravljene razvojne programe imata samo še Sovjetska zveza in Japonska. Ko je še predsednik De Gaulle odločno

zagovarjal povečani samostojni pohod na področju jedrske energije, so se njegovi nasprotniki dolgokrat pritajeno smehljali. Danes se takratni kritiki že večkrat ne smehljajo več. Pomembno je tudi, da vse velike francoske politične stranke jedrski program vlade brezpogojno podpirajo.

Za današnje uspehe na tem področju so bile predhodno potrebni ogromni znanstveno-tehnični, finančni in politični napor, ki pa do zdaj niso bili deležni zaslužene pozornosti. To vrzel je danes zapolnil Bertrand Goldschmidt s svojo knjigo »Politična zgodovina jedrske energije«. Goldschmidt je bil eden izmed sodelavcev Joliotu in spada med zgodnje pionirje atomske fizike. Med drugo svetovno vojno je delal najprej v ZDA in nato v Kanadi. Od leta 1946 do 1978 je zasedal vodilne položaje v komisariatu za atomsko energijo in leta 1980 je postal direktor IAEO na Dunaju. Znan je njegov izrek: »Najbolj nevarna je tista energija, ki je ni.«

Zato ima Goldschmidt najboljši pregled o razvoju jedrske energije v svoji državi, to je v Franciji. Vendar je preveč znanstvenik, da bi se omejil samo na politično zgodovino jedrske energije, kot to nakazuje naslov knjige. V knjigi obravnava celotne možnosti miroljubne in vojaške uporabe jedrske energije v Franciji in v svetu. Zelo prepričljivo opisuje, kako so jedrske sile prišle v najbolj ekskluziven »klub« sveta in so se potem trudile, da bi onemogočile pristop tudi drugim državam. Končno obravnava na zelo jasen način razvoj psihološkega sprejema atoma kot tistega nosilca energije, ki je danes edini na razpolago za premagovanje nafte krize.

PRED SEJO SKUPŠČINE OBČINSKE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI

(Nadaljevanje s 1. strani)

katerim se zagotavlja izvedba dogovorjenega programa v letu 1981. Za zagotovitev potrebnega zneska bodo delavci v združenem delu združevali sredstva po akontacijski prispevni stopnji in sicer iz dohodka temeljnih in drugih organizacij združenega dela v višini 8,68 % in iz sredstev osebnega dohodka 1,10 %. Tu velja pripomniti, da smo na območju Gorenjske po višini prispevka na drugem mestu in sicer takoj za občino Radovljico, ki ima kar za 1,23 % višjo skupno prispevno stopnjo.

2. Obravnava in sprejem predloga uskladištev prispevkov uporabnikov k stroškom zdravstvenega varstva z rastjo stroškov (valorizacija participacije) in sprejem predloga oprostitve participacije.

Pri tem gre za vsakoletno valorizacijo vsote, katere prispevajo uporabniki zdravstvenih storitev kot njihov osebni prispevek k stroškom izvršenih storitev. Že ob sprejemu participacije pred leti je bilo dogovorjeno, da se vsako leto ta poveča za določen odstotek, ki zavisi od zvišanja stroškov na tem področju. Kljub ugotovitvam izvršnega odbora skupščine regionalne zdravstvene skupnosti, da je rast stroškov zdravstvenega varstva zaradi rasti cen na vseh drugih področjih izredno visoka in presega 25 %, se izvršni odbor ni opredelil za ta odstotek valorizacije participacije. To pa iz razloga, ker so bile v lanskem letu v okviru ustaljenih in varčevalnih ukrepov sprejete razmeroma visoke participacije. Predlog je, da se valjavne participacije valorizirajo poprečno za 20 %, upoštevajoč pri določitvi posameznih zneskov zaokroževanje zaradi enostavnostnega pobiranja. (Glej razpredelnico ob koncu sestavka.)

Istočano s predlogom valorizacije je pripravljen tudi predlog oprostitve plačila participacije, kar izhaja iz zakona o zdravstvenem varstvu, po katerem za storitve iz zagotovljenega programa ni več participacije. V predlogu oprostitve so navedene vse storitve, kakor tudi kategorije uporabnikov, ki so po statusu oproščeni plačevanja participacije.

Novi zakon o zdravstvenem varstvu, katerega moramo začeti uveljavljati s 1. februarjem letos in ki občutno poveča krog tistih, kateri so iz katerihkoli razlogov oproščeni plačevanja participacije, ne glede na višino njihovih dohodkov, zelo občutno posega v finančne položaje posameznih zdravstvenih skupnosti.

Predlog je naslednji: Popolnoma so oproščeni plačila participacije naslednji:

1. Bolniki za storitve, zdravila in pripomočke v zvezi z:
 - nalezljivimi boleznimi,
 - rakastimi obolenji,
 - sladkorno boleznijo,
 - mišičnimi in živčno mišičnimi obolenji,
 - hemofilijo,
 - z zvišanim krvnim pritiskom (stalno nad 160/95),
 - duševnimi boleznimi (šifre MKB-295 - 298).

Kadar gre za storitev, zdravila in pripomočke pri navedenih bolnikih, ki niso v zvezi z naštetimi obolenji, prispevajo ti k stroškom zdravljenja enako kot ostali uporabniki.

2. Otroci, šolska mladina, redni študentje.

3. Ženske med nosečnostjo, porodom in materinstvom (šest mesecev po porodu).

4. Delovni invalidi I. kategorije ter invalidne osebe in delovni invalidi s 70 % telesno okvaro ali 90 % izgube vida ter njihovi družinski člani, ki se ne ukvarjajo s pridobitveno dejavnostjo.

5. Upokojenci in njihovi ožji družinski člani, ki jih preživljajo.

6. Ostareli kmetje, ki prejemajo starostne pokojnine ali preživnine in njihovi zakonci, ki se ne ukvarjajo z drugo kmetijsko dejavnostjo v istem kmečkem gospodinjstvu.

7. Občani, ki prejemajo stalne družbene denarne pomoči in začasno nezaposlene osebe, ter njihovi ožji družinski člani, ki se ne ukvarjajo s pridobitveno dejavnostjo.

8. Borci NOV, ki imajo čas udeležbe v vojni ali čas aktivnega in organiziranega dela v narodnoosvobodilnem boju priznan v dvojnem trajanju do 15. maja 1945. leta, nosilci partizanske spomenice, odlikovanci z redom narodnega heroja, borci španske narodnoosvobodilne in revolucionarne vojne 1936-1939,

udeleženci narodnoosvobodilnega boja - gibanja Grčije, borci za severno mejo v letih 1918-19 in slovenski vojni dobrovoljci iz vojn 1912-1918, odlikovanci z redom Karadjordjeve zvezde z meči, z redom belega orla z meči, zlato medaljo Obilica ter vojaški invalidi, civilni invalidi vojne ter uživalci stalne republiške ali občinske priznanevalnine.

9. Občani za katere zdravstvena skupnost ugotovi, da ne morejo prispevati k stroškom zdravstvenega varstva.

10. Delavci, kadar uveljavljajo pravice iz zdravstvenega varstva zaradi nesreče pri delu, ali poklicnega obolenja, razen za zdravljenje posledic nesreče na poti na delo in iz dela.

Plačila prispevka k stroškom zdravstvenega varstva so oproščeni

tudi tisti uporabniki, starejši od 65 let, (ki niso navedeni v prejšnjih točkah) za naslednje zdravstvene storitve (delne oprostitve):

- preglede v splošni ambulanti,
- hišne obiske,
- reševalne prevoze,
- nujne medicinske pomoči,
- zdravila.

Skratka oproščeni je 60 % vseh, ne glede na njihovo premoženjsko stanje. Tako bodo v bodoče plačevali participacijo le tisti, ki naj bi imeli po raznih resolucijskih opredelilvah prednost pri koriščenju zdravstvenih uslug z namenom, da se čimprej pozdravijo in vrnejo v proizvodni proces.

3. FINANČNA REALIZACIJA PRISPEVKOV V LETU 1980 IN PLAN ZA LETO 1981:

Plan uporabnikov	Plan 1980	Realizacija 1980 (4)	plan 1981 z valorizacijo (2)
— za splošno in dispanzersko zdravljenje	1.314.000	1.066.000 (71,6 %)	905.000
— za special. zdravljenje	617.000	654.000 (106, %)	549.000
— bolnišnično zdravljenje	1.146.000	1.129.000 (98,5 %)	813.000
— zdravila in injekcije	2.209.000	1.498.000 (67,8 %)	1.079.000
— zobozdravstvo	3.469.000	2.025.000 (58,4 %)	1.701.000
SKUPAJ	9.044.000	6.460.000 (71,4 %)	5.047.000

(1) Ocena za leto 1980 je napravljena na podlagi dejanske realizacije za deset mesecev.

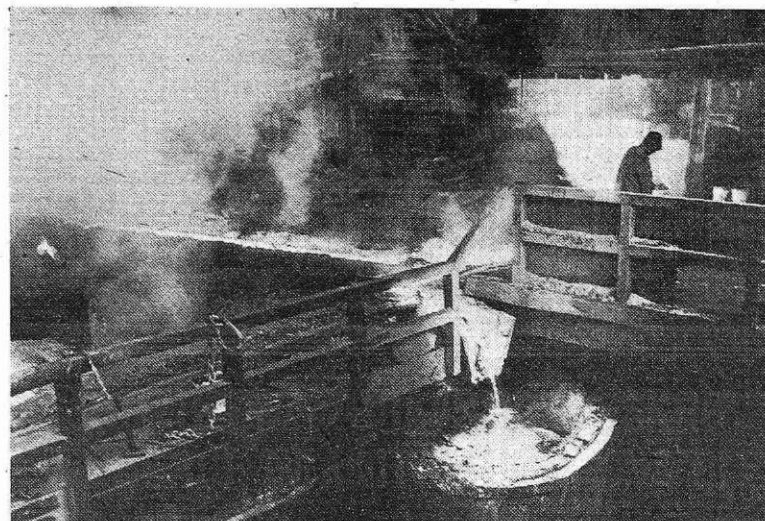
(2) Pri oceni možne participacije za leto 1981 je upoštevana 20 % valorizacija ter oprostitve. V primerjavi z realizacijo leta 1980 je to le 78 %.

Če pa upoštevamo to, da smo leta 1980 začeli s povečano participacijo šele z mesecem majem, je ta odstotek še manjši. Tako da se lahko vprašamo, ali ima taka pavšalna oprostitve, oziroma povečano število tistih, ki so plačevanja participacije oproščeni, sploh še smisel za plačevanje participacije, posebno če upoštevamo stroške, ki jih imajo zdravstvene delovne organizacije z zaračunavanjem.

O tem naj pač razsodi skupščina, seveda ob upoštevanju tega, da bomo s tem zmanjšali dohodek zdravstvenim delovnim organizacijam za pet milijonov dinarjev.

Na seji bomo tudi sprejemali predlog prispevkov za zdravstveno varstvo za leto 1981 za uporabnike, ki ne sklepajo sporazuma o temeljnih plana, o pogojih pod katerimi je kmetom kooperantom zagotovljena pravica do nadomestil osebnega dohodka ter o osnutku samoupravnega sporazuma o ustanovitvi medobčinske zdravstvene skupnosti Kranj, ki jo uvaja novi zakon o zdravstvenem varstvu.

Stane Torkar

Izliv groblja v ponvico (Foto: I. Kučina)

ZAHVALA ZA ODSTOPLJENO ZGODOVINSKO GRADIVO

Vsako leto oddelek za zgodovino delavskega gibanja in NOB tehničnega muzeja železarne Jesenice obogati svoj arhiv z zgodovinsko-dokumentarnim gradivom, ki ga odstopijo organizacije in posamezniki. Tudi v letu 1980 je bil arhiv dopolnjen z mnogimi zgodovinskimi dokumenti, fotografijami, eksponati, knjigami itd. Vsem, ki so v letu 1980 odstopili gradivo se zahvaljujemo v želji, da se jim pridružio še drugi, ki imajo še tako gradivo. Podoba naše revolucionarne preteklosti tako dopolnjujemo z nešteti zanimivimi drobtinami, ki še vedno ležijo v raznih albumčkih, »privatnih arhivčkih« in predalih.

V letu 1980 so nam različno gradivo odstopili: Vika Ambrožič, Metod Balderman, Boris Bergant, Janez Bertonec, Viktor Brun, Ciril Bukovnik, Franc Divjak, Tone Dolenc, Marjan Dolinšek, Ivan Ferjan, Vera Gartner, Alojz Gregorič, Gorenjski muzej Kranj, Anton Grošelj, Angelca Jagodica, Jože Jan, Aleš Jelenc, Zdravko Kavalir, Jože Klinar, Miha Klinar, Mirjam Klinar, Valentin Klinar, Franc Konobelj-Slovenko, Tone Konobelj, Silvo Kokalj, Alojz Kos, Marjan Kristan, Irena Kučina, Antonija Kovač, Rado Lavšar, Miloš Magolič, Alojz Noč, Mira Noč, Občinski odbor ZGB NOV Jesenice, Rudolf Ogrin, Osnovna šola Karavanskih kurirjev NOB Koroška Bela, Osnovna šola 16. decembra Mojstrana, Odbor prostovoljcev za severno mejo, Angelca Prešeren, Martin Prešeren, Janko Rabič, Radio Triglav Jesenice, Občinski odbor ZGB NOV Jesenice, Janez Rozman, Jože Rozman, Slovensko zdravniško društvo Ljubljana, Ignac Sterlekar, Jože Stražičar, Janez Šmitek, Marica Špicar, Jože Taler, Ljudmila Triplat, Jože Ulčar, Alma Varl, Jože Vidic, Ivan Vovk-Zivan, Stane Zorman, Anton Zupan, železarna Jesenice in Ivan Zen.

Oddelek za zgodovino delavskega gibanja in NOB, tehnični muzej železarne Jesenice

Železarski globus

VELIKA BRITANIJA

Največja britanska državna železarska družba British Steel Co. je pred kratkim sporočila, da išče kupca za Midrex napravo za izdelavo železove gobe v Hunterstonu. Vzrok za prodajo te 60 milij. funtov šterlingov vredne naprave, v kateri lahko letno izdelajo 800.000 ton

železove gobe, je v previsoki ceni zemeljskega plina, ki je potreben kot reductant in bi povzročil, da bi bilo obratovanje nerentabilno. Naprava je bila zgrajena leta 1979 in še ni pričela obratovati. Vendar visoka cena zemeljskega plina ni edini vzrok prodaje te naprave, temveč tudi ostale težave te družbe zaradi krize in njene velike finančne izgube. Poleg tega ima na razpolago zadostne zmogljivosti plavžev za kritje potreb po gradlju.

PREDLOG ZA USKLADITEV VELJAVNE PARTICIPACIJE Z GIBANJE STROŠKOV ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

Veljavna lista prispevkov uporabnikov k stroškom zdravstvenega varstva se spremeni tako, da se glasi:

Vrsta prispevka (participacija)	Sedanji znesek din	Novi znesek s % valoriz.
Uporabniki zdravstvenega varstva prispevajo k stroš. za naslednje zdrav. storitve, zdravila in pripomočke:		
1. za prvi pregled v splošnih in obratnih ambul. ter dispanzerjih v zvezi s posameznim primerom zdravljenja;	50	60 - 20 %
2. za prvi obisk zdravnika na domu, ki je opravljen na zahtevo uporabnika ali njegovih svojcev, ker bolnik zaradi zdravstvenega stanja ne more sam priti na pregled v zdravstveno organ.;	120	120 - nespr.
3. za vsak RTG posnetek v ambul. in dispanzerjih, vendar največ za 6 posnetkov oz. največ 60 din;	10	10 - nesprem.
4. za vsak prvi pregled pri zdravniku specialistu, tudi rentgenologu z napotnico zdravnika ali brez nje, če ta ni predpisana;	80	95 - 18,8 %
5. za nemedicinski del oskrbe v bolnišnicah, specialnih zavodih in inštitutih, v naravnih zdraviliščih za vsak dan, vendar največ 30 dni oziroma brez omejitve, kadar gre za uporabnike, ki ne vzdržujejo nobenega družinskega člana;	45	55 - 22,2 %
6. za prvi prevoz z reševalnimi vozili, posebnimi prevoznimi sredstvi, ki ga odredi ali potrdi zdravnik, v zvezi s posameznim primerom zdravljenja;	110	120 - 20 %
7. za zdravilo, pomožni in sanitetni material ob prevzemu v lekarni na recept	40	40 - 23,1 %
8. za kontracepcijska sredstva:		
— za kontracep. tablete (oralna sredstva);	25	
— za druga kontracepcijska sredstva	150	
9. za vsako umetno prekinitev nosečnosti vključno ment. regulacije, kadar ni medicinsko indicirana	50 % stroškov	
10. za ortopedske in druge pripomočke (ortotična in protetična sredstva, očesne in slušne pripomočke, ortopedsko obutev, sanitetne in druge pripomočke, ki so medicinsko indicirani);	30 % cene	30 %
11. za zobozdravstvene storitve iz dodatnega programa		
a) skupne zobozdravstvene storitve:		
— serijski, prvi klinični, konzultativni pregled, zdravn. sprič.	30	35 - 16,7 %
— ponovni pregled	10	15 - 50 %
— RTG slikanje zob, panoramsko slikanje — največ 60 din	10	nesprem.
b) zobne bolezni:		
— amalgamske in silikatne zalivke	50	60 - 20 %
— dograjevanje zobne krone	120	145 - 20,8 %
— oskrba zobne krone z zaščitno prevleko, provizorična zapora z zdravilom, indirektno in direktno kritje pulpe, impregnacija zoba, odstranitev gingivalnega polipa	20	25 - 25 %
— devitalizacijski posegi na pulpi	60	70 - 16,7 %
— odstranitev zalomljenega kanalskega instrumenta	90	se ukine
c) ustne in parodontološke bolezni:		
— kontrola plaka, odstranitev mehanskih dražljajev, čiščenje zobnega kamna	30	35 - 16,7 %
— brušenje v artikulacijo, razbremenilno brušenje	30	se ukine
d) zobna protetika:		
— načrt protetične rehabilitacije, analiza modelov	70	85 - 21,4 %
— totalna proteza	720	850 - 18,1 %
— parcialna proteza	900	1000 - 11,1 %
— reoklucija proteze, prilagoditev stare proteze	20	se ukine
— preparacija loža	20	25 - 25 %
— totalna proteza z mukodinamičnim odtisom	800	900 - 18,8 %
— vlitja kovinske proteze	1400	1650 - 17,9 %
— reparatura proteze, brez odtisa	50	se ukine
— reparatura proteze, podložitev proteze	80	95 - 18,8 %
— začasna proteza	400	480 - 20 %
— polna kovinska prevleka, akrilatna prevleka	330	400 - 21,2 %
— fasetirana prevleka, Rich. kapica	420	500 - 19,0 %
— vezava solitarnih prevlek	50	60 - 20,0 %
— vmesni členi	210	250
— inlay nazidek	210	210 - nespr.
— nadomestitev izpadle fasete, polzilo, gred	140	170 - 21,4 %
— cementiranje stare prevleke, začasna prevleka, demontaža prev., obdelitev člena	30	35 - 16,7 %
— opornica po členu	70	85 - 21,4 %
— opornica po Mamloku, po zobu	270	se ukine
— pri fiksno protetičnih izdelkih uporabniki prispevajo k vrednosti porabljenih standardne kovine (auropal)	50 %	25 %
e) skupne specialistične storitve:		
— specialistični prvi pregled	70	85 - 21,4 %
— kontrolni pregled	20	se ukine
f) ortodontija:		
— snemni aparati, poševna ravnila	500	600 - 20,0 %
— kontrolni ortodontski pregled	30	se ukine

DU VIKTOR STRAŽIŠAR VPISUJE V OSNOVNO ŠOLO ZA ODRASLE

Ker je v naši občini visoko število zaposlenih, ki nimajo končane osnovne šole, je občinski svet ZSS – Jesenice spodbudil osnovne organizacije sindikata v organizacijah združenega dela in druge, da vključijo v nadaljnjo šolanje tiste zaposlene, ki nimajo dokončane osnovne šole.

Zato delavska univerza Viktor Stražišar v sodelovanju z matično osnovno šolo Prežihov Voranc vpisuje odrasle v osnovno šolo za odrasle od 1. do 8. razreda osnovne šole, da bi si mladostniki in odrasli lahko pridobili osnovno splošno izobrazbo ob delu. S tem se ustvarijo pogoji, da bi se tisti, ki še nimajo končane osnovne šole, lahko vključili v nadaljnjo izobraževanje in da bi bili uspešnejši in ustvarjalni pri delu, pri samoupravljanju ter v osebnem življenju.

Pridobitev osnovne splošne izobrazbe je namreč pogoj za nadaljnjo splošno in strokovno izobraževanje in izpopolnjevanje ter za vključevanje tudi v družbenopolitično izobraževanje in usposabljanje. Nizka stopnja splošne izobrazbe omejuje dostop do pisanih in drugih virov izobrazbe, ki so pomembni za nenehno izpopolnjevanje odraslih. Z nizko izobrazbeno stopnjo se povezuje tudi slaba razvitost kulturnih potreb, neudeležba pri družbenih aktivnostih in nižjo kulturno raven. Zato širjenje znanosti in družbe ter vpogled v nova spoznanja, do katerih prihaja človeštvo pri spoznavanju zakonitosti sveta in človeške družbe.

Pridobivanje in dopolnjevanje osnovne splošne izobrazbe je torej tesno povezano s perspektivnim razvojem zaposlenega in njegovo usposobljenostjo za delo in samoupravljanje ter za osebno življenje. Zato je skrb za osnovno splošno izobraževanje zaposlenih dolžnost tudi družbenopolitičnih organizacij in organizacij združenega dela. Zato morajo ti aktivno in zavzeto spodbujati ter pridobivati zaposlene za vključitev v nadaljnjo šolanje za pridobitev osnovne splošne izobrazbe. Organizacije združenega dela in delavska univerza Viktor Stražišar morajo medsebojno tesno sodelovati, da bi bila zagotovljena ustreznost organizacije osnovnega splošnega izobraževanja zaposlenih, ki nimajo končane osnovne šole.

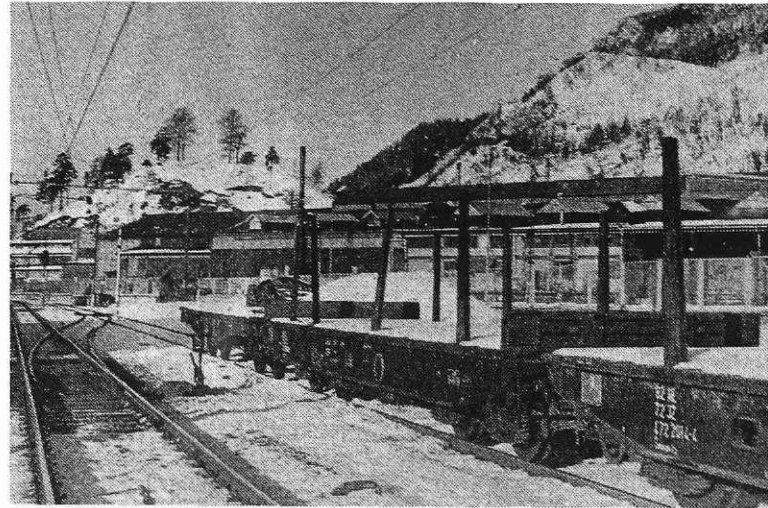
V okviru osnovnega izobraževanja slušatelji pridobijo temeljna znanja, spretnosti in vednosti iz slovenskega jezika, matematike, družboslovnih in naravoslovnih predmetov ter osnov estetske vzgoje. S širjenjem splošne izobrazbe si razvijajo intelektualne sposobnosti, ustvarjalnost, kritičnost in samostojnost, si oblikujejo marksistični pogled na svet in se razvijajo v celovito osebnost.

Pri osnovnem izobraževanju odraslih se danes teži k čim večji učinkovitosti in produktivnosti. To se ne dosega z zniževanjem meril in ravni, temveč z ustvarjanjem pogojev za doseganje boljših učnih uspehov. Zato se pri tem posveča posebna pozornost vključevanju v učni proces glede na različno stopnjo prejšnjega znanja, različno razvitost učnih navad in motivacije. Hkrati pa se vključuje tudi njihove delovne in življenjske izkušnje ter znanje. Tak pristop naj preprečuje osip in krepí pozitivna prizadevanja udeležencev osnovnega splošnega izobraževanja.

Trajanje osnovnega izobraževanja, ki je predvideno v predmetniku za posamezne stopnje in razrede, je določil Zavod za šolstvo SR Slovenije, ki določa tudi glavne vzgojno-izobraževalne smote. Pri načrtovanju organizacije in izbiri organiza-

cijskih oblik lahko sodelujejo tudi slušatelji, organizacije združenega dela in interesna skupnost, ki financira to izobraževanje.

Glede na to, da je v naši občini veliko število tistih, ki imajo dokončane osnovne šole, je potrebna toliko večja družbena zavzetost in skrb, da se zaposleni vključijo v nadaljnjo šolanje za pridobitev osnovne splošne izobrazbe.

Pred javorniški obrati (Foto: S. Kokalj)

PRVA SEJA MEDOČINSKEGA SVETA ZZB NOV ZA GORENJSKO

Prejšnji teden je bila na Jesenicah prva seja medočinskega sveta Zveze združenj borcev NOV za Gorenjsko, ki ima v novem mandatu obdobju sedež na Jesenicah. Poleg članov sveta so bili na seji prisotni še najodgovornejši delavci družbenopolitičnih organizacij Gorenjske ter posameznih občin.

Po uvodnih besedah novega predsednika sveta Jožeta Ulčarja je zbrane pozdravil predsednik skupščine občine Jesenice Ivo Arzenšek, ki je orisal gospodarski in politični položaj ter nadaljnji razvoj jeseniške občine.

Zatem so člani sveta najprej obravnavali opravljeno delo v borčevskih dispanzerjih v lanskem letu, zdravstveno stanje borcev na Gorenjskem in nadaljnje delo na tem področju. Poročilo o delu dispanzerjev je podal dr. Andrej Robič.

Kot so v kasnejši obširni razpravi ugotovili, je delo dispanzerjev dobro, le ponekod se pojavljajo še posamezne težave. Povsem jasno pa je, da so dispanzerji za borce zaživeli in da skrbijo za zdravljenje borcev. Na Jesenicah sta dva dispanzerja, v zdravstvenem domu in obratni ambulanti Železarne, v Radovljici, Kranju in Škofji Loki, poleg centralnega dispanzerja delujejo še ambulate za borce, dispanzer pa dela še v Trzinu.

Iz poročila o delu dispanzerjev je razvidno, da sta pri ugotovljenih diagnozah borcev pri pregledih po pričakovanju v ospredju dve bolezenski skupini in sicer bolezn srca in ožilja ter bolezn sklepov in hrbtenice. V razpravi so poudarili, da je v prihodnje pričakovati še več bolezni, predvsem pri starejših borcih, ki bodo rabili še več zdravljenja v

S tem se namreč ustvarjajo tudi pogoji za uresničevanje družbenih prizadevanj za gospodarsko ustaljevanje in lažje upravljanje z novo in moderno tehnologijo v proizvodnem procesu.

Da bi dvignili osnovno splošno izobrazbo zaposlenih bo delavska univerza Viktor Stražišar organizirala stopnje in razrede osnovne šole za odrasle, ki bodo pričeli z učno-vzgojnim delom januarja letos. Zato še vedno sprejema prijave tistih zaposlenih, ki želijo dokončati osnovno splošno izobraževanje.

Srečko Krč

ŽELEZARSKI HUMOR

Zdravnik obišče bolnika na domu, za kar je seveda treba odšteti 100 din. Ženo bolnika pa opozori, da bo morala plačati v lekarni za zdravila 50 dinarjev.

Bolnik pa se odreže: »Tovariš doktor, obisk bomo vrnil, za zdravila pa bo že žena plačala.«

Martinar v ambulanti plača 50 din za prvi pregled in se tolaži, češ tudi v ambulanti morajo živeti.

Tudi v lekarni plača za zdravila in razmišlja, seveda tudi v lekarni morajo živeti.

Na poti domov mora pri Hermanu čez most, tu pa se ustavi in vrže zdravila v Savo in zaškrlije z zobmi: »Hudiča, tudi jaz moram živeti.«

Predsednik poslovnega odbora Železarne opozarja delavca, da ni prav, da tako zgodaj in še na nedovoljenem mestu zapuša Železarno. Da bi bilo opozorilo bolj pomembno poudari, da je Nemec. Delavec ga začudeno pogleda in vpraša: »Koliko časa si pa že pri nas, da tako lepo govoriš slovensko.«

Delavec iz enega naših obratov se pohvali svojemu kolegu, da je na šitiu lepo preupal štiri ure.

»Kaj pa ti je dejal tvoj delovodja na vse to?« ga vpraša.

»Kaj mi je dejal, nič, le pošteno me je ozmerjal. Pa nič zato. Raje grem domov ozmerjan kot pa ne naspan, ker grem takoj pogodbeno delat.«

Oče pošlje svojega sinka v trgovino po steklenico vina na upanje. »Kar pa ostane,« mu naroči, »kupi cigarete.«

K vodju TOZD pride delavec in prosi, če bi mu podpisal nakaznico za nova zaščitna sredstva. Vodja ga začudeno pogleda in pravi: »Matevž, poslušajte, komaj leto dni ste pri nas, pol leta ste že neprekinjeno v bolezenskem staležu, pa saj še zaščitnih sredstev niste porabili, ki ste jih dobili ob sprejemu.«

»Kaj da jih nisem,« odvrne Matevž. »Poglejte čevlje sem do konca uničil, ko sem nabiral gobe; obleko sem strgal, ko sem nabavljal drva in tudi rokavice so se strgale zadnjič, ko sem skladal opeko.«

Na sestanku varnostne službe vodja hvali enega svojih kontrolorjev: »Kar vzemite si ga za zgled,« pravi ostalim. »On vedno koga odkrije pri 'murksanju', vestno opravlja delovne naloge in preprečuje krajo.«

Ker vodju samemu ni jasno, kako to kontrolorju uspeva, ga po sestanku pokliče na razgovor. »No, sedaj mi pa čisto odkrito povej, kako to opaziš,« ga vpraša.

»Veste tovariš vodja, to je pa tako, med dopoldnevom grem po obratih in opazujem in če vidim nekoga, ki pridno, hitro in vestno dela, takoj vem, da dela za sebe, ker za tovarno nikoli ne bi tako garal.«

»Vidiš Tone, kako bo nova Jeklarna prima pogruntacija.«

»Kako to misliš?«

»Ja zdaj, ko ima Elan rekreativni center za smučanje na vodi, bodo tam novi martinarji kar med šihom gledali svoje predpostavljene, ki bodo med službo trenirali, pa imaš medsebojno izmenjavo izkušenj.«

REŠEVAL JE TEŽAVE OBRATA IN ZAŠEL V SVOJE

Pred leti, ko je še obratovala valjarna tanke pločevine so bile med ostalimi težavami tudi reklamacije. Ena od takih je bila tudi reklamacija pločevine za Iran. Iz Reke nam je posrednik sporočil, da je pločevina močno rjasta in da take ne morejo odpraviti na ladjo. Vodja je takoj sestavil intervencijsko skupino in določil skupinovodjo.

Na Reki so nas, ker je bila ravno sezona, nastanili po privatnih sobah. Dan za dnem smo čistili ploščo za ploščo, vsako posebej smo potem naoljili in po osmih dneh je bila napaka odstranjena. Deveti dan smo se zbrali na železniški postaji. Vsi smo že bili, samo skupinovodja ni bilo. Kar ga zagledamo, kako hiti proti nam. Vsi vprek mu začnemo upiti naj ne hiti, ker se ne mudi. On pa ves zadigan: »Fantje ne moremo domov, mojih spodnjih hlač ni nikjer, mene bo žena končala, če pridem brez njih.«

Ker smo vedeli, kje lastnica hiše, pri kateri je skupinovodja stanoval, dela, sva odšla do nje in ji stvar razložila. Napolnila naju je v njeno stanovanje, naj pogledava v kopalnico, če je slučajno po pomoti med svojim perilom namočila tudi spodnje hlače skupinovodja. Odšla sva in res našla kar sva iskala. Skupinovodja jih je za silo ožel in že sva hitela nazaj na kolodvor. Prispele sva pravočasno in vsi zadovoljni smo poiskali prazen kupe in se odpeljali proti Jesenicam.

Skupinovodja pa je izgledal zaskrbljen, le kaj naj reče ženi o mokrih spodnjih hlačah.

Pa se spomnimo, da smo kot otroci, kadar smo se šli kopat brez dovoljenja staršev, vedno odlomili kakšno palčko, napeili kopalke na palčko, mahali z njo po zraku in tako so bile do doma že suhe. Tako je eden od skupine v Pivki, kjer smo imeli postanek, odšel iz vlaka in se kmalu vrnil ter prinesel palčko. Skupinovodja je spodnje hlače napeil na palčko, jih obesil k oknu, katerega smo malo odprli, da je pihalo in sušilo perilo. Problem je bil rešen in pričeli smo tarokirati.

Pred Ljubljano nas je sprevednik prijazno opozoril, da imamo v Ljubljani samo pet minut časa za prestop. Ko smo prispeli v Ljubljano smo pograbili vsak svoje stvari ter zdirjali proti vlaku za Jesenice. Vlak smo dohiti, se lepo namestili in že smo se peljali proti Jesenicam. V Medvodah pa skupinovodja poskoči, kot bi ga kaj pihalo. Gledamo, zijamo vanj potem pa le eden reče: »Kaj je pa že spet, ali je še kaj narobe?« Kaj ne, bilo,« odvrne skupinovodja. »Mi gremo na Jesenice, moje gate se pa proti Zagrebu peljejo.«

DU JAVORNIK-KOROŠKA BELA VABI

Društvo upokojencev Javornik – Koroška Bela poziva vse upokojence, ki živijo na območju skupnosti Javornik – Koroška Bela, da se vključijo v delovanje sekcij našega društva in si s tem popestrijo jesenski del svojega življenja. Dejavnost našega društva je razmeroma pestra, saj imamo več kulturnih, kakor tudi športnih sekcij, ki vas vabijo k aktivnemu sodelovanju. Vabimo tako ženske kakor moške, seveda pa ne odklanjamo tudi tistih, ki trenutno še niso v pokojju, da ne bi z aktivnim delom v eni ali drugi sekciji pripomogli k boljšemu uspehu in napredku društva upokojencev, katerega člani bodo prej ali slej tudi postali.

Vabimo tovarišice k sodelovanju v ženskem pevskem zboru, v krožku ročnih del, v športno rekreativni dejavnosti, v balinanju in kegljanju na asfaltu. Tovariši pa se lahko vključijo v pevski zbor, balinanje, kegljanje na asfaltu ali šahovsko sekcijo. Če pa bodo interesi za razne druge oblike kulturne ali športnorekreativne dejavnosti, bomo z veseljem tudi to organizirali.

Upokojenke in upokojenci predstavljajo dober del občanov.

Mnogi med njimi so v času svojega aktivnega dela delovali na raznih področjih, tako kulturnih, kakor športnih. Zakaj ne bi tudi sedaj, ko uživamo zasluženi pokoj še nadaljevali s tem delom. Društva upokojencev vam bodo v tem pogledu pomagala, saj je glavna naloga le-teh, da organizirajo take dejavnosti, da upokojenci ne bi prenehali s svojimi prejšnjimi aktivnostmi in se zaradi tega počutili bolj zapostavljeni.

Pozivamo tudi tiste, ki še niso v pokojju, pa zaradi pešanja fizičnih sposobnosti ne morejo dosegati več takih rezultatov, kot jih njihovi mlajši vrstniki, da se vključijo v vrste starejših in s svojo prisotnostjo poživijo delovanje v vrstah upokojencev.

Več se bomo lahko dogovorili v neposrednih pogovorih, ki so vsak tork dopoldne in v petek popoldne, oziroma za moške pevce v sredo popoldne, za pevke in kandidatke za vključitev v ženski krožek pa v petek popoldne. Pridite ne bo vam žal.

Odbor društva upokojencev Javornik – Koroška Bela

Na prvi seji v tem mandatu so poleg tega govorili še o predlogu domicolnega odbora Cankarjevega bataljona za ureditev Mošenjske planine.

J. R.

Dopisujte v Železarja

»Vratar, ta ura stoji!«
»Ni res, tovariš, ta ura visi!«

ŽELEZAR

ZA VSE ČASE, ZA VSE NARODE SI — MEDNARODNI SISTEM MERSKIH ENOT

Če po
ljubno izberemo enote za:
– pot: meter (m)
– čas: sekunda (s)
– hitrost: kilometer na uro (km/h)
potem iz (8) dobimo:

$$f = \frac{[S]}{[K]^a [L]^b} = \frac{\frac{km}{h}}{\frac{m}{s}} = 3.6$$

Očitno je, da nam zgoraj poljubno izbrane enote dajejo nekoherenten sistem enot. Z uvedbo $f=1$ v enačbo

$$f = \frac{[S]}{\frac{m}{s}} = 1$$

dobimo za hitrost enoto $[S]=(m/s)$, ki je ubrana (koherentna) glede na izbrani osnovni enoti $[K]=(m)$ in $[L]=(s)$. Istočasno nam

zgornji primer pokaže, da lahko ob eni enačbi in treh veličinah poljubno izberemo le dve enoti, medtem ko moramo tretjo določiti iz podane enačbe.

In kako je z izvedenimi SI enotami? Po opisanem postopku dobimo vse izvedene enote SI. To pomeni, da so izvedene enote SI koherentne enote, ki smo jih dobili s pomočjo algebrskih izrazov ob uporabi produkta ali količnika iz osnovnih enot SI, oziroma iz enostavnejših izvedenih enot SI. Število izvedenih enot ni omejeno, saj se lahko pojavljajo nove glede na potrebe v posameznih panogah znanosti.

Izvedene enote SI razvrščamo v tri osnovne skupine, in sicer:

- Izvedene enote SI, izražene z osnovnimi enotami SI.
- Poimenovane izvedene enote SI.
- Izvedene enote SI, dobljene z uporabo poimenovanih enot SI.

Primeri izvedenih enot SI, izraženih z osnovnimi enotami SI, podaja tabela T-1.

Tabela T-1: Primeri izvedenih enot SI izraženih z osnovnimi enotami SI

IZVEDENA VELIČINA	IME	ZNAK
ploščina	kvadratni meter	m ²
prostornina	kubični meter	m ³
hitrost	meter na sekundo	m/s
pospešek	meter na sekundo na kvadrat	m/s ²
prostorninski pretok	kubični meter na sekundo	m ³ /s
prostorninska masa	kilogram na kubični meter	kg/m ³
gostota elektr. toka	amper na kvadratni meter	A/m ²
magn. poljska jakost	amper na meter	A/m
koncentracija snovi	mol na kubični meter	mol/m ³
svetlost	candela na kvadratni meter	cd/m ²
molska masa	kilogram na mol	kg/mol

Tabela T-2: Poimenovane izvedene enote SI

Izvedena veličina	ime	znak	odnos do drugih oziroma osnovnih enot SI
frekvenca	hertz	Hz	s ⁻¹
sil	newton	N	m · kg · s ⁻²
tlak (napetost)	pascal	Pa	N/m ² = m ⁻¹ · kg · s ⁻²
energija, delo in količina toplote	jule	J	N · m = m ² · kg · s ⁻²
moč, energijski in termični pretok	watt	W	J/s = m ² · kg · s ⁻³
količina elektrine	coulomb	C	s · A
električna napetost in elektr. potencial	volt	V	W/A = J/C = m ² · kg · s ⁻³ · A ⁻¹
kapacitivnost	farad	F	C/V = m ⁻² · kg · s ⁴ · A ²
električna upornost	ohm	Ω	V/A = m ² · kg · s ⁻³ · A ⁻²
električna prevodnost	siemens	S	A/V = m ⁻² · kg · s ³ · A ²
magnetni pretok	siemens	S	V · s = T · m ² = m ² · kg · s ⁻² · A ⁻¹
magnetna indukcija (gostota magnetnega pretoka)	weber	Wb	Wb/m ² = N/A · m = kg · s ⁻² · A ⁻¹
induktivnost	tesla	T	Wb/A = V · s/A = m ² · kg · s ⁻² · A ⁻¹
svetlobni tok	henry	H	kg · s ⁻² · A ⁻²
osvetljenost	lumen	lm	cd · sr = lm/m ² = m ⁻² · cd · sr
aktivnost radioaktivnega vira	becquerel	Bq	s ⁻¹
absorbirana doza ionizirane sevanja	gray	Gy	J/kg = m ² · s ⁻²
ekvivalentna doza ionizirane sevanja	sievert	Sv	J/kg = m ² · s ⁻²

Poimenovane izvedene enote SI so podane v tabeli T-2. Teh je skupaj 18. Imena so (razen pri lumen in luxu) povzeta po priimkih svetovno znanih znanstvenikov. Pravilo je, da se ime poimenovane enote piše z malo začetno črko (tesla), znak enote pa z veliko začetno črko (T). Pri lumen in luxu uporabljamo malo začetno črko za ime in oznako. Treba je pripomniti, da ima poimenovanje izvedenih enot za osnovni cilj obdržati jasnost in fizikalno ozadje izvedene enote, ki naj na ta način pojasni tudi pomen pripadajoče izvedene veličine. Pri tem je dovoljena enakovredna uporaba izvirnega načina izražanja in označevanja izvedenih enot v vseh tistih slučajih, ki ne zmanjšujejo ali ogrožajo fizikalnega pomena in jasnosti izražanja izvedene enote. Tako bi na primer za enoto moči lahko enokopravno uporabljali:

$$kg \frac{m^2}{s^3} = \frac{N \cdot m}{s} = \frac{J}{s} = W$$

Zadnja od poimenovanih izvedenih enot SI v tabeli T-2 je dobila svoje ime na 16. Generalni konferenci za mere in uteži (oktobra 1979). Ekvivalentna in absorbirana doza ionizirane sevanja imata različni imeni enot gray in sievert z enakim pomenom (J/kg), vendar se je mednarodna organizacija odločila za ločena imena, da bi se izognila mogočim nesporazumom, ki bi lahko imeli hude posledice za varnost človeka (Možnost, da se obsevanje osebe prikaže za 20 krat manjše). Ime sievert (Sv) je enota dobila po švedskem znanstveniku Sievertu. Pričakovati je, da bodo vse izvedene enote, ki se nanašajo na področje ionizirane sevanja (Bq, Gy, Sv), in so povezane z zaščito človeka, izločene v posebno poimenovano skupino izvedenih enot SI.

Z uporabo poimenovanih izvedenih enot SI in osnovnih enot SI pridemo do tretje skupine izvedenih enot SI. Primeri teh so podani v tabeli T-3.

Tabela T-3: Primeri izvedenih enot SI dobljenih z uporabo poimenovanih enot SI

Izvedena veličina	ime	znak	odnos do osnovnih enot SI
dinamična viskoznost	pascal-sekunda	Pa · s	m ⁻¹ · kg · s ⁻¹ · U21
moment sile	newton-meter	N · m	m ² · kg · s ⁻²
termični tok	watt na kvadratni meter	W/m ²	kg · s ⁻³
entropija	joul na kelvina	J/K	m ² · kg · s ⁻² · K ⁻¹
masna količina toplote	joul na kilogram-kelvina	J/(kg · K)	m ² · s ⁻² · K ⁻¹
specifična entalpija	joul na kilogram	J/kg	m ² · s ⁻²
termična prevodnost	watt na meter-kelvin	W/(m · K)	m · kg · s ⁻³ · K ⁻¹
električna poljska jakost	volt na meter	V/m	m · kg · s ⁻³ · A ⁻¹
gostota elektr. prostorskega naboja	coulomb na prostorski meter	C/m ³	m ⁻³ · s · A
gostota elektr. površinskega naboja	coulomb na kvadratni meter	C/m ²	m ⁻² · s · A
dielektrična konstanta	farad na meter	F/m	m ⁻³ · kg ⁻¹ · s ⁴ · A ²
permeabilnost	henry na meter	H/m	m · kg · s ⁻² · A ⁻²
molarna entropija	joul na mol-kelvin	J/(mol · K)	m ² · kg · s ⁻² · K ⁻¹ · mol ⁻¹
ekspanzijska doza ionizirne sevanja	coulomb na kilogram	C/kg	kg ⁻¹ · s · A

2.4. Dopolnilne enote SI

V dokumentih Mednarodnega sistema SI se srečujemo zaenkrat z dvema dopolnilnima enotama, in sicer z radianom in steradianom (Tabela T-4).

Tabela T-4: Dopolnilni enoti SI

Veličina	Dopoln. enota	Ime	Znak
Ravnin. kot	radian	rad	
Prostor. kot	steradian	sr	

Generalna konferenca se ni odločila, ali naj zgoraj navedeni enoti razvrsti med osnovne ali med izvedene enote SI, in jih lahko po potrebi uvrščamo med ene ali med druge. (Tako lahko na primer steradian pri definiciji lumena in luxa štejemo za osnovno enoto). Pri teh dveh enotah pa moramo upoštevati nekatere specifičnosti, in sicer:

- Obe veličini, na katere se enoti nanašata, sta »brezdimenzijski« veličini, tako da imata obe enoti vrednost ena (rad = 1, sr = 1).
- Nobena od obeh veličin ni (ravninski kot in prostorski kot) fizikalna veličina, temveč sta to matematični veličini. To je razlog, da na njih ni mogoče uporabiti opisanih postopkov za definicije merskih enot.

Kot je že povedano, razvršča večina zakonskih predpisov v metrološko naprednih državah dopolnilne enote SI med poimenovane izvedene enote SI. Enako rešitev prinaša tudi naš »Zakon o merskih enotah in merilih« [11], tako da poznamo pri nas 20 poimenovanih izvedenih enot SI.

Z uporabo radiana in steradiana lahko pridemo do drugih izvedenih enot. Tako poznamo:

- za KOTNO HITROST: radian na sekundo (rad/s)
- za KOTNI POSPEŠEK: radian na sekundo na kvadrat (rad/s²)
- za JAKOST ENERGIJSKEGA SEVANJA: watt na steradian (W/sr)

2.5. Decimalni mnogokratniki in decimalni deli

Z uporabo decimalnih mnogokratnikov in decimalnih delov, ki jih na kratko imenujemo predpone, pridemo do decimalnih merskih enot, poimenovanih po naši zakonodaji. Pri tem nam pomeni »decimalna enota« produkt predpone in enote.

Na nekaj zasedanjih Generalne konference za mere in uteži (od 11. CGPM, 1960 l. pa do 15. CGPM 1975 l.) je bilo sprejetih 16 predpon skupaj z imeni in znaki (Tabela T-5). Predpone imajo praviloma vrednost 10^{±n}, kjer je n = 1, 2, ..., 6, prisotne pa so tudi izjeme, in sicer: 10⁻¹ in 10⁻². Priporočljivo je, da se tem izjemam izognemo, razen če so zelo udomačene (centimeter, hektoliter, deciliter).

Naj ponovimo, da decimalne merske enote niso del Mednarodnega sistema merskih enot, saj nas uporaba predpon pripelje do nekoherentnih enot, a so kljub temu izredno dobro dopolnilo sistema in nadaljevanje enot SI. Decimalne merske enote omogočajo, da lahko sistem uporabljamo za vse številčne vrednosti, ki jih potrebujemo za opis kvantitet posameznih veličin (od 10⁻¹⁸ do 10¹⁸).

Ker pri uporabi predpon prihaja do nekaterih nejasnosti, navedimo nekaj pravil in priporočil. (Na podlagi predlogov in standardov ISO):

- Predpona in ime merske enote se pišeta skupaj kot ena beseda. Prav tako pišemo skupaj znak predpone in znak za mersko enoto.

Tako na primer pišemo: 1 dag = 1 deka-gram; 1 kV = 1 kilovolt; 1 cm = 1 centimeter itd.

Samostojna uporaba predpon (brez merske enote) ni dovoljena.

2. Eksponent pišemo le nad znakom merske enote, velja pa za celotno decimalno enoto. Tako na primer pišemo za:

$$1 \text{ cm}^3 = 1 \times (10^{-2} \text{ m})^3 = 1 \times 10^{-6} \text{ m}^3$$

$$1 \text{ mm}^2/\text{s} = 1 \times (10^{-3} \text{ m})^2/\text{s} = 1 \times 10^{-6} \text{ m}^2/\text{s}$$

$$1 \text{ ms}^{-1} = 1 \times (10^{-3} \text{ s})^{-1} = 1 \times 10^3 \text{ s}^{-1}$$

To pomeni, da so cm³, mm²/s in ms⁻¹ posebne označbe za (cm)³, (mm)²/s in (ms)⁻¹.

3. Mednarodna praksa je sprejela pravilo uporabe predpon v števcu in imenovalcu, tako da v tem pogledu ni nobenih omejitev. Tako lahko uporabljamo: kg/m³, kg/dm³, g/cm³, kNcm, daN/cm² itd.

4. Mednarodni sistem merskih enot ne daje nobeni predponi posebnih prednosti pri uporabi, vendar pa ISO priporoča uporabo določenih predpon za nekatere veličine. O tem bi se morali tudi pri nas čimprej dogovoriti.

5. Uporabljati smemo samo eno predpono, kar pomeni, da je prepovedano sestavljati predpone. Za kapacitivnost 1 × 10⁻¹² F lahko pišemo 1 pF, ne pa 1 F. Za dolžino 1 × 10⁻⁹ m lahko zapišemo 1 nm ne pa 1 m · m itd.

6. Predpon ne uporabljamo s kilogramom (kg), ki je osnovna enota SI za maso, osemveč jih uporabljamo z gramom (g). Tako pišemo miligram (mg), vendar nikoli ne mikrokilogram (μkg).

Tabela T-5: Imena, znaki in vrednosti predpon SI

Vrednost	Ime	Znak
10 ¹⁸	exa (eksa)	E
10 ¹⁵	peta	P
10 ¹²	tera	T
10 ⁹	giga	G
10 ⁶	méga (mega)	M
10 ³	kilo	k
10 ²	hecto (hekto)	h
10 ¹	déca (deka)	da
10 ⁰ = 1		
10 ⁻¹	déci (dec)	d
10 ⁻²	centi	c
10 ⁻³	milli (mili)	m
10 ⁻⁶	micro (mikro)	μ
10 ⁻⁹	nano	n
10 ⁻¹²	pico (piko)	p
10 ⁻¹⁵	femto	f
10 ⁻¹⁸	atto (ato)	a

Opomba: Pri imenih predpon, ki se pri nas drugače zapišejo, je v oklepaju podan naš način zapisa.

7. Pri podajanju veličin izbiramo predpone po možnosti tako, da so številčne vrednosti v področju od 0,1 do 1000. Tako je na primer namesto 0,06743 m bolj pregledno zapisati 67,43 mm. Namesto 3726 Pa, pa 3,726 kPa ali 64 ns namesto 6,4 · 10⁻⁸ s.

Ne glede na zgoraj podano pa se priporoča, da v isti tabeli ali v istem načrtu uporabimo le eno predpono za vse številčne vrednosti.

2.6. Dovoljene merske enote izven SI

Mednarodni sistem merskih enot zajema zelo veliko število enot, ki so bile v uporabi v prejšnjih sistemih merskih enot, vendar imajo nekatere enote izven SI zelo dolgo tradicijo in so izredno pomembne, tako da jih ni mogoče odpraviti. To je razlog, da so mednarodne organizacije vključno s CGPM sprejele stališče, da je potrebno nekatere od teh enot stalno ali začasno obdržati v uporabi. Posamezne teh enot je potrebno sprejeti kot posebne produkte enot SI, ki so jim dodeljena posebna imena in znaki.

V grobem gledano poznamo tri skupine na ta način dovoljenih enot:

1. Splošno uporabne enote izven SI
2. Enot izven SI z omejeno uporabo
3. Enot izven SI z začasno dovoljeno uporabo.

V PRVO SKUPINO spadajo enote časa: minuta (min), ura (h), dan (d); enote ravninskega kota: stopinja (°), minuta (′), sekunda (″); enota prostornine: (l, L) in enota mase: tona (t).

Naštete enote časa so najstarejše še uporabljane enote. Vseh časov in bi jih kot take bilo nemogoče odpraviti, ne da bi prišlo do spremembe definicije osnovne enote časa. Decimale vrednosti sekunde ni mogoče uporabiti v vsakdanjem življenju. Na tem področju so decimale vrednosti morale odstopiti svoje mesto seksagesimalnim, ki imajo svojo polno veljavo, saj so vrednosti 60; 60.60 ali 60.60.24 deljive z 2, 3, 4, 5, 6, 12... Na tem mestu moramo povedati tudi, nekaj o tednu, mesecu in letu (po gregorijanskem koledarju), ki jih naša in tudi druge zakonodaje dopuščajo. Ker ni točnega razmerja teh časovnih enot proti osnovni enoti časa – sekundi; lahko rečemo, da je njihova uporaba dovoljena, vendar le z omejeno točnostjo.

Za enote ravninskega kota velja v določeni meri to, kar smo povedali o enotah časa. Enota mase – tona ($1\text{ t} = 10^3\text{ kg} = \text{Mg}$) je zelo udomačena enota, enako kot enota prostornine – liter ($1\text{ l} = 10^{-3}\text{ m}^3$). Za obe enoti pa lahko rečemo, da predstavljata dejansko decimale merske enote s posebnim imenom. Za liter pripomnimo, da je edina enota, za katero sta dovoljena 2 znaka: l in L. Ta izjema, za katero lahko pričakujemo, da ima začasen pomen, je bila sprejeta na zadnji CGPM [10] z resolucijo E.

Mednarodna praksa razvršča v to skupino enot tudi celzijevo stopinjo (°C) kot enoto temperaturne Celzijeve skale. Enako postopna tudi naš zakon.

Mednarodna metrološka organizacija pa razvršča to enoto med izvedene enote.

Uporaba navedenih enot bo gotovo ostala v mednarodni praksi, vendar je kombinacija teh enot z enotami SI (zaradi pridobivanja izvedenih enot) dovoljena le v omejenem številu primerov, in sicer tam, kjer ne bo izgubljen pomen koherence enot SI, ter s pogojem, da dobimo enostavne, pregledne in dojemljive številčne vrednosti. Tako je na primer razumljivo, da dobimo enote: km/h (za hitrost), m^3/s (za prostorninski pretok) ali t/m^3 (za gostoto), vendar ni razumljivo uporabiti enoto Pa · min (za dinamično viskoznost).

V DRUGO SKUPINO spadajo enote, katerih uporaba je omejena na ožja področja znanosti in tehnike. Tako je za področje astronomije dovoljena uporaba astronomske enote (brez oznake) in parseca (pc). Za področje energije in atomske fizike je dovoljena uporaba elektronvolta (eV), medtem ko je za področje mase v atomski fiziki dovoljena uporaba enote atomske mase (u).

Pomen teh enot je relativno majhen za vsakdanjo prakso, če upoštevamo ozka področja uporabe.

V TRETJO SKUPINO enot spadajo naslednje enote za naslednje veličine:

- a) za dolžino: morska milja angström (Å)
- b) za ploščino: ar hektar (ha) barn (b)
- c) za hitrost: voz
- d) za pospešek: gal (Gal)
- e) za tlak: bar (bar) normalna atmosfera (atm)
- f) za aktivnost radioaktivnega vira: Curie (Ci)
- g) za absorbirano dozo ionizirane sevanja: rad (rad)
- h) za ekspozicijsko dozo ionizirane sevanja: röntgen (R)

Za to skupino enot je Mednarodna komisija za mere in uteži (CIPM) ugotovila, da je v nekaterih področjih sveta in v nekaterih državah njihova uporaba udomačena. Zaradi tega CIPM soglašajo z njihovo začasno uporabo, in sicer tako dolgo, dokler ne bi bilo ocenjeno, da jih ni potrebno več uporabljati. Naš zakon dovoljuje uporabo vseh navede-

nih enot (iz vseh treh skupin), vendar razvršča nekatere iz tretje skupine že med prehodno dopustne enote (uporaba je bila dovoljena do 1980 – 12 – 31). Med izjemno dopustne enote daje naš zakon še: VA, var, tex in gon, medtem ko med prehodno dopustne razvršča še: anglo-saksonske enote dolžine, long-tono, pound, metrski cent (kvintal), prostorninski meter (prm), registrsko tono, ft/s, dyn, p, kp, at, mmH₂O, Torr, P, cP, St, cSt, cal, kpm, erg in KM.

Pripomnimo, da v svoji brošuri o SI [9] mednarodna organizacija naštevajo enote (Imenovane enote tretje grupe), za katere priporoča, da jih naj ne bi več uporabljali.

SKLEP

Razvoj metrologije v svetu potrjuje – zlasti v zadnjem desetletju – veljavnost in sprejemljivost Mednarodnega sistema merskih enot SI. Relativno hitro prodiranje mednarodnega sistema v področje anglo-ameriških držav (zlasti v ZDA, Veliko Britanijo, Kanado in Avstralijo) ter pristop Ljudske Republike Kitajske (1977 – 05 – 20), Metrski konvenciji, potrjujejo to trditve. Tako lahko rečemo, da so vse pomembnejše industrijske države sprejele SI kot svoj sistem merskih enot. Današnja oblika SI zadostuje potrebam razvoja znanosti in tehnike; pričakujemo pa lahko manjše ali večje spremembe in izboljšave. Razvoj SI naj bi potekal – po stališčih Svetovnega komiteja za enote (CCU) kot organa CGPM – na naslednjih osnovah:

1. Ker se principi SI vnašajo v zakone držav, naj njegove spremembe ne bodo pogoste.
2. SI mora biti sproti prilagojena razvoju znanosti, tehnike in mednarodnih odnosov. Kot posledica te zahteve so dopustni manjši popravki ter razširitve na nova področja.
3. Bodoči razvoj in razširitev ne smejo porušiti enostavnosti SI, saj je prav enostavnost garancija za njegovo učinkovitost.

Očitno je, da postaja ideja, sprejeta marca 1790. leta v Zakonodajni skupščini Francije (l'Assemblée Constituante Française) skupaj z izrekom tistega časa:

A tous les temps, à tous les peuples!
(Za vse čase, za vse narode!)
del našega življenja, postaja del narodov sveta!

Dali Donlagić

4. LITERATURA

1. AVČIN F.: »Osnove metrologije« DZS, Ljubljana 1950
2. BREZINŠČAK M.: »Merenje i računanje u tehnici i znanosti«, Tehnička knjiga, Zagreb 1971
3. BREZINŠČAK M.: »Zakonite mjerne jedinice u javnom prometu Jugoslavije nakon 31. prosinca 1980«, »Kemija u industriji« br. 8/1975, str. 457...66
4. BREZINŠČAK M.: »Zakonite mjerne jedinice u Jugoslaviji«, Zbornik radova »Jurema«, 1977, Svesak 1, Referat A 3
5. DONLAGIĆ D.: »Uporaba zakonitih merskih enot« Elektrotehniška zveza Slovenije, Ljubljana 1977
6. VERIGA S.: »Mednarodni sistem jedinica fizičkih veličina SI« Mašinski fakultet, Beograd 1979
7. ŠINDELAR V. a kolektiv: »Metrologie a zavedení soustavy jednotek SI« SNTL – VUNM, Praha 1975
8. DIN Taschenbuch 22: »Normen für Größen und Einheiten in Naturwissenschaft und Technik« Beuth Verlag GmbH, Berlin, Köln 1978
9. BIPM: »Le Système International d'Unités (SI)« 3e Edition, OFFILIB, Paris 1977
10. »Seizieme Conférence Générale des Poids et Mesures« (Paris od 1979-10-8 do 1979-10-12). Delovni materiali
11. »Zakon o merskih enotah in merilih« Uradni list SFRJ, št. 13, 1976-04-02; str. 341...52

OBVESTILO INVALIDOM

Društvo invalidov Jesenice po sprejetem programu dela društva za leto 1981 organizira po 15. februarju sestanke svojih članov po krajevni skupnosti.

Ker smo v mednarodnem letu invalidov in se izvaja pod geslom: POPOLNO SO-DELOVANJE JE ENAKOST LJUDI, želimo, da vas na sestankih seznanimo o dejavnosti društva za leto 1980 in delu društva za leto 1981 ter o pomenu leta invalidov.

Z datumi sestankov boste seznanjeni (po krajevni skupnosti) v prihodnji številki Železarja.

Izvršni odbor
DI Jesenice

GRADBENA POSOJILA ZA LETO 1981

Na osnovi pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev v delovni organizaciji železarna Jesenice objavljamo

RAZPIS

zbiranja prijav in dokumentacije za pridobitev
gradbenega posojila v letu 1981 in sicer:

- za gradnjo stanovanjske hiše
- za nakup stanovanjske hiše
- za nakup družbenega stanovanja v etažni lastni
- za rekonstrukcijo stanovanja v zasebni lasti ali zasebne stanovanjske hiše s pogojem, da se z rekonstrukcijo ustrezno poveča stanovanjska površina za družino, ali se pridobi stanovanje, ali se izboljša stanovanje v skladu s stanovanjskimi standardi.

Gradbeno posojilo so upravičeni prejeti delavci, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

1. Želijo pridobiti lastno stanovanje na območju občin Jesenice, Radovljica in iz mejnih naselij ali krajevnih skupnosti drugih občin, le da je možen vsakodnevni redni prihod na delo v Železarno.

2. Da namensko varčujejo za gradnjo, nakup stanovanja ali za rekonstrukcijo; pri tem morajo dokazovati, da je njihova lastna udeležba najmanj v višini 20 % vrednosti standardnega stanovanja pri nakupu etažnega stanovanja ali 40 % od predračunske vrednosti hiše pri novogradnji. Pri novogradnji se šteje za dokaz lastne udeležbe, da imajo hišo zgrajeno najmanj do II. faze ter že nabavljen in plačan material za III. fazo izgradnje.

3. Da združujejo svoje delo v delovni organizaciji železarna Jesenice za nedoločen čas. Prav tako imajo pravico dobiti gradbeno posojilo upokojeni delavci Železarne.

Prosilci gradbenega posojila, ki združujejo delo v Železarni, morajo dokazati, da s pridobitvijo stanovanja v osebni lasti, izgradnjo stanovanjske hiše, z rekonstrukcijo stanovanjske hiše ali z rekonstrukcijo stanovanja rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje.

4. Da bodo izpraznili družbeno stanovanje v štirih letih od dneva dodelitve gradbenega posojila, če so nosilci stanovanjske pravice v takem stanovanju.

5. Aktivni delavci in upokojeni, ki so nosilci stanovanjske pravice v stanovanju, ki je last Železarne, morajo stanovanje vrniti Železarni.

6. Prosilci, ki so v preteklih letih sprejeli posojilo do višine limita za posamezno leto, niso upravičeni do novega posojila.

7. Prosilci, ki v preteklih letih niso prejeli posojila do višine limita, določenega za posamezno leto, so upravičeni do nastale razlike.

8. Višino gradbenega posojila za leto 1981 bo določil delavski svet Železarne v odvisnosti od razpoložljivih sredstev.

9. Rok vračanja gradbenega posojila je odvisen od višine posojila, najdaljši možni rok vračanja pa je 25 let.

10. Prvi obrok gradbenega posojila zapade v plačilo po treh letih od dneva, ko je bilo posojilo odobreno. Nadaljno odplačevanje je urejeno s posojilno pogodbo.

11. Posojiljemalec se s posojilno pogodbo obveže, da bo vrnil celotno posojilo, dogovorjene obresti in nastale stroške v enkratnem znesku v primeru prekinitve združevanja dela v delovni organizaciji železarna Jesenice.

12. Prosilci, ki jim bo odobreno gradbeno posojilo in so nosilci stanovanjske pravice v stanovanju, last železarna Jesenice, bodo morali tako stanovanje izprazniti do roka, ki bo naveden v pogodbi.

V primeru, da stanovanja ne bo izpraznil do roka, bo moral nosilec stanovanjske pravice plačevati pogodbeno kazen do izpraznitve stanovanja v znesku 800,00 din na mesec, kar je v skladu z določili 63. člena pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev v delovni organizaciji železarna Jesenice.

13. Prosilci za gradbeno posojilo morajo predložiti:

- izpolnjen obrazec prijave na razpis za gradbeno posojila (obrazec dobite pri vratarju kadrovskega sektorja, informacije pa na oddelku za družbeni standard, soba št. 11, telefon 241, 332),
- zemljiškoknjižni izpisek (dobite ga na oddelku zemljiške knjige pristojnega sodišča in ne sme biti starejši od 6 mesecev, mora biti original),
- odločbo o odobreni lokaciji,
- gradbeno dovoljenje,
- potrjeni gradbeni načrt s predračunom
- dokaz o lastni finančni udeležbi ali o namenskem varčevanju,
- seznam materiala in del, ki jih namerava prosilec nabaviti oz. zgraditi z zaprosenim posojilom.

Prijave prosilcev, ki ne bodo vsebovale zahtevanih podatkov in navedenih dokumentov, ne bodo obravnavane.

Prosilci morajo oddati prijavo za posojila in predložiti dokumentacijo do 21. 2. 1981 na kadrovskem sektorju, oddelek za družbeni standard, soba št. 11.

Upravičenost posojila za novogradnjo in rekonstrukcije bo ugotavljala posebna strokovna komisija na terenu.

Na osnovi prijave in predložene dokumentacije ter poročila strokovne komisije, bo odbor za stanovanjska vprašanja pri delavskem svetu železarna Jesenice sklepal o odobritvi posojil.

Sklepi bodo objavljeni v tedniku ŽELEZAR.

KADROVSKI SEKTOR
Oddelek za družbeni standard

JESENIŠKI INVALIDI PRED NOVIMI NALOGAMI

Člani izvršnega odbora Društva invalidov Jesenice so na zadnji razširjeni seji razpravljali o izvršenih nalogah v preteklem letu in o novih akcijah in programski usmeritvi v letošnjem letu in novem srednjeročnem obdobju do leta 1985.

Navzoči plani so ugotovili, da so lanskeletni program aktivnosti skoraj v celoti realizirali, v nekaterih primerih pa so izvedli celo več kot so načrtovali. Poleg dela izvršnega odbora so bile aktivne tudi posamezne komisije.

V nadaljevanju seje so razpravljali o temeljnih nalogah društva v obdobju do leta 1985. Program so z nekaterimi pripombami in dopolnitvami sprejeli.

Prav tako so razpravljali in sprejeli program dela za letošnje leto in podrobnejši program za prvo četrtletje. V letošnjem letu člani jeseniškega društva invalidov čaka še posebno veliko in obsežno delo. Kot so zapisali v letošnji poročili, se bodo še nadalje zavzemali za povečanje števila članov društva, ustanavljali bodo aktivne zaposlenih invalidov v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, kjer je zaposlenih več kot deset invalidov. Po krajevni skupnosti bodo organizirali sestanke z vsemi invalidi in jih seznanili s programom dela društva. Razmišljajo tudi o tem, da

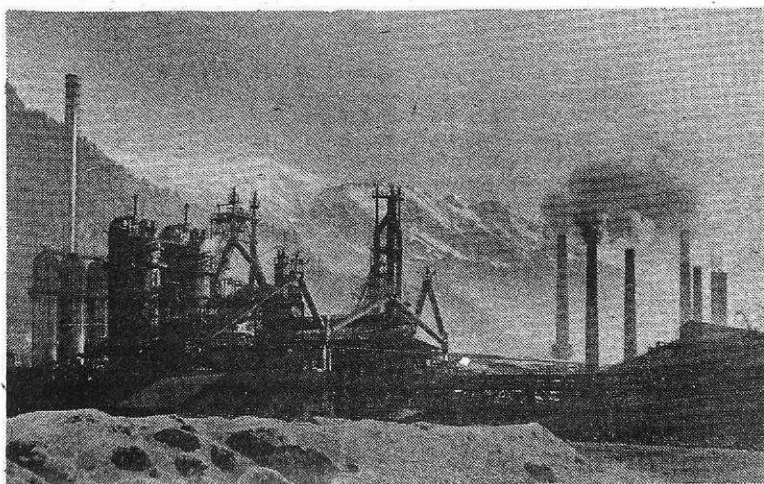
bi v krajevnih skupnostih organizirali odbore društva invalidov.

Nadalje bodo skupno z aktivom zaposlenih invalidov železarna Jesenice organizirali množični posvet, kjer bodo obravnavali informacijo o predlogu za novo odmero nadomestila delovnih invalidov. Več nalog člani čaka tudi na področju socialne politike in na kulturnem področju. V okviru mednarodnega leta invalidov, ki letos poteka pod geslom »Popolno sodelovanje in enakost ljudi«, bodo organizirali slavnostno akademijo s kulturnim programom. Ob tej priliki bodo pripravili še razstavno ročnih del invalidov Gorenjske.

Društvo invalidov Jesenice je letos tudi organizator srečanja težjih invalidov Gorenjske, ki bo konec maja oziroma v začetku junija.

V programu društva je tudi več športno rekreacijskih tekmovanj.

J. Rabič

Jeseniška razglednica (Foto I. Kučina)

MALI BABILON

»Zakaj govorite o zaroti?« zanima Sonjo. — »Zato, ker so na delu teme sile, da se nikakor ne morem približati svojemu idealu.« pojasnjuje gospod, a Mirko vikne: »Tudi slepota je milost božja! — Obisk, gospod kolega!«

Ko je grobar pokazal jamo, je šel naravnost domov, INVALID se je pa povrnil k mrtvašnici, a ni maral takoj h gospodu, MIRKO ga je prvi zagledal in se s SONJO umakne proti desni.

»Pretrdi si z njim,« ga kara ona. — »Oho, samaritanki se smili bogati snubec! Mogoče si zahrepenela po grškem soncu? To bi ustregla mami in papanu!« jo draži Mirko. — »Morda celo tebi!« ga zavrne ona in se oddalji od njega.

Invalid pa ponižno pristopi h Gorjanu. »Gospod, ne zamerite. Stiska me je prignala k vam. Vi niste taki kakor oni, ki ga žehtajo na veselici. Veste, gospod, ni jim mar, da je moja Matilda samo zaradi pomankanja na parih. Nihče ne upraša, kaj bo z malimi. Vi morda ne verjame, da vsak dan bolj zavdam onim tamle pod velikim kamnom. Pri priči jim je odleglo, mene pa je samo toliko skazilo, da nisem za nobeno rabo.« Kazal je na veliko grobišče nedaleč od mrtvašnice. »Kako se je to zgodilo?« se pozanima gospod. — »Eh, eksplozija v Knezovem kamnolomu. Še vselej me strese, če pomislim na tisti prekleti dan. Od takrat sem sebi in drugim v napotje. Za delo ne porabam in brez podpore ali pokojnine. Najbolj me pa grize, ker je to samo zato, ko so nekateri taki volkovi na denar. Plačajo beraško, varnost ljudi jim je pa figo mar. Poceni je človeška roba. Če se kaj zgodi, jih nihče ne kiče na odgovor. Nove najamejo, pa gre spet po starem. Milijonkrat sem jih že preklel, vso njihovo kri, vse rodove nazaj in naprej.« — »torej tudi mene?« upraša gospod ves prevzet.

»Zakaj pa vas?« se tudi iznenaden invalid. »Vse Knezove poznam.« — »Moj papa je solastnik Knezovega kamnoloma.« — »Aha, zato hodite s Knezovo.«

»Ona gospodična je — Knezova?« upraša gospod ves prepaden. »Vsa: s kostmi in lasmi.«

»Velika je zloba ljudi...« zamrmra gospod ves skrušen in se komaj obdrži na nogah. Šele zdaj je spoznal, komu se je pravzaprav zaval. »Ali vas krč? Revma?« ga sprašuje zbežan invalid. — »Ni telesna bolečina,« de gospod in se skuša obvladati. — »Se huje, če je od možganov,« modruje invalid, ki bi rad prišel na svoj račun. »Gospod, s tistim preletstvom nisem nišil tako zares. Nesreča me je zapeljala v hude besede. Težko je molčati s prepolnim srcem grenčice. Človek rad potoži dobrim ljudem. Če so resnično dobri, so tudi odprte roke.« — Gospod seže po listnico in mu da nekaj denarja. »Izvolite za prvo silo.« Invalid se čudi bankovcem v listnici, slini se mu cede po njih, a je zadovoljen tudi s tem, kar je dobil. »Najlepše zahvaljen!« pravi. »Zelo nam bo pomagano. Če je res kaj na onem svetu, bo moja rajnka gotovo molila za vas. Več takih gospodov naj se rodi, pa bo kmalu vsega hudega konec.« Odhaja na levo in pogleduje nazaj zamišljenega gospoda. »Čuden svetnik! Naj le ve, kako mistimo o gospodi.« Potem prešteva denar in mrmra: »Tomažu gre hvala, da sem prišel do teh božjakov. Na tso žalost si ga privoščim.«

Invalid naposled odide. H GOSPODU se povrne MIRKO in približa se tudi SONJA.

»Vendar si se znebil denarja,« reče študent, »in rešil svoj najtežji problem. Ali ti je dal pozitiven odgovor?« — »Prepozitiven!« ga jezno zavrne gospod. — »Za tega možaka si pač nisem mislil, da je sposoben za kontrabant. Pisane vojske ima

tvoj gospod pač.« — »Ta nesramnost! Azijsko grdo komedijo sta si privoščila z mano, pa si še drzneta predme. Gospodična, zlasti od vas nisem pričakoval toliko mero cinizma.« — »Česa sem kriva, gospod?« se s kar najbolj nedolžnim obrazom vmeša Sonja. — »Vsega, prav vsega!« — »Kulturen človek ne obtožuje kar na slepo! Na dan z dokazi ali pa prosim gospodično oduščenja!« zahteva Mirko.

»Hvala! Poiskal si bom zadoščenja!«

Užaljeni in razočarani gospod odide k zidu na levi, Sonja s skrbjo gleda za njim in očita Mirku: »Vedela sem, da me boš spet spravil v škrpce!« — »Nasprotno,« ji ugovarja študent, »spričujem sem ti do jasnosti. Zdaj lahko odločam.« — »Škandalu se ne izognem. Kaj bo doma? Da bi vsaj Lojzka res prišla za mano,« si govori bolj zase. — »Ne boj se Henrikovih groženj! Preveč ga imam v šahu.« — »Tudi to ni lepo. Že sam na sebi je tako nesrečen.« — »Zato je željan bolniške stre. Ti kažeš sočutje zanj, prvo znamenje globljih simpatij!« — »Dobro je, nenavadno dobro.« — »Aha! Drugo znamenje! Potolaži ga in odvedi domov. To bo dobitke! Vse grehe ti odpusti in za večno se jim prikuži. Če ti res ni do grškega sonca, se vsaj najlepše rešiš zagate. Potem bo že nekako. Ponj stopim.«

Mirko gre na levo in izpred mrtvašnice gleda na zid naslonjenega gospoda, ki je iz žepa izvlekel revolver, ga obrača v rokah in si govori: »Treba je samo pritisniti, pa se vsega rešim. — Samo pritisniti...« Ves nesrečen posluša godbo in vzdihne: »Srečni ljudje! Plešejo in so veseli...« Mirko skoči nazaj k dekletu in jo opozori: »Sonja, poglej Hamleta našega stoletja!«

Med tem se pa prekobali čez zid srednjeleten BREZDOMEČ in se zadene v GOSPODA, ki v strahu sproži revolver. Brezdomec, ki je v zelo raztrgani obleki, odvrže culo na tla in zgrabi gospoda, ki obupno zakriči. MIRKO prihiti bliže, ostrašena SONJA za njim.

Nadaljevanje

Vse to pa je skušal pretkati z veselimi razpoloženjem, kot da z vzvišenim posmehom gleda na svoje življenje. Le mamine zadrege še ni uspel odlatati.

Bojan je prinesel mami stol in ji ponudil, da bi sedla. Obotavljaje, očitač ga je gledala. Šele na njegov nasmeš je popustila in sedla.

Kmalu je oče začel pripovedovati spomine na partizane. Bojan je strme poslušal. Po drobcih si je ustvarjal podobo zelo pogumnega, trmatega partizana, ki ni kazal izjemne vojaške domiselnosti, vendar dovolj dober občutek, predvsem pa hrabrost, da se je izvelel tudi iz hudih težav. Mama ni s kimanjem spodbujala očeta naj pripoveduje, ampak je mirno poslušala.

Zaslišali so korake na stopnicah. Vsi trije so se ozrli k vratom in čakali, kdo bo vstopil.

Moški, nekoliko mlajši od očeta, skrbno oblečen, je najprej pokimal očetu, potem se je začel predstavljati. Najprej mami, potem se je obrnil k Bojanu.

»Franc Galof, očetov star znanec. Bila sva skupaj v istem bataljonu, nikoli pa v četi. On je bil vojaški, jaz komisarski,« se je zarežal Galof in mu živahno stresel roko. »Poslal sem vam telegram. Saj ni tako hudo, ampak želim, da ga zanesljivo dobite. Pa še udobno je. Po telefonu sem ga lahko oddal.«

»Imam enega samega dobrega prijatelja,« se je oglašil oče. »To je Franc, moj bojni tovariš. Brez njegove pomoči, bi me že zmanjkalo.«

Francu je hvala godila. Zadržano se je smehljal in kradoma pogledoval mamo. Kot bi se posebej želel dobro zapomniti njen obraz. Ali pa bi rad uganil, kakšna je ženska, ki je zapeljala očeta in ga potlej odbila.

»Ne uboga me, zato sem vas poklical. Doslej je še nekako vozil, poslej pa se bojim, da se ne zaveda nevarnosti, ki mu grozi,« je ljubeznivo, z igrano uglajenostjo razlagal Franc in zavzeto kimal mami.

VINKO TRINKHAUS

»PO PRIZNANJU« 29

Oče je blago zamahnil z roko. Zarotniško je pomežiknil Bojanu. »Pretiravaš, vidiš strahove kjer jih ni. Ne zameri, Franc, da povem vpričo drugih, tvoja napaka, da si bil zmerom po nepotrebnem hudo zaskrbljen.«

»Misliš povedati — prestrašen? Ti kar povej. Vendar tokrat ne gre zame. O tebi se pogovarjamo. Tebi je zdravnik odredil počitek in strogo prehrano.«

Bojan je uganil, da Franc zaradi obzirnosti ne pove, da je zdravnik očetu prepovedal vse alkoholne pijače. Privadil se je temačne sobe, pa je s strahom ugotavljal, kako je oče rumenkast v obraz, celo v očeh nima beline, ampak je rumena barva prodrla že v beločnice. Morda bo kruto, ampak Bojanu se je zdelo, da mora osupniti, prestrašiti očeta, drugače ne bo pazil.

»Franc ima prav. Tvoja rumena barva ni od mrzlice. Jetra, to pa je od pijače. Prišel si do samega roba, oče. Morebiti nekaj dni, največ nekaj tednov življenja, če boš s pijančevanjem nadaljeval,« je rekel Bojan. »Naj bo ta obisk zadnji, predzanji? Če si se slepil do zdaj, poslej se ti ni treba. Na robu med življenjem in smrtjo si. Od tebe je odvisno, kako dolgo še. Zdaj niti tega upanja nimaš več, da te krogla ne bo zadela. Krogla je v tebi, bomba, od tebe je odvisno, kdaj se bo razletela.«

Nastala je tako moreča tišina, da je še Bojana zmrazilo. Mama je drhtela. V zadregi je šarila po torbici, vzela robček, potem se je odločila in vzela cigareto. Ponudila je še očetu, Francu. Vsi trije so prižgali in zamišljeno kadili.

Mama je opazovala opravo sobe. Ni skrivala tihega odpora, zgražanja, da nekdo stanuje tudi v takem neredu, med slabim pohištvo, ki ima zadah po prhnobi, sajah. Premikala se je na stolu. Najraje bi vstala in odšla.

»Lepo me tolažite,« se je mračno posmehnil oče. Njegov pogled, ki je doslej vpiljaval Suzanino podobo, se je preselil na Bojana. »Nekaj dni mi prerokujete. Ni veliko.« Pogled je prešel na Francu. »Se ti Franc zelo bojiš umreti?« je vprašal oče in mirno čakal na odgovor.

»Živeti je kar prijetno,« se je izvil Franc in pogledal Suzano. »Ne za vse,« je zavzdihnil oče. »Odvisno od tega, kako živiš! Ni vsaka ura, vsak dan, niti vsako leto veselo. Po mojem štejejo le prijetni trenutki. Če imam prav, potlej je vseeno, če živiš leto dni ob strogi prehrani ali mesec dva v veselju. Životarjenje po mojem ne šteje.«

Bojan, ki je zasluhlil, kam bi oče rad speljal pogovor, se je razburjen vmešal.

»Se ti ne zdi, da bi bilo tvoje nadaljnje življenje, če bi se vsak dan nacejal z vinjakom — prijetno?« je ostro vprašal Bojan. »Ne čutiš prav nobenih bolečin. Drugo, kakšno veselje pa je, sedeti v krčmi in prežati na nekaj pijancev, ki so se voljni s tabo pogovarjati. Premlevate že stokrat premlete stvari, pripovedujete zgodbe, ki jih že vsi poznate. Pravzaprav je vseeno, kdo jih pripoveduje. Poslušate iz obzirnosti, da bi potlej drugi poslušali, kar bo kdo povedal? Je to veselje?«

Oče je zelo namršen, prizadet skoraj sovražno pogledal Bojana. Nekaj v njegovih željah, pričakovanjih je podrl in to mu je oče zameril.

Jeseniška razglednica — naselje Plavž (Foto: I. Kučina)

GROZOTE KONCENTRACIJSKEGA TABORIŠČA OŚWIECIM—AUSCHWITZ

1

Nikoli v zgodovini človeštva na enem kraju ni bilo zaprtih toliko nemočnih ljudi, nikoli še ni bilo toliko ljudi s silo obsojenih na znanstveno organizirano množično uničevanje in pomorjenih s plinom in drugače, pri čemer se niso mogli braniti, mučenih in pretepenih, kakor se je to godilo za časa druge svetovne vojne v koncentracijskem taborišču Oświęcim. Po nacistih vodena SS oblast je 14. junija 1940 po izbruhu druge svetovne vojne, poleg že obstoječih koncentracijskih taborišč, odprla taborišče posebne vrste, v katerem so nacisti planirali s strahotnimi metodami strahovati in uničevati vse kar se ni hotelo podrediti nacistični ideologiji. V štiri in pol letnem obdobju je to taborišče dobivalo vrsto zločinskih nalog, katere so seveda upravljalci vestno izvrševali.

Taborišče je v tem času:

- postalo orodje najbolj sadističnega terorja z nalogo, da odstrani vsakega nasprotnika nacističnega gospostva in zlomi vsak odpor zaslužnih narodov Evrope,
- bilo mesto biološkega uničevanja že v naprej določenih narodnostnih skupin,

- izvajalo nezazlišano izkoriščanje in nečloveško delo sužnjem v pravem pomenu besede,

- bilo kraj, kjer so na ljudeh delali zločinske psihe — zdravniške preglede,

- pomenilo dotok ogromnih dohodkov od dela trpinčenih zapornikov (kako trpinčiti in uničevati zapornike so bili posebej izučeni, po večini sami bivši kriminalci).

V taborišče je prispel prvi transport poljskih političnih zapornikov (728 mož) 14. junija 1940. S tem datumom so odpirali grozljiva zgodba tega taborišča smrti. Prvo masovno uničevanje je bilo že 22. novembra 1940 in sicer so postrelili 40 Poljakov.

V začetku leta 1941 so na povsem neuporabnem zemljišču nacisti začeli s pomočjo koncerna kemične industrije IG-Farben graditi veliko kemično tovarno za izdelavo sintetičnega kaučuka. Dne 18. februarja je prišel nalog iz Hitlerjevega gospodarskega urada, da je za gradnjo teh objektov treba zaposliti zapornike iz taborišča OŚWIECIM Dne 6. junija je prispel v taborišče prvi transport iz Čehoslovaške in to iz Brna. V tem mesecu je prispelo več transportov z ruskimi vojnimi ujetniki. V mesecu septembru 1941 pa so prišli v taborišče prvi zaporniki iz Jugoslavije. Tako se je to taborišče na Poljskem spremenilo v mednarodno taborišče, kjer so se znašli zaporniki vseh narodov po Nemcih zasedene Evrope.

V juliju 1941 je bila izvedena prva selekcija invalidov. Vse neboljane, nesposobne in bolne zapornike, skupaj 573, so izločili in poslali v kraj Sonnenstein na Saškem in jih učili v plinskih celicah. V naslednjem mesecu so ponovno izločili bolnike in za delo nesposobne v neznanem številu in jih usmrtili kar v taborišču. Kmalu nato so začeli z novo metodo uničevanja zapornikov in sicer so začeli v njihova telesa vbrižgavati vodni super oksid — bencin. Seveda so vsi zaporniki pomrli. Niti eden ni ostal po teh zločinskih poizkusih pri življenju. V mesecu septembru so v taborišču začeli z množičnim uničevanjem zapornikov in sicer s strupenim plinom — ciklon B in to v bunkerju bloka štev. 11. Tako so s plinom usmrtili 800 sovjetskih vojni ujetnikov in 250 bolnikov. Nadaljno uničenje 10.000 sovjetskih vojni ujetnikov je sledilo v jeseni 1941.

V tem času je v taborišču začel z delom odbor zapornikov z namenom, da bi vsaj kolikor je bilo mogoče zaščitil zapornike. Tajno odporniško gibanje poljskih zapornikov se je nato razširilo tudi na druge narodnosti. V mesecu marcu leta 1942 je prispel v taborišče prvi transport židovskih internirancev na osnovi zapornega povelja zveznega varnostnega urada III. Te transporte je pošiljala tako imenovana služba RSHA. V prvem transportu 26. marca 1942 je bilo 999 židov iz Slovaške; 28. marca 1942 ponovno 718 židov iz Slovaške. Nato so 30. marca 1942 pripeljali 1112 židov iz Pariza. Tako je v mesecu marcu 1942 nastalo v Oświęcimiu tudi žensko koncentracijsko taborišče. 26. marca 1942 so 999 zapornikov premestili v koncentracijsko taborišče Rawensbrück.

V mesecu juniju 1942 je 50 zapornikov kazenskega oddelka organiziralo upor. Devet iz te skupine so postrelili na mestu upora.

Julija 1942 je vodja SS in policije Heinrich Himmler dal taboriščnemu zdravniku prof. dr. Karlu Clausbergerju nalog naj na moških in ženskah začne s proučevanjem, kako najhitreje doseči metodo množičnega uničevanja ljudi s sterilizacijo. Pri tem je bilo naglašeno, naj se ta metoda uporablja predvsem na ljudeh slovanske narodnosti.

Taboriščna uprava je 3. avgusta 1942 dala firmi Tpf in sinovi iz Erfurta nalog za zgraditev štirih velikih krematorijev in plinske celice. Da bi preprečili širjenje epidemije pegavice in ušivosti so odločili, da se 746 bolnih in rekonvalescentov v taborišču Birkenau uniči s plinom. To se je zgodilo 29. avgusta 1942. leta.

Po nalogu uprave RSHA je 26. aprila 1943 prispel v taborišče prvi transport Romov, med njimi možje, žene in otroci. Sklep uprave je bil, da vse Rome iz Nemčije in zasedenih dežel deportirajo v to taborišče in takoj uničijo. Kakor je bilo odredeno, je bil ta prvi transport Romov takoj uničen.

V začetku leta 1943 so na pobudo poljskih in avstrijskih zapornikov v taborišču organizirali odporniško gibanje in tudi borbena skupino. Ta skupina je dobila mednarodni značaj. V njej so bili namreč zaporniki vseh narodnosti.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

V sredo, 28. januarja so zasedali vsi trije zbori občinske skupščine Radovljica. Na skupni seji so obravnavali predlog resolucije občine Radovljica za 1981. leto in predlog družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985. Na ločenih sejah zborov pa je bil na dnevnem redu predlog družbenega dogovora o spremembah in dopolnitvah družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v SRS, predlog odloka o povračilu stroškov delegatom, članom skupščinskih organov in izvršnega sveta, poročilo o razvrstitvi objektov zgrajenih brez dovoljenj, delovni načrt skupščine občine in nekatera imenovanja delegatov v skupščinska in druga telesa. Zbor krajevnih skupnosti je razen tega sprejel odlok o zazidalnem načrtu Praprotnica - Zgornje Gorje.

Izvršni svet OS Radovljica je na 127. seji, 20. januarja obravnaval predlog dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v 1981. letu, osnutek družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 in sprejel odredbo o preventivnih cepljenjih in diagnostičnih ter drugih preiskavah v 1981. letu na območju občine Radovljica. Sprejel je tudi sklep o novih cenah geodetskih storitev v občini za 1981. leto, poročilo o zbranih prispevkih SIS družbenih dejavnosti v letu 1980 in soglasje za izplačilo kompenzacije (denarne poravnave) za pokrivanje tekočih izgub klavnicam za sveže junčje meso in svinjsko meso, prodano v decembru 1980.

Sekretariat koordinacijskega odbora za SLO in družbeno samozaščito za akcijo »nič nas ne sme presenetiti 1980/81« pri OK SZDL Radovljica je na zadnjih dneh januarskih sejah kritično ocenil dosedanje priprave nosilcev akcije v krajevnih skupnostih in združenem delu. Ugotovil je, da še precej teh nima izdelanega programa akcije NNNP, ali pa ga niso uskladjali z občinskim programom. Premalo je bilo tudi političnega dela med prebivalci, ki še vedno niso v celoti seznanjeni z namenom in vsebino akcije. Sprito tega je sekretariat dal pobudo za sklic seminarja za vse nosilce akcije, kjer bi se podrobno dogovorili o njihovih neposrednih nalogah ter o načinu širokega obveščanja vseh občanov in delovnih ljudi o poteku in ciljih akcije.

V radovljiški občini že od začetka januarja potekajo priprave na sklic letnih članskih sestankov osnovnih organizacij sindikata, ki morajo biti zaključeni do 28. februarja. V marcu bodo na osnovi pravil o organiziranosti in delovanju OO ZS sklicali tudi letne seje konference osnovnih organizacij. Člani sindikata na teh srečanjih posvečajo največjo pozornost organiziranju akcije zaključnih računov, ocenam gospodarjenja in delitvi po delu v 1980. letu ter nalogam v 1981. letu s posebnim poudarkom na stabilizaciji. Sprejemajo tudi letne programske usmeritve in kadrovske spremembe v vodstvih osnovnih organizacij. V občini deluje 126 osnovnih in devet konferenc osnovnih organizacij, v februarju pa bodo ustanovili tudi osnovno organizacijo delavcev v zasebni obrti.

Po dogovoru z republiško konferenco ZZB NOV Slovenije, ki prespeva tudi del finančnih sredstev, bo po programu občinskega odbora ZZB NOV Radovljica, usklajenem s predlogi krajevnih organizacij ZB NOV v 1981. letu letovalo v domu borcev v Strunjanu 30 socialno in zdravstveno najbolj potrebnih udeležencev NOB iz občine. Letovanja, ki trajajo deset dni, bodo razvrstili enakomerno skozi celo leto.

Predsedstvo OK ZSMS Radovljica je na zadnji seji sklenilo, da vse osnovne organizacije ZSMS v občini do konca januarja pripravijo letne programe dela za 1981. leto, da bi na osnovi teh lahko oblikovali tudi občinski program. Opozorili so, da še vedno niso prejeli programske usmeritve republiške konference ZSMS, kar jim otežuje usklajevanje lastnih nalog. Na seji so sprejeli sklep, da bodo od 2. do 8. februarja organizirali »teden radovljiške mladine« v okviru katerega bodo sklicane problem-

ske konference mladih v vzgoji in izobraževanju, ter mladih v krajevnih skupnostih. Pripravili bodo kulturne prireditve in športna srečanja z mladimi zamejskimi Slovenci in mladimi iz pobratenih občin Brus, Svilašnjak in Buje.

Svet za informiranje pri OK SZDL Radovljica je na januarski seji sprejel sklepe o pripravi problemske konference o informiranju v radovljiški občini, ki bo sklicana v začetku marca. Da bi bilo gradivo čimbolj pripravljeno, še predno ga obravnava predsedstvo OK SZDL, so imenovali petčlansko delovno skupino, ki bo oblikovala analitični pregled stanja informiranosti ter razširjenosti občil, ki jih prejemajo občani. Posebno bodo obdelali vlogo občinskega INDOK centra, ki sprito kadrovske in materialne težave še vedno ni v stanju zadovoljivo opravljati svoje naloge. Gradivo bo obravnavalo predsedstvo OK SZDL konec januarja, ko bo tudi sklepalo o datumu sklica problemske konference.

V petek 23. januarja je koordinacijski odbor za urejanje odnosov med samoupravno družbo in verskimi skupnostmi pri OK SZDL skupaj z versko komisijo pri skupščini občine pripravil vsakoletno delovno srečanje z duhovniki z območja radovljiške občine. Sprgovorili so o družbenopolitičnem in gospodarskem položaju v Sloveniji in občini in ugodno ocenili dosedanj potek vzajemnega sodelovanja med SZDL in predstavniki cerkve v krajevnih skupnostih in na ravni občine. Izrazili so tudi potrebo po sodelovanju s predstavniki drugih verskih skupnosti, ki delujejo na območju občine.

Od 12. do 16. januarja je potekal v hotelu Svoboda na Bledu seminar za sekretarje osnovnih organizacij zveze komunistov, predsednike delavskih svetov in poslovalne organe iz jeseniške in radovljiške občine. Udeležilo se ga je 32 slušateljev, kar je manj od pričakovanega števila Osnovna tema je bila posvečena samoupravljanju v združenem delu. Seminar je organiziralo medobčinsko študijsko središče politične šole CK ZKS za Gorenjsko iz Kranja.

Koordinacijski odbor za proslavo pri predsedstvu OK SZDL Radovljica je obvestil vse družbenopolitične organizacije v krajevnih skupnostih radovljiške občine o spremembah razporeda obiskov spominskega parka Josipa Brozja Tita v Beogradu. Do 31. marca bodo obiski možni vsak dan razen v ponedeljkih od 9. do 16. ure, od 1. aprila do 31. oktobra pa od 8. do 17. ure. Za obiskovalce iz Slovenije so določili čas med 9. in 9.30. Vse skupine, vključno tiste, ki potujejo v Beograd s potovalnimi agencijami morajo imeti potrjeno SZDL zaradi naprej določenega razporeda obiska.

Po podatkih komiteja za družbeno planiranje in gospodarstvo pri OS Radovljica so v 1980. letu SIS družbenih dejavnosti zbrale po lanskoletno veljavnih prispevnih stopnjah od bruto osebnih dohodkov zaposlenih 340.841.000 din, kar predstavlja 99,6 % planiranih sredstev. Na zbirnih računih otroškega varstva se je steklo 236.000 din, izobraževalne skupnosti 483.000, kulturne skupnosti 258.000 in telesnokulturne skupnosti 2.000 din nad planiranimi sredstvi. Slabše stanje pa se kaže v zbiranju prispevkov za zdravstvo, kjer se je nateklo za 2.235.000 dinarjev in za zaposlovanje 204.000 din manj od načrtovanih sredstev.

Knjigo Tito pri nas, ki so jo ob izteku 1980. leta izdale DPO in občinska skupščina v spomin na bivanje predsednika Tita v radovljiški občini v obdobju 1939-1979, so prejela brezplačno že v veliki večini vsa gospodinjstva v občini. Poštanjem so pri dostavi delali precejšnje preglavice nepopolni naslovi in pa menjava stanovanj. Poštni raznašalci zelo zavzeto in vestno opravljajo svoje delo, zato računajo, da bodo do konca januarja prejela knjigo vsa gospodinjstva.

V začetku januarja sta svet KS in KK SZDL Podnart sklicala posvet s predstavniki občinske skupščine, katerega se je udeležil tudi sekretar medobčinskega sveta zveze komunistov Zdravko Krvina. Beseda je tekla o žgočih vprašanjih, ki tarejo prebivalce, predvsem o problematiki izgradnje otroškega vrtca, komunalnem gospodarstvu in kmetijstvu. Svoja stališča so posredovali skupnosti otroškega varstva, izvršnemu svetu in

OK SZDL. Dogovorili so se, da bodo pripravili problemsko konferenco o kmetijstvu v krajevni skupnosti.

Po odloku občinske skupščine Radovljica, veljavnim z 31. decembrom 1980, znaša stopnja amortizacije stanovanjskih hiš in stanovanj v družbeni lastnini za 1980. leto 0,50 % od revalorizirane vrednosti stanovanjskih hiš in stanovanj v občini. Pred tem je v decembru sprejela predlog te stopnje amortizacije samoupravna stanovanjska skupnost.

Na predlog geodetske uprave skupščine občine Radovljica je izvršni svet odobril spremembo cen geodetskih storitev, ki so bile zadnjič določene 1979. leta. Z januarjem bodo veljale za eno uro geodetskega terenskega dela namesto dosedanjih 140, nove cene v višini 200 din. Za eno uro geodetskega pisarniškega dela od dosedanjih 120 po novem 180. — din, za eno uro figurantskega dela namesto dosedanjih 70 po novem 110. — din. Za eno uro risarskega dela bo odslej potrebno odšteti 90 din.

V radovljiški občini oskrbujejo z mesnimi izdelki mesnice in trgovsko mrežo ABC Pomurka iz Murske Sobotice, MIG — TOZD Mesoizdelki Škofja Loka, Mercator — tovarna mesnih izdelkov Ljubljana, Špecerija Bled ter Klavnica in mesarija Bohinjska Bistrica. Vsinašteti dobavitelji so v skladu z navodili o uveljavljanju kompenzacij za pokrivanje tekočih izgub klavnicam vložili zahtevo izvršnemu svetu za decembrsko kritje izgub za sveže junčje in svinjsko meso v skupnem znesku 274.845 din. Kompenzacija znaša za junčje meso 7,20 din po kg, za svinjsko meso pa 8,40 din po kg. Polovico poravnave izplača republika, polovica pa občina.

Na 26. sejmu »Moda 81« na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani je bilo nagrajenih za razstavljene tekstilne in usnjene izdelke 14 jugoslovanskih proizvajalcev z najvišjim priznanjem »Ljubljanski zmaj«. Med nagrajenci je tudi Sukno, tovarna volnenih izdelkov iz Zapuž za kakovostne težke tkanine, kar je veliko priznanje za ta 418 članski kolektiv. Posebno sejemsko diplomu za celotno žensko in moško kolekcijo pa je med 15 jugoslovanskimi proizvajalci dobila tudi radovljiška Almira.

Letošnja organizacija osrednje Prešernove proslave gorenjskih občin je zaupana Kulturni skupnosti Radovljica. Proslava s svečano podelitvijo Prešernovih nagrad Gorenjske bo v petek, 6. februarja v dvorani hotela Svoboda na Bledu, kulturni program bodo razen članov Linhartovega odra KPD Radovljica izvajali tudi nagrajenci.

Program kulturne akcije za delovne kolektive v radovljiški občini, ki ga po sklenjenem dogovoru z združenim delom izvajajo sindikati, kulturna skupnost in Zveza kulturnih organizacij Radovljica, je bil v 1980. letu številčno v celoti dosežen. Od 61 planiranih prireditev je bilo izvedeno 62, od tega 31 amaterskih in 14 poklicnih in polpoklicnih gledaliških predstav, 2 glasbena in 5 pevskih koncertov, 5 likovnih razstav ter 4 folklorne in ena prireditev za delavce iz drugih republik. Zaradi skokovitega naraščanja cen gostovanj poklicnih gledališč je bilo izvedeno več predstav polpoklicnih in amaterskih skupin.

V 1980. letu je 24 članski mešani pevski zbor kulturno prosvetnega društva Veriga Lesce, ki deluje že sedmo leto, nastopil na 12 prireditvah doma in na gostovanjih v Bohinju, Ravnah na Koroškem, Kamniku in v Varaždinu. Ker nima lastnih prostorov za vadbo, ima vaje trikrat tedensko v osnovni šoli F. S. Finžgar v Lescah. Letos nameravajo za vse člane in članice zbora nabaviti nove enotne obleke.

V spomin na bohinskega revolucionarja in borca Tomaža Godca so smučarski delavci v sodelovanju s krajevno organizacijo ZB NOV Bohinjska Bistrica priredili v nedeljo, 18. januarja v lepem sončnem vremenu 22. Godčevo spominsko tekmovanje v smučarskih tehnikah, ki so se ga udeležili tekmovalci vseh starosti iz 12 slovenskih smučarskih klubov. Pri članih je zasedel odlično drugo mesto Podlogar iz Gorij, gorjanski tekmovalci pa so bili tudi najuspešnejši v pionirskih in mladinskih skupinah, zato so v skupnem seštevku ekipno zasedli prvo mesto.

IZREDNA ZDRAVSTVENA SKRB ZA BORCE IN AKTIVISTE NOV NA BLEDU

V zdravstvenem domu na Bledu deluje dispanzer za borce in aktiviste NOV. Ta dispanzer uspešno vodi in dela v njem znani zdravnik — specialist splošne medicine, dr. Borut Rus. Potrebno administrativno delo pa vodi prijazna sestra Mojca.

V tem dispanzerju imajo nad borce in aktiviste NOV urejen natančen kartotečni pregled, v katerem so vsi potrebni podatki. Kartoteka je urejena po abecednem redu borcev in aktivistov NOV, ki jih pošiljajo krajeвне borčevske organizacije z Bleda, Ribnega, Zasipa, Gorij in Bohinjske Bele. Borčevska organizacija iz Bohinjske Bele pa je poslala dispanzerju tudi seznam vdov, katerih možje so padli kot partizani v NOV, ali bili kako drugače žrtve fašizma. Kajti tudi te žene-vdove, imajo pravico do brezplačnega sistematičnega zdravstvenega pregleda. Na tem bi se morale zgleđovati tudi druge borčevske organizacije.

V blejski kartoteki imajo imena 642 borcev in aktivistov NOV, ki so bili lansko leto vabljeni na sistematični pregled. Tem vabilom se je odzvalo 505 vabljenecv. Kontrolnih pregledov je bilo izvršenih 1613, od tega prve kontrole 597, ponovnih pa 1016. Z napotilom odgovornega zdravnika je bilo izvršenih 265 patronažnih obiskov na domu borcev. Trinajst je bilo poslanih na invalidsko komisijo, 41 pa jih je bilo napotenih v naravna zdravišča.

Sistematični pregledi so pokazali, da pregledani bolehalo največ za: povišanim krvnim pritiskom 13,57 % (101), spremembah na kolkih in sklepih — 12,73 % (76), drugih oblikah bolezni srca — 9,38 % (56),

bronhitisom (astma) in amfizem (selikoza) 6,53 % (39), sladkorno boleznijo 4,19 % (29) itd.

Ugotovljene glavne diagnoze po organskih sistemih:

1. Bolezni cirkulatornega sistema (prekrvavitve) 35 % (202).
2. Bolezni kosti, mišic in veznega tkiva 15,33 % (88).

Pionirji fotoamterji iz osnovne šole Karavanških kurirjev NOB iz Koroške Bele vsako leto poslikamo nekaj motivov v delovnih kolektivih. Že dolgo smo se menili za obisk v Verigi in v Murki, zato smo se pretekli teden odpeljali v Lesce. Pri vratarju Verige nas je sprejel tovariš Poldar. Ko smo hodili po obratu, nas je opozarjal na nevarnosti pri strojih, mi pa smo iskali najbolj zanimive fotografske motive. Obiskali smo staro kovačnico, kjer delajo razne vijake in ogromne ladijske verige, nato pa smo se podali v novi del, kjer izdelujejo in sestavljajo razne industrijske avtomate.

Zanimivi motivi so se nam ponujali tudi v novem skladišču trgovskega podjetja Murka Lesce.

3. Bolezni razpiratornega sistema 14,98 % (86).

4. Bolezni ustnih votlin in prebavnega trakta 6,79 % (39) itd.
V zobni ambulanti je bilo 145 pregledov.

Ordinacijski čas v tem dispanzerju je vsak teden od torka do petka. Sistematični pregledi so od 7.30 do 11. ure, kontrolni pregledi pa od 11. do 13.30.

Dispanzer za borce in aktiviste NOV na Bledu dela res zelo dobro. To med drugim dokazuje tudi evidenca zdravstvenih pregledov v letu 1980. Je nedvomno eden od najboljših v gorenjski zdravstveni regiji. Osebe pa obljublja, da se bo še bolj potrudilo pri svojem delu.

Jože Ambrožič

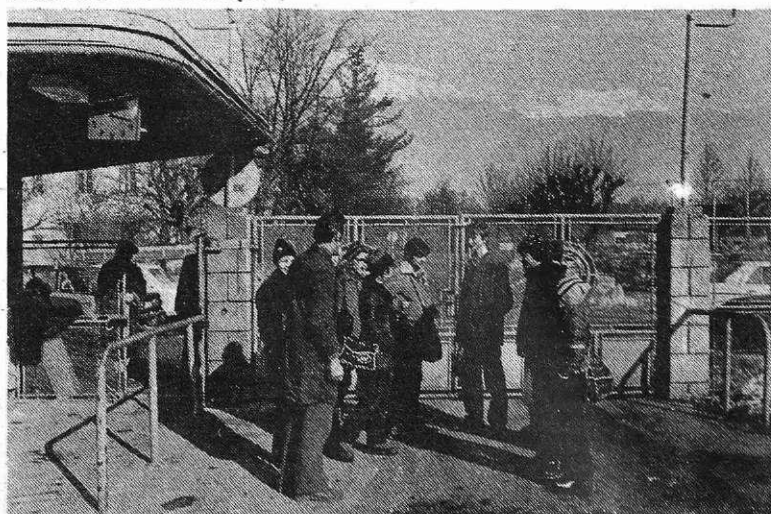
KJER SE OBLIKUJE ŽELEZO IN PEČE KRUH

Popoldne smo se podali še v pekarno kruha in peciva. Sprejel nas je vodja kadrovske službe, ki nas je opozoril na stroge higienske ukrepe. Pri kruhu je bilo skoraj bolj vroče kot pri razžarjenem železu, objektivno so se nam orosili in pomislili smo, kako težko je vzdržati pri tem delu. Fotografirali smo peke, neštete police s štrucami kruha, mešalne in dodajalne naprave, tekoči trak in zavijalnice rolad. Ob izhodu pa nas je počakala prijazna slaščičarka z roladami za nas. Del tega, kar smo videli, bo ostalo na naših slikah.

Novinarski krožek
OS Karavanških kurirjev NOB,
Koroška Bela

To je prazen in zapuščen kiosk v Radovljici, nasproti Ljubljanske banke, ki so ga izpraznili zaradi nerentabilnosti. Kiosk je last Tobakčne tovarne Ljubljana — TOZD Jesenice. Morda sedaj, ko ga uničuje sneg, dež, mráz in sonce prinaša dobiček? To dokazuje tudi slab odnos do svojih osnovnih sredstev. (Tekst in foto Peter Malek)

Pred vhodom v tovarno Verig v Lescah (Foto: Foto krožek OS Karavanških kurirjev NOB Koroška Bela)

ODPRTO PISMO JAKU KLINARJU

Motto:

Polje, kdo bo tebe ljubil,
ko bo na tebi blok pred mano stal?

Ljubil žar me bo betona,
ki ti bo sonce in razgled jemal.

Jaz pa družbo sem naprosil,
naj gre mimo tvojih tal.

(Tristo narodnih. CZ Ljubljana 1979.
Stran 163. Rahlo predelana.)

Jaka, Jaka,

šest križev boš imel vsak čas na
grbi, pa te naš samoupravni sociali-
stični vsakdan še zmerom ničesar ni
naučil. Temeljne resnice namreč:

Ne hodi nor! Ne plavaj proti toku!

Ze res, da rovtarski Gorenjec ne
more biti drugačen kakor trmast.
Ampak ob spoznanju, kako svinjsko
gospodarimo z našimi travniki in po-
lji, bi pa že lahko odkril, da se je tvoj
zanesenjaški idealizem že davno pre-
živel. Saj veš, kako je zapisal Ivan
Cankar v svojih Hlapcih:

»Idealizem nič ne nese... so
sitnosti z njim.«

Ti pa greš in se zgleduješ po obža-
lovanja vrednem Martinu Kačurju,
nepoboljšljivem cankarjevskem slo-
venskem idealistu. Verjameš v vso
čevkarijo, ki jo brbljajo po radiu,
hité v taistem smislu z njo na televi-
zijskih zaslonih, se razpisujejo o njej
po vseh časnikih in revijah, govoran-
čijo o njej na vseh skupščinah, se-
stankih in konferencah:

Rešujmo rodovitno zemljo!

Dragi moj prijatelj,
pesek v oči nam mečejo z lopatami
za kidanje snega!

Ti bom dokazal, čeprav utegne
biti to malo daljša zgodba.

S svojim člankom **POLJE, KDO
BO TEBE LJUBIL...** v predzad-
nji številki **ŽELEZARJA** si mi pri-
žgal zeleno luč. Če bi se jaz oglašil
prej, bi dregnil v sršene gnezdo. Pre-
vidno sem čakal teden dni na odgo-
vore tistih odgovornih, na katere
so letela srhljiva vprašanja ob koncu
tvojeга članka.

Ti je kdo odgovoril?
Nihče...
Mar meni, da ti bo kdo odgovoril
kdaj odgovoril?

»Nikoli in nikdar!«

(Karel Destovnik Kajuh, Samo
milijon nas je.)

Zdaj, ko si se prepozno oglašil ti,
nepoboljšljivi vernik v vse lépo, do-
bro, pametno in koristno, se upam
sprazniti še jaz. Ga ni več človeka, ki
bi smel uperiti prst vame in krikniti:
»Razsaja, ker mu bomo vzeli son-
ce in razgled, ko mu gradimo blok
pred nosom!«

Za zemljo gre, kajne? Za njive,
travnike in polja, ki jih Slovenci
tako hitro zazidavati, kot da bi ži-
veli na nepreglednih ukrajinskih ste-
pah.

In treseva se za najine vnučke in
pravnuke. Brez mesa in krompirja,
brez fižola, brez sene za živino, brez
jajc, ki bi jih nesle kure, ko bi se mo-
gle brskati po dvoriščih, bodo težko
prestali.

Midva bova že prestala tistih ne-
kaj petkov, kar nama jih je še name-
njenih. Kaj pa otroci, če bomo v nji-
hovo dobro zazidali vso plodno slo-
vensko zemljo?

Si slišal zadnjič tisto oslarijo, ko
je nekdo bleknil:

»Leta 1985 bomo Slovenci hra-
no že izvažali.«???

Dotlej pa bomo zazidali nič koliko
travnikov in njiv...
Naj grem k stvari!

Kako se je obnašala partizanska
Mojstrana (na to se sklicuješ v član-
ku) ob sprejemu zazidalnega načrta
za bloke na Tilčevi njivi in na Cve-
tovem polju?

Čudno. Prečudno. Prizadeti smo
bili v času, ko je partizanska Moj-
strana sprejemala in potrjevala zazi-
dalni načrt, na Švedskem, v Zahodni
Nemčiji, v Aljaževem domu v Vratih
ali pa smo doma prebirali Zupanov
Menuet za kitaro na petindvajset
strelov. Mislim: sosedje parcel, na
katerih tačas Gradbincev pridno be-

tonira temelje za bloke, nismo tedaj
o vsem skupaj ničesar vedeli.

Vseeno je, kako boš temu rekel:

Ignoranca, pomanjkljiva obvešte-

nost ali naša lastna zanikrnost.

Skupščinski delegati v krajevni
skupnosti so zazidalni načrt potrdili.
Razložil ga jim je avtor, arhitekt.
Kmetijskozemljiški skupnosti na Je-
senicah se o vehementnem zazidal-
nem načrtu še sanjalo ni. Nam, sose-
dom, pa še manj.

Cas je, da ostriš:

Bilo je enkrat predlanskim. Lep
sobotni dan. Nekdo je pozvonil. Na
vratih sem se znašel iz oči v oči pred
mladim, vitkim, košarkarsko razvi-
tim dolgočlascem. Predstavila sva, se
drug drugemu po vseh pravilih lepe-
ga vedenja. Zaprla mi je sapo, ko je
za svojim imenom in priimkom
dodal še poklic:

Inženir arhitekt.

O ljubi Jezus, kaj pa naj bi ta iskal
pri meni? Ne le sebi in svojim, vsej
vsi sem ob prezidavi hiše dokazal,
da se na arhitekturo razumem toliko
kot krava na Koširjevo trompeto.

Vljudo, kot se spodobi, sem ga
povabil v knjižnico, naš vsakomur
po eno šilce pléterske, potem pa ča-
kal, da bo fant prišel na dan z besed-

Začel je z vremenom. Saj poznaš
Prešernovo:

Kdor govoriti kaj ne ve,
ta vreme hvali ali toži.

(Naj vrag pocitra vse prešerno-
slovce! Zakaj ga le prevajajo v so-
dobno slovensko toponimščevščino?
Prešeren je zapisal:

Kdor govoriti kaj ne vé,
on vreme hval' al' toži.)

Potem je prešel počasi na okolje.
Kakšen čudovit razgled imam na
Grančiče, na Vrtaško planino, na
Črno goro, Srednjo goro, Macene,
Dimnike, Luknjo peč, na greben
Rjavine, na Pokljuko, Debelo peč,
na Draške vrhove, na Mežaklo.

Odgrnil sem zaveso na oknu, da
sva se vse te lepote lahko še bolj na-
užila.

Potem pa je iz žepa potegnil ne-
kakšno merilno napravo, podobno
moji leti, ki z njo pregledujem
znamke. Trenutek za tem mi je dal
tisto reč v roke, razložil, kako naj z
njo ravnam in kako naj gledam
skoznjo, potem pa dejal:

»Dobro se nagledaj vsega, kar zdaj
še lahko vidite skozi svoje okno! Čez
dve leti ne boste videli od tega nič-
esar več!«

Odprl je torbico. Razgrnil je na-
črt, po katerem mi bodo ukradli še
tisto malo sonca, kar ga imam pozi-
mi. In opet najstili me bodo za po-
gled na vse gore, ki sem jih nikoli-
kokrat prelezel in preplezal, kamor
pa zdaj zaradi bolezni ne morem več.
Kantek Mežakle bo ostal. Vso drugo
pokrajino bo zagnil blok.

Naročili so mu, je rekel, naj izdela
ta zazidalni načrt. Prvi in drugi na-
ročnikom nista bila všeč. S tretjim je
prišel k meni prosit, naj kaj storimo,
da bi ga nikoli ne uresničili.

»Poskusite prepričati vse tiste, ki
imajo kaj besede, da gre za zločin!
Zakaj uničevati njivo, ki jo kmet z
vso dolžno ljubeznijo do zemlje ob-
deluje? Zakaj zazidavati polje, ki
prerediti pet glav živine? Okrog vasi je
še na pretek nekoristnih površin, ki
bi jih brez škode mogli zazidati! Po-
mislite samo na staro cementarno!
Tam bi bilo mogoče zgraditi majhno
mesto. (1) Če bi podrli rake, bi se to
mesto lahko razširilo vse do Rosa!
(2)«

V dvornici sem naostril količkov
za naročje. Fant je vzel kládivo pa
sva šla na Tilčevo njivo in na Cve-
tovem polje. Zabijal je količke tam, kjer
naj bi stali bloki. Ko je zadnjega za-
bil v zemljo, sem ostal

ves bleđ, ves nem, ves sam.

(Matej Bor, Kurir.)

Šel sem okrog sosedov. Ljudje, že-
né, poskusimo rešiti polje, zemljo,
sebe, vnučke in njihove otroke!
Ne gre samo za to, da ne bom vi-
del nič več Grančiča, Vrtaške plani-
ne, Črne gore, Srednje gore, Macene,
Dimnikov, Luknje peč, grebena
Rjavine, Pokljuke, Debele peč, Dra-
ških vrhov in Mežakle.

Za zemljo gre. Za rodovitno slo-
vensko zemljo!

In partizanska Mojstrana je za-
zidalni načrt potrdila! To mi je, da-
nes, v soboto, 24. januarja 1981, pred
pričo potrdil nekdanji predsednik
krajevne skupnosti Dovje-Mojstra-
na tovariš Aleksander Kotnik. Reče-
no je bilo, da so on in še dva vaška
funkcionarja krivi za ta nesmisel.
Ponovil bom besede:

»Ne vem, kdo je načrt naročil. Mi
ga nismo. Nam so ga samo prinesli,
naj o njem razpravljamo. Skupščini
krajevne skupnosti ga je razložil av-
tor: arhitekt, čes da je dober. Redki
so se upirali, nazadnje smo ga pa po-
trdili. Ampak vsi. Vsa skupščina kra-

jevne skupnosti Dovje-Mojstrana!
In če bo zaradi tega še kdo vrgel ka-
men vame, naj se kar pripravi!«

»Ampak vsi mejaši tega zazidalne-
ga načrta smo vam poslali svoje
izjave!«

»Ko se je to zgodilo, je bil pa moj
mandat že mimo. Išči koga drugega,
ki ti bo mogel povedati, zakaj vam
nihče ni utegnil odgovoriti!«

Pred dvema tednoma sem govoril
z drugim od treh vaških velmož, ki
so po ljudski sodbi zagrešili svinjari-
jo z zazidavanjem Tilčeve njive in
Cvetovega polja. Bil je ogorčen, ko
sem mu povedal, česa ga dolžimo.
Mislim, da so ga kljub glasnemu
šumenju Bistrice, ob kateri sva govorila,
slišali daleč naokrog, ko je vzklik-
nil:

»Da boš vedel: bil sem odločno
proti!«

Vidiš torej, dragi moj prijatelj:
V Mojstrani ni nihče »uržeh«,
da smo uničili rodovitno njivo in do-
nosni travnik. Poglejva! Kdo je
torej kriv?

Bil sem na Jesenicah na Biroju za
urbanizem. Pritekli so direktor,
pravnik in urbanist. Vsi prijazni, na-
smejljivi, nasmejljivi, uslužni do
amena. Pomolim jim pod nos naše
izjave. Vzamejo jih v roke, začno
brati. Arhitekt-urbanist se mi na-
smehne. Dobil je v roke tisto, zaradi
česar je prišel k meni. Takole sem
napisal svojo

IZJAVA

Podpisani Janez Svoltjšak, Moj-
strana, Delavska 6, lastnik parcele
1295/2 k.o. Dovje, odločno protesti-
ram proti zazidalnemu načrtu, ka-
kršen je zdaj pripravljen za parcelo
1293/1 (»Cvetovo polje«), na katero
meji moja parcela št. 1295/2
k.o. Dovje. Na tem svojem svetu
sem zgradil enostanovanjsko hišo,
kakršne imajo tudi moji sosedje, ki z
dveh strani meje na parcelo številka
1293/1 k.o. Dovje. Hiša je popolno-
ma v skladu z okolico in prav nič ne
kvani njenega videza.

Zvedel pa sem, da ste v zazidalni
načrt za parcelo 1293/1 vključili
tudi tri devetorčke. Ti pa bodo do-
cela skazili podoba tega dela naše vasi.

Načrtu ne nasprotujem iz osebnih
koristi, čeprav mi boste enega od de-
vetorčkov postavili prav pred nos ter
mi s tem ukradli sonce in razgled.
Razumem, da je treba zgraditi
nova stanovanja. Toda človeku ni
vseeno, v kakšnem okolju bo živel,
kakšna bo čez leta videti njegova
rodna vas.

Zakaj devetorčkov, če že morajo
biti, ne pomaknete kam pod Veliki
breg? Okrog in okrog pod njim je še
dovolj nekoristnega prostora. Tam bi
jih lahko čisto drugače vključili v
naravno okolje pa še celovitost vasi
bi ohranili.

Sicer pa menim, da je treba hkrati
z zazidalnim načrtom pripraviti še
bolj skrbno načrt za kanalizacijo in
za komunalno ureditev.

Dokler ta dva načrta ne bosta pri-
pravljena in razložena, bi s kopa-
njem in zidanjem ne smeli začeti.

Janez Svoltjšak

Pripis:

Moja hiša stoji poldrug meter
pod travnikom, na katerem mislite
zidati. Na ta travnik pa je pred časom
iz učiteljskega bloka, ki stoji
poldrug meter nad njim, priteklo za
celo jezero gnojnice. Bom torej čez
leto ali dve igral v gnojnici?

Podoben izjavo, kakršna je moja,
so priporočeno poslali še drugi štirje
mejaši na naslove:

Krajevna skupnost Dovje-Moj-
strana

Stanovanjska skupnost Jesenice
Biro za urbanizem na Jesenicah
Geodetska uprava na Jesenicah
Polomili smo ga. Kmetijsko-zem-
ljiški skupnosti naših izjav nismo
poslali.

Mar misliš, da se je komurkoli od
naslovnikov zdelo vredno, da bi vsaj
enemu izmed nas na pismo odgovoril?

Molk.

Se ti ne zdi, da bi moral Biro za
urbanizem o pravem času signalizi-
rati kmetijsko-zemljiški skupnosti
na Jesenicah, da bo Gradbincev zdaj-
zdaj v Mojstrani zazidal z bloki
skrbno obdelano njivo in ob kresu
ter ob svetem Mihaelu pokošeno, v je-
seni pa še popašen travnik?

Geometri pa so kar naprej priha-
jali merit zemljišče in zabijati svoje
količke. Prekipelo nam je.

Kot da se ni nič zgodilo. Kot da se
nihče ni zganil, da bi rešil zemljo.
Kot da smo mrtveci, ki spokojno žde
v grobu in čakajo, kdaj bodo okrog
njih postavili betonske spomenike.
Kot da smo nekakšne prekleto reve,
ki bi se še ščurek ne zmenil zanje.

Sel sem k Mateju Boru v Radov-
ljico. Dolga leta se je bojeval, da bi
slovenske njive dajale hra-
no, da bi na slovenskih travnikih ko-
sili seno in otavo, da bi se po njih
pasli krave, voli in telčki.

Zena je bila nadvse prijazna. Stala
sva v veži. Skrbno je poslušala vso
zgodbo, potem pa je stekla po
stopnicah, da bi jo povedala možu,
ki je v poznem dopoldnevu še ležal.
Živčen sem se prestopal po veži v
Borovi hiši. Čez čas sem zvedel za
odgovor:

Njen mož se z varstvom okolja
nič več ne ukvarja.

Naslednji dan sva se s sosedom
odpeljala v Ljubljano. Nina Koréne-
jeva, lektorica pri Delu, moja dobra
znanka, je tedaj sedela v republi-
škem odboru za varstvo okolja.

Celo uro smo se pogovarjali.
Obljubila je, da bo storila, kar bo le
mogla.

Ničesar ni mogla storiti. Prav ta-
krat so se vodilni v odboru za var-
stvo okolja zamenjali: na vrh je pri-
šla Jeseničanka...

Pa so spet prišli geometri in znova
vse premerili ter zakoličili. Spre-
mljal jih je pravnik. Res ne vem, koga
je zastopal: Biro za urbanizem ali
Stanovanjsko skupnost. Takrat me
ni bilo doma. Sosed pa jih je ogo-
voril. Radi bi vedel, kako vsa reč na-
preduje. Veš, kako ga je pravnik
cinčuno odpravil:

»Drek pa tole vaše sranje! Piši-
te, pišite, če ne veste kaj drugega
početi! Kar pritožujete se! Toda
lahko se postavite na glavo — tu
bodo zrasli bloki, pa če je vam
prav ali ne! Vplivni ljudje v vasi
in občini jih hočejo imeti. Ste vi
vpliven človek? Spadate med in-
dividualne ljudske sile?«

Ne. On sodi le med spoštovane, de-
lovne ljudi. Garač je. To pa je pre-
malo, kajne? Vpliven postaneš
še, ko se ti stegne jezik do popka.

Ko sem se vrnil, mi je sosed poro-
čal. Sedel sem za pisalni stroj in
17. aprila 1980 napisal pritožbo ter
jo naslovil na komisijo za prošnje
in pritožbe pri republiški skupščini
SRS v Ljubljani. Med drugim sem
napisal:

»Nikomur od odgovornih, na kate-
re smo naslovili naše izjave, v pre-
tečenem letu dni (saj bomo kmalu
pisali 9. maj 1980) ni prišlo na misel,
da bi nam vsaj z vrstico odgovoril.
Predvčerajšnjim — v sredo, 15. aprila
1980 — so prišli spet raznejevat
parcelo. Niti toliko se jim ni zdelo
vredno, da bi mejaše o tem obvestili
ter nas povabili zraven, da bi smeli
povedati svoje mnenje.

Sprašujem:
Ali imamo po letu dni pravico do
pismenega odgovora na naše izjave?

Ali se smejo naročniki zazidalnega
načrta poživžgati na mejaše in se
jim smežati v brk?

Ali sme nekakšen neprilagojen
»strokovnjak« pokvariti videz skoraj
tisoč let stare vasi?

Zakaj ne morejo obveljati mnenja
arhitektov-strokovnjakov, ki se od-
ločno bore proti temu zazidalne-
mu načrtu?

Vprašan okrog mahinacij zaradi
tega zazidalnega načrta se je nabra-
lo še in še.

Vendar zaupam v vašo komisijo. V
Ljudi, ki delate v njej. Prepričan
sem, da boste kaj storili. Da nam
boste pomagali rešiti zeleno naravo,
lepo okolje in videz vasi.

Prav danes mi je rekel znanec, da
samo naša beseda nekaj velja. Lahko
samo upam, da boste tole pismo s
prilogi hitro prebrali, potem pa
začeli ukrepati.

Ne le jaz in drugi štirje sosedje, ki
mejnimo na parcelo 1293/1 k.o. Dovje
— vsa Mojstrana bi vam bila hvalež-
na, če bi se vam posrečilo doseči, da
bi zazidalni načrt za to parcelo mo-
rali na Jesenicah spreminiti.

V upanju, da nisem pisal zaman,
vas lepo pozdravlja

Janez Svoltjšak

Sem dolgo upal in se bal,
slovo sem upu, strahu dal;
serce je prazno, srečno ni,
nazaj si up in strah želi.

(France Prešeren, motto v njego-
vih Poezijah v vseh ponatisih.)

Zaman sem pisal, Jaka. Zaman
sem upal — smo upali — da se bo
kak hudič kje zganil.

V novembru leta Gospodovega
1980 so prišli s stroji in zaorali z
njimi v njivo in v travnik. V njivo, ki
so jo pridno obdelovali Tilč in njego-
va dva sinova, eden sodnik, drugi
mediciner. Skopali so jamo v Cvetov
travnik, kjer je Zeleznik dvakrat na
leto kosil in jeseni pasel svojih pet
glav živine.

Povej, prijatelj:
Od česa bodo živeli najina Gregor-
ja, tvoj Žiga, moj Luka in Jaka? Od
česa bodo živeli otroci najinih vnuč-
kov, ko bomo Slovenci vse njive, po-
lja in travnike zazidali?

V zadnjih dneh decembra 1980 sta
prišla dva človeka s kmetijsko-zem-
ljiško skupnosti na Jesenicah. Z Bi-

roja za urbanizem so dobili obvesti-
lo, da bo Gradbincev v Mojstrani za-
zidal njivo in travnik.

Ko sta možakarja prišla, so bile
pet metrov globoke jame že skopa-
ne... Na Tilčevo njivo, s katere so
morali pospraviti meter globoko ci-
pra lepe črne prsti, so morali potem
tri dneve dolgo voziti leš z Jesenic,
da so utišali vodo, ki je privrela na
dan. Najbrž jim nihče ni povedal, da
se kraju, kjer nameravajo zidati,
reče **Za studencem.**

Obljubila sta mi, moža z zemlji-
ško-kmetijske skupnosti, da bodo ta-
koj sklicali vse izvršnike na sejo pa
da mi bodo hitro hitro poslali kopijo
zapisnika s te seje.

Do danes (pa je od takrat minil že
mesec dni!) nisem dobil nobenega
zapisnika, če ne upoštevam sloven-
ske televizije. Od tam mi jih redno
posiljajo, čeprav sem se že davno na-
veličal k njim hōdit mlatit prazno
slamo.

Tako, prijatelj dragi:
Ko bojo naju pokopali, ne bo v
zagamani jeseniški občini nikogar
več, ki bi se še spraševal:

**POLJE, KDO BO TEBE
LJUBIL...**

Tebi, Albini, Gregorju, Žigu in
vsem drugim v hiši lep pozdrav!

Tvoj Janez Svoltjšak

(1) Stara cementarna! Tam je
prostora za deset blokov.

Pred leti sem bil na Češkem. Seve-
da sem hotel videti Karlštejn. Znan-
ka me je za polkilo čokolado in za
pol kile prave kave zapeljala skozi
dolino Berounke do gradu. Debelo
sem zija! Zamočvirjena dolina, ki je
poplavljena reka Berounka, sredi doli-
ne pa v strmem bregu novo mesto!

»Hej, zakaj pa niste postavili
mesta v dolino?«

»Prijatelj, si mar nor? Tu bodo
rasla žita! Ozri se okrog sebe:
kaj ni lepo, ko je vse tako lepo
zeleno?«

Ljudje po svetu se bijejo za zem-
ljo. Mi pa na razprodajamo, kot da bi
je imeli na pretek.

(2) Rake!

Vodno gospodarstvo ali kakor se
že temu sisku reče (o sisku kdaj pri-
hodnjic — ob sisku se boš lahko še
nakrohotal, če bo le urednik toliko
pogumen, da bo pisanje stisnil stav-
cu v roke) je začelo regulirati Savo
Mojstrani. Najprej z buldožerji —
proda ustvarijo nasip, na tega pa s
tovornjaki iz Kamne gorice privža-
jo kamnite bloke.

Pa je naneslo, da sva šla, s
Sanchem Panso prav tja na izlet za
Pripelje tovornjak. Strese skalne
bloke. Grabljati jih s svojimi škar-
jami začne ravnati. Pa sem vprašal
voznika v tovornjaku:

»Od kod?«

»Iz Kamne gorice.«

»Kolikokrat na dan pa pripel-
jete vaš tovor?«

»Jah, kakor gre. Trikrat, štiri-
krat.«

»Koliko pa velja takale vož-
nja?«

»To me pa raje ne sprašujte.
Draga je...«

V Mojstrani od stare cementarne
do Rosa stoji betonski stebri. Nek-
danje r a k e, ki so v nekdanjih zi-
mah dajale mojstranskim kmetom
kruh in delo. Z rak se je cedila voda.
Ki se je že decembra strjevala v led.
Ta led so lomili, potem pa ga na sa-
neh vozili na železniško postajo v
Mojstrani ter ga pošiljali ljubljans-
kim veletrgovcem. Nikoli ne bom
pozabil, kako so naša mati nekdo
vzkliknili:

»Ledjevoz!« (Namesto: »Led vo-
zijo!«)

S Sanchem Panso sva se vrnila
domov. Sedel sem za pisalni stroj in
napisal pismo vodnemu gospodar-
stvu v Kranju. Na dolgo in široko
sem jim razložil, da so betonski ste-
bri za rake od stare cementarne pa
do Rosa zbetonirani iz Portland ce-
menta, ki so ga iz Mojstrane izvažali
v Bombay, v Kairo, v Buenos Aires,
na Japonsko, v Singapur, v New
York in Cleweland.

Narod naš dokaze hrani!

V očetovem vojaškem kovčku
imam spravljene še vse matrice za te
kraje. Oče je bil skladiščnik v cemen-
tarni pa je moral z matricami
narisati imena mest, kamor so bili
sodčji s cementom namenjeni.

Zakaj torej voziti skalne bloke za
regulacijo Save iz Kamne gorice?
Samo enega minerja in en tovor-
njak! Sava bi bila regulirana bolje
kot s tistimi bloki iz Kamne gorice.
Prihranek?

Jaka,
dva kilometra dolgo naselje blo-
kov bi lahko zgradili...
Pa veš, v kakšnem okolju bi živeli
ti ljudje?

Sredi gozdov, ob čisti Bistrici, pod
Lengarjevim travnikom, pod Žagi-
nim bdom, nasproti Telečnice.

Kopijo pisma sem poslal tudi
GLASU v Kranj.

Vodno gospodarstvo mi na pismo
ni odgovorilo.

GLAS pisma ni

ZAKAJ SKRAJŠANE POČITNICE

Sončno zimsko jutro je 26. januarja pozdravilo jeseniške dijake, ki so po 14 dneh zopet prišli v šolo. Še preden je odzvonilo začetek prve ure, pa se je kot ogenj širil po stavbi predlog: »Predlagajmo tri tedne počitnic, kot jih imajo domala vse šole v Sloveniji«.

sti-
za-
bile
pa-
so
ci-
tem
nic-
na
da
ati,
lji-
ta-
pa
pjo
l že
ega
en-
no
na-
zno
o v
gar

...
in
k
je
ve-
an-
za
cozi
jelo
i jo
oli-
sto!
vili
do
be:
epó

em-
a bi
se
pri-
še
liko
av-
ov
ins
as
iza-
osa
ti s
let
dne
car-
ušal
to
pe-
iri-
ož-
jte.

rne
ek-
zi-
om
da,
led-
sa-
o v
an-
om
koč
vo-
vila
i in
lar-
oko
ste-
pa
ce-
fali
res-
lew
aš
čku
a te
en-
ami
bili
bor-
za
ce-
or-
lje-
ice-
I OP
6lo-
tje
veli
pod-
igi-
to
udi
mo

Dijaki in tudi profesorji so za podaljšane počitnice izvedli šele zadnji dan pred zaključkom polletja. Tovariši ravnatelj je bil tega dne službeno odsoten, zato je njegov namestnik po posvetovanju z nekaj profesorji odločil, da bodo naše počitnice le 14 dnevne, ker je bilo za odločitev danega zelo malo časa. Mi pa vemo, da je bilo časa dovolj in so na občini posebej poudarili, da imajo za dokončno odločitev še 14 dni. Obližubili so tudi, da bodo v kolikor bi se premislili objavili v lokalnem radiu in bodo dijaki pravočasno seznanjeni s spremembo.

Zato smo upali, da bodo v tem času imeli dovolj časa, da bodo spoznali da s kurjavo — priključeno na toplovod na naši šoli ne prihranimo in tudi ne potrošimo nič več. Na spremembo smo čakali do prvega dne pouka. In ko smo sedaj predlagali so nas zavrnili, da smo prepozni.

Zbrali smo se pred zbornico in predlog je padel. Profesorji so sklenili, da bodo sklicali sestanek, mi pa naj sestavimo delegacijo dijakov. Vrnili smo se v razrede in nadaljevali s poukom. V naslednjem odmoru smo sestavili delegacijo. Ta je prisostvovala sestanku učiteljskega zbora. Na sestanku so nas tovariši ravnatelj in nekateri profesorji prekinjali. Na primer: Ko je neki dijak pojasnjeval naše razloge za podaljšanje počitnic mu je eden od profesorjev zabrusil: »Kdo pa si ti? To je samo eden od primerov, kako nemogoče se je bilo z njimi pametno pogovoriti, čeprav nam je tik pred začetkom sestanka bilo rečeno, da lahko vse probleme rešimo z medsebojnimi dogovori. To smo tudi poiskali, toda naše besede so v zbornici obrnili ali pa jih niso hoteli slišati.

Tovariši ravnatelj je sestanek zaključil z besedami: »Tako, odločili smo se. Pouk bo!«

Prav tako demokratično so pred 14 dnevi sami odločili, da jeseniška gimnazija ne bo imela tritedenskih počitnic, čeprav edina, poleg prav tako jeseniškega železarskega centra in šole za zdravstvene delavce. Iz sredstev javnega obveščanja smo dijaki izvedeli, da so podaljšane počitnice obvezne za osnovne šole, srednje šole pa se lahko odločijo same. Mar so srednje šole na Jesenicah samo profesorji? Dijaki gimnazije in ekonomske šole se prav tako štejemo za sestavni del teh šol in bilo bi prav, da bi nas zbor vprašal za naše mnenje, predno izjavi da se je center srednjih šol odločil le za 14 dnevne počitnice. Tudi mi smo enakovredni: oblikovalci naše samoupravne družbe, in če imamo dolžnost, da tej družbi s svojim znanjem nekoč koristimo, imamo tudi pravico, da o svojem delu tudi odločamo.

Zbrali smo se pred gimnazijo in ponovno poslali v zbornico delegacijo. Pred gimnazijo smo stali skoraj

vsi dijaki, ki smo imeli pouk dopoldan. Mirno smo čakali svoje delegate. Nekaj predstavnikov je odšlo na občino in se pozanimalo, če je res nemogoče podaljšati počitnice za pet dni. Odgovorili so jim, da je potreben le ravnateljev podpis. Nam pa so profesorji zatrdili, da ne morejo storiti ničesar več. Je res potrebno, da se nekdo poslužuje laži, kadar bi ga resnica prehudo pritisnila v kot? Malo kdaj ali sploh še nikoli niso bili dijaki jeseniške gimnazije tako enotni kot tega dne, čeprav so profesorji grozili posameznikom iz četrtil letnikov, da ne bodo tako zlepa naredili mature, če to sploh bodo! Tudi to je vredno pomisleka. Razumeti se da, kot izsiljevanje in tudi kot grožnja. Mar tovariši ravnatelj in nekateri profesorji res mislijo, da bi nekdo lahko zapeljal 300 dijakov, če ti tudi ne bi imeli občutka, da so prikrajšani, ker jim pripada

manj počitnic, kot vrstnikom v Kranju in Škofji Loki? Bi zmrzovali celo dopoldne, če bi jim en sam gimnazijec fizično grozil, kot so profesorji očitali enemu od dijakov. Nam se to zdi smešno. Tudi mladi ljudje imamo svoje lastno mišljenje, in ga nam ni mogoče vsiliti ali odvzeti.

V tem dopoldnevu je šlo mimo gimnazije mnogo ljudi. Res se je tu pa tam kdo cinično nasmehnil, češ saj ne vedo kaj bi radi. Marsikdo pa je stopil med nas in dejal: »Prav imate, zakaj so prav Jesenice vedno izjema«.

Popoldan se je sestal svet šole. Tudi tu so profesorji prikazali problem s svoje strani, nas pa prikazali kot leno domišljavo mladino, ki izsiljuje, očitali so predstavnikom dijakov, da so nesramni, čeprav niso bili žaljivi ali predrzni. Za take izjave jim nismo dali povoda. Sami pa so pred predstavnikom občine zanikali svojo trditev, ki so »jo preje dali nam,« da je občina edina ovira za podaljšanje počitnic.

Dijaki pa smo zato, da imamo tudi mi pravico do tritedenskih počitnic, kot naši vrstniki po Sloveniji.

SB

OCENILI SO DELOVANJE TURISTIČNIH PODMLADKOV V LETU 1980

V sredo, 21. januarja, se je letos prvič sestala komisija za turistični podmladek pri Gorenjski turistični zvezi. Na seji so obravnavali poročilo o predtekmovalstvu v kvizu o turističnih zanimivostih tržiške občine, ki je bilo 10. januarja na Bledu. Od šestnajstih podmladkov so se v finale, ki bo 31. januarja na srečanju turističnih delavcev Gorenjske v Trzinu, uvrstili podmladki osnovnih šol Peter Kavčič iz Škofje Loke, Lucijan Seljak, France Prešeren in Simon Jenko iz Kranja; podmladek turističnega društva iz Naklega in ekipe turističnih podmladkov osnovne šole Josip Plemelj Bled in Prežihov Voranc Jesenice.

Na seji so tudi ocenili spise s turistično vsebino. V četrtil razredih so naloge najboljšje napisali: Ivan Leskovec iz osnovne šole Padli prvoborci Žiri, Mojca Boštjančič, iz osnovne šole Simon Jenko Kranj in Gregor Dolinar, iz osnovne šole Stane Žagar Kranj. V petih razredih so bili najboljši: Martin Pavlovčič, iz osnovne šole 16. december Mojstrana, Mojca Noč, iz osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice in Iztok Markič, iz turističnega podmladka Naklo. V še-

stih razredih so bili najboljši: Damjan Rihteršič, iz osnovne šole Prešernova brigada Železniki, Marko Mulej iz OS Tone Čufar Jesenice in Goran Milosavljevič, iz OS Josip Plemelj Bled. V sedmih razredih so se na prva tri mesta uvrstili: Betka Triplat, iz osnovne šole Franc Saleški Finžgar Lesce, Primož Demšar, iz OS Ivan Tavčar Gorenja vas in Andreja Dolinar, iz OS Peter Kavčič Škofja Loka. V osmih razredih bodo prva priznanja prejeli — Valerija Vendramin, iz OS 16. december Mojstrana, Brane Rozman, iz OS France Prešeren Kranj in Marija Slamnik, iz OS Cvetko Golar Škofja Loka.

Na osnovi prispelih poročil o opravljenem delu turističnih podmladkov je komisija ugotovila, da so bili v lanskem letu najbolj prizadevani v turističnem podmladku Naklo, nato v podmladku na osnovni šoli Tone Čufar na Jesenicah in na osnovni šoli France Prešeren Kranj. Vsi najboljši bodo na srečanju turističnih podmladkov prejeli priznanja, razen tega pa se bodo udeležili nagradnega izleta v Portorož, ki bo v prvi polovici marca.

B.

PIONIRJI FOTOAMATERJI V LETU 1980

V ponedeljek, 19. januarja, je imel jeseniški foto klub, ki se imenuje po padlem fotoamaterju partizanu Andreju Prešernu, svojo letno programsko konferenco. Na njej je bilo tudi veliko mladih, ki so bili v preteklem letu zelo prizadevani, pa tudi uspešni. V svojem prostem času delajo predvsem v šolskih foto krožkih, kjer se pripravljajo za razstave in tekmovanja, veliko pa slikajo in izdelajo slik tudi za svoje ve-

selje. V maju preteklega leta so učenci osnovne šole Jeseniško-bohinjski odred iz Kranjske gore pripravili razstavo fotografij pionirjev jeseniške občine. Fotografije za razstavo je izbral član foto kluba Andrej Prešeren Vito Petnar. Žal se razstave niso udeležili učenci osnovne šole Gorenjski odred iz Žirovnice in šole gostiteljice. Najboljša dela s te razstave in še nekatera druga smo poslali na republiško pionirsko foto razstavo Pionirski foto '80, ki je bila v Gorenji vasi. V slikoviti Tavčarjevi galeriji so prireditelji razstavili 209 fotografij iz vse Slovenije, od katerih jih je bila več kot polovica prav iz našega konca — iz osnovnih šol Prežihov Voranc, Polde Stražišar, 16. december in Karavanskih kurirjev NOB.

Srebrno Puharjevo plaketo za kolekcijo je prejel učenec Aleš More — iz osnovne šole Prežihov Voranc, zlato plaketo za posamezno fotografijo Andrej Markelj, srebrni plaketi za posamezni fotografiji pa Marko Avenik in Matjaž Smolej, vsi trije s Koroške Bele. Krožek te šole je bil proglašen za najboljši foto krožek v Sloveniji. Tako je temu krožku pripadla čast, da sodeluje za zveznem srečanju mladih tehnikov v Vrhu. Udeležila sta se ga Marko Zupan in Branko Čušin. Dobro sta se odrezala, zlato in srebro je bilo njuno, slovenska ekipa pa je dosegla drugo mesto.

Na vsakoletnem republiškem srečanju mladih tehnikov se pomerijo fotoamaterji tudi v izdelavi fotografij. V jeseniški ekipi sta v tej vrsti tekmovanja sodelovala Ivko Gregori in Jani Novak iz osnovne šole Karavanskih kurirjev NOB, tretje mesto je dosegel Gregori, z ostalimi fanti in dekleti jeseniške ekipe mladih tehnikov pa je zasedel drugo mesto.

Za krajevni praznik Javornika in Koroške Bele je foto krožek osnovne šole Karavanskih kurirjev NOB, pripravil razstavo, na kateri so predstavili svojo dejavnost zadnjih nekaj let. V propagandnem oknu foto kluba na jeseniški železniški postaji pa so mladi pripravili foto reportaži o kurirskem smuku in o praznovanju dneva mladosti na Pristavi.

Predsednik foto kuba Franc Črv je mlade spodbujal, naj se pridružijo tudi na bolj zahtevnih razstavah. Tako so se udeležili 24. gorenjske razstave in razstave Interfoto, ki sta bili obe v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah. Tudi tu so mladi želi priznanje in dobili nekaj plaket in diplom.

Republiško mladinsko foto razstavo Mladina fotografira '80, so v preteklem letu organizirali amaterji foto kino kluba dr. Karla Grosmana v Ljutomeru. Pet mladih iz jeseniškega kluba je poslalo 28 fotografij, ki so bile vse razstavljene. Avtorji Matjaž Smolej, Ivko Gregori, Barbara Malenšek in Sašo Valjavec pa so prejeli Puharjeve plakete.

Tudi mala galerija v jeseniški mlečni restavraciji je nastala na pobudo mladih, ki delajo v klubu.

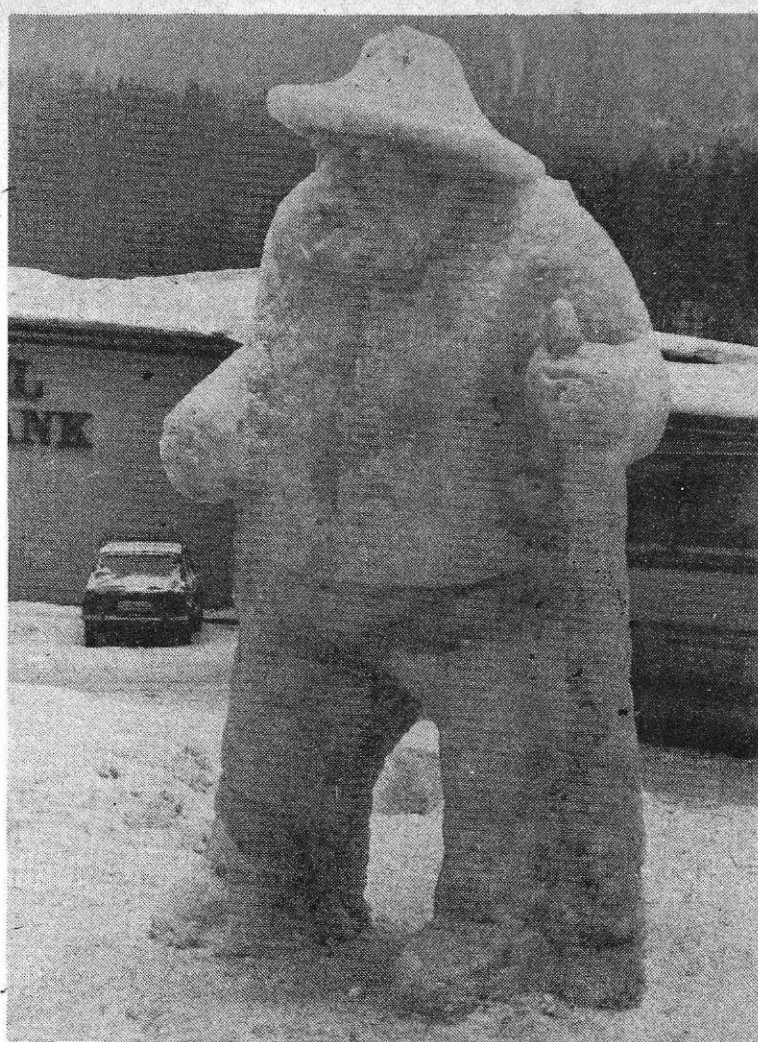
Toda tudi mladi imajo svoje probleme, med drugim tudi kje delati, ko zapustijo varno okrilje šol. Klub ima namreč zelo slabe neogrevane prostore in še ti so odmaknjeni od mestnega središča. Izvršni odbor si že več let prizadeva dobiti boljše prostore, kar pa bo ostala ena najpomembnejših nalog še za naprej.

Andrej Malenšek,
foto krožek
OS Karavanskih kurirjev NOB

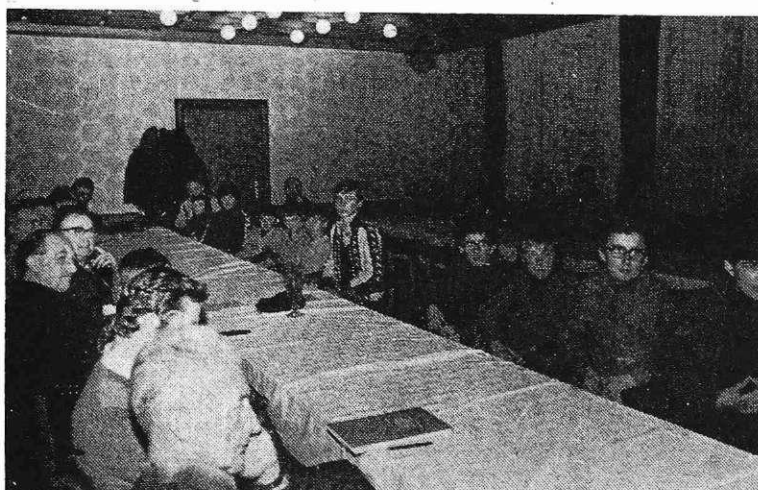
PRISPEVKI ZA TENTGENSKO APARATURO

Prispevke namesto ven-
cev na grob za pokojniki ali
druga darila, nakažite za
nakup ULTRAZVOČNE
RENTGENSKE APARATU-
RE v jeseniški bolnišnici, ki
pomeni novo kvaliteto v
zdravstveni diagnostiki.

Prispevke v ta namen na-
kažite na žiro račun:
SPLOŠNA BOLNICA JESE-
NICE, št. 51530-603-31250 z
navedbo: »namesto ven-
ca ... darila in podobno, za
tega in tega, za aparaturo.«

SNEŽNI BEDANEC — Jeseniški akademski slikar Jaka Torkar je na pobudo kranjskogorskih turističnih delavcev izdelal snežni kip štiri metre visokega Bedanca. Kip, ki ponazarja »hudega moža« iz Kekčeve povesti izpod peresa domačega pisatelja Josipa Vandota, so kiparju pomagali postavljati domačini iz Kranjske gore. V kipu je skrito leseno ogrodje, da bo Bedanec dalj časa zdržal, saj je v teh dneh prava paša za oči obiskovalcev, ki jih je v Kranjski gori kar veliko. (Tekst in foto A. Kerštan)

Na občnem zboru Foto kluba Andrej Prešeren Jesenice (Foto: Foto krožek OS Karavanskih kurirjev NOB Koroška Bela)

RATEČE GORENJSKA SIBIRIJA

Marsikateremu kraju je narava vtisnila izreden značaj zato Ratečam v Gornjesavski dolini pravimo kar Gorenjska Sibirija; k temu pripomorejo hladne in stabilne zime in hladna poletja. Zima v Ratečah je dolga, saj sneg zapade včasih že konec oktobra in skopni šele v začetku maja. Toda slednjic se mora tudi zima umakniti pomladi. Gore so še vse bele, kakor bi bile ometane z apnom, toda gmenje snežnih plazov naznanja, da prihaja južno vreme. V aprilu, včasih pa tudi še v začetku maja, ležijo po ravnini kupi snega. Kmetje začnejo delati na polju, toda vrhovi Julijskih Alp so še vedno odeli v snežno odejo. Vendarle gredo sani v začasn pokoj, namesto njih pa ropotanje kolesa. Hlevi so odprti, iz njih se usipajo tropi ovac z živahnimi jagenjčki. Po vasi se sliši veselo mukanje živine, ki prav tako

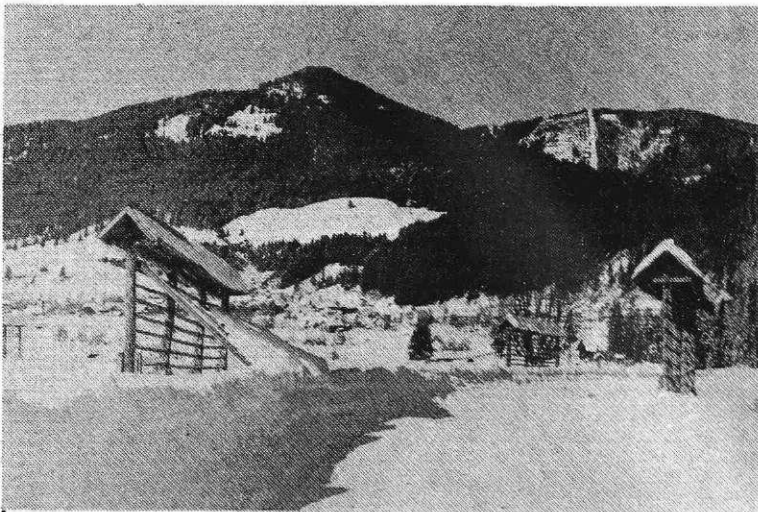
kakor človek čuti utrip novega življenja.

Tudi poleti v Ratečah ni ravno toplo. Posebno mraz je med deževjem. Zlasti večeri so kar pošteno hladni.

Vsi opravki v mesecu oktobru že kažejo, da v dolino že prihaja zima. Može dovažajo steljo za živino in drva za kurjavo. Z njiv spravljajo zadnje pridele in tudi v sadovnjakih je živahno, kajti gore je že pobelil sneg in kmalu bo zapadel tudi v ravnini: kadar v nižjih krajih dežuje, smo v Ratečah že preskrbljeni s snegom.

Včasih sneži kar ves teden, da od teže poka strešno tramovje. Veje sadnega drevja ječijo pod silnim bremenom, zato je videti veliko skrivljenih vej, ki se nikoli več ne zravnavajo.

A. Kerštan

Zima v Ratečah (Foto: A. Kerštan)

V VELESALOMU IN SMUČARSKIH TEKIH 347 TEKMOVALK IN TEKMOVALCEV

V nedeljo, 25. januarja, je bilo v Mojstrani prvenstvo železarne v veleslalomu in smučarskih tekih. Skupaj se je v lepem sončnem vremenu tekmovala 347 delavcev in delavcev TOZD in delovnih skupnosti naše železarne in sicer v veleslalomu 27 sodelavcev in 225 sodelavcev, v smučarskih tekih pa deset sodelavcev in 85 sodelavcev. Doseženi so bili naslednji rezultati:

VELESALOM:
Ženske do 25 let: 1. Metka Koblar - SEO-TKR-NG - 43,83, 2. Saša Lavtizar - KO-FI - 47,22, 3. Nuša Bundalo - SEO-TKR-NG - 57,34, 4. Darinka Sumi - SEO-TKR-NG - 57,81, 5. Lojzka Ropret, KSI - 58,15.

Ženske od 25 do 35 let: 1. Marta Zupan - Elektrode - 50,59, 2. Olga Prevanja - VBS - 51,23, 3. Zdenka Manfreda - SEO-TKR-NG - 52,17, 4. Marijana Svetina - KO-FI - 52,31, 5. Bogdana Aleš - SEO-TKR-NG - 53,14 itd.

Ženske od 35 do 45 let: 1. Mima Petrič - SEO-TKR-NG - 57,02, 2. Joži Bakovnik - RD - 1,07,61.

Ženske nad 45 let: 1. Marija Babič - Vzdzevanje - 1,08,39, 2. Helena Božič - Energetika - 1,08,58, 3. Vida Jelovčan - Plavž - 1,19,04.

Moški do 25 let: 1. Janez Kovač - SEO-TKR-NG - 46,24, 2. Sašo Smolej - Vzdzevanje - 47,31, 3. Iztok Razinger - Jeklarna - 47,75, 4. Jože Martinjak - Vzdzevanje - 47,83, 5. Marjan Teraž - HVJ - 49,17 itd.

Moški od 25 do 35 let: 1. Boris Pesjak - KO-FI - 45,04, 2. Sašo Jekler - Vzdzevanje - 46,25, 3. Tone Albreht - Jeklarna - 46,48, 4. Alojz Noč - Jeklarna - 48,12, 5. Janez Babič - SEO-TKR-NG - 48,48 itd.

Moški od 35 do 45 let: 1. Marko Žmitek - RD - 39,56, 2. Kladij Mlekuž - Vzdzevanje - 42,12, 3. Jernej Markelj - SEO-TKR-NG - 42,76, 4. Tone Mlakar - Jeklarna - 42,96, 5. Cveto Pohar - SEO-TKR-NG - 45,93 itd.

Moški nad 45 let: 1. Marjan Kejzar - Elektrode - 43,88, 2. Jože Kliner - HVJ - 43,95, 3. Janez Smolej - VBS - 44,79, 4. Franc Koblar - SD - 46,24, 5. Karol Razinger - Energetika - 46,75 itd.

EKIPNI VRSTNI RED VELESALOM - ŽENSKES: 1. SEO-TKR-NG, 2. KO-FI, 3. Valjarna bluming-štel, 4. Plavž, 5. KSI, 6. Vzdzevanje, 7. Elektrode, 8. Remontne delavnice, 9. Energetika, 10. Družbena prehrana, 11. Valjarna debele pločevine.

EKIPNI VRSTNI RED VELESALOM - MOŠKI: 1. Vzdzevanje, 2. Jeklarna, 3. SEO-TKR-NG, 4. Remontne delavnice, 5. Hladna valjarna Jesenice, 6. Valjarna bluming-štel, 7. Hladna valjarna Bela, 8. Strojne delavnice, 9. Transport, 10. KSI, 11. Elektrode, 12. Energetika, 13. Livarna, 14. Željarina, 15. Plavž, 16. Žičarna, 17. Profilarna, 18. KO-FI, 19. Jeklovlek, 20. Valjarna debele pločevine, 21. Družbena prehrana.

TEKI:
Moški do 35 let: 1. Rado Pristov - RD - 18,19,78, 2. Srečo Trpin - RD - 18,35,13,

3. Izidor Kofler - HVB - 19,01,22, 4. Marjan Mrak - Elektrode - 19,37,66, 5. Jože Rožič - KO-FI - 20,31,00 itd.

Moški od 35 do 45 let: 1. Alojz Keršnar - SEO-TKR-NG - 9,09,11, 2. Franc Kejzar - KO-FI - 9,39,55, 3. Jože Kobentar - KSI - 10,03,66, 4. Jože Dolžan - RD - 10,07,37, 5. Franc Lakota - Valjarna žice in profilov - 10,33,34 itd.

Moški nad 45 let: 1. Martin Pazlar - SEO-TKR-NG - 10,59,82, 2. Franc Oblak - SD - 11,10,18, 3. Anton Preželj - Vzdzevanje - 11,13,63, 4. Srečo Korbar - RD - 12,53,21, 5. Marjan Branc - Energetika - 13,06,27 itd.

S STRELJANJEM IN ŠAHOM SE JE ZAKLJUČILO TEKMOVANJE V ŠPORTNI REKREACIJI ZA LETO 1980

Zelo dobro je bilo obiskano tekmovalno streljanje zračno puško za prvenstvo železarne, saj se je udeležilo 325 moških in žensk. V kategoriji moških so prvo mesto dosegli strelci TOZD Vzdzevanje in postavi Pirman, Šapek, Grebenšek, Potrebujes in Suštaršič, v kategoriji žensk pa strelke delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve in informiranje v postavi Junež, Škerjanc in Bežaj.

UVRSTITEV POSAMEZNIKOVI:
MOŠKI: 1. Andrej Pirman, Vzdzevanje, 163 krogov, 2. Marjan Bernot, ETKRN, 152, 3. Marjan Pestotnik, HV Jesenice, 151, 4. Rudi Šapek, Vzdzevanje, 149, 5. Jože Dovžan - RD - 148, 6. Edi Dobravec, KO-FI, 147, 7. Janez Toman, RD, 145, 8. Marjan Rekar, Transport, 144, 9. Zdravko Grebenšek, Vzdzevanje, 143, 10. Mitja Košir, ETKRN, 142 krogov itd.

ŽENSKES: 1. Maja Junež, KSI, 146 krogov, 2. Majda Kralj, KO-FI, 145, 3. Zvonka Rožič, Vzdzevanje, 142, 4. Helena Škerjanc, KSI, 137, 5. Sonja Frelih, RD, 130, 6. Jana Jamar, ETKRN, 116, 7. Erika Repovž, ETKRN, 108, 8. Tjaša Kalan, Vzdzevanje, 105, 9. Tončka Kliner, KO-FI, 98, 10. Anica Perko, KO-FI, 97 krogov itd.

MOŠKI EKIPNO: 1. Vzdzevanje 719 krogov, 2. RD 707, 3. ETKRN 701, 6. HV Jesenice 667, 4. Energetika 682, 5. Transport 674, 7. Žičarna 637, 9. KO-FI 617, 8. HV Bela 630, 10. Željarina 613, 11. Livarna 612, 12. KSI 587, 13. Valjarna debele pločevine 585, 14. Elektrode 556, 15. Vratni podboji 549, 16. Jeklarna 540, 17. SD 528, 18. Plavž 485, 19. Valjarna bluming-štel 478, 20. Jeklovlek 222 in 21. Valjarna žice 114 krogov.

ŽENSKES EKIPNO: 1. KSI 377 krogov, 2. KO-FI 340, 3. Vzdzevanje 340, 4. ETKRN 318, 5. RD 291, 6. Energetika 173, 7. HV Jesenice 107, 8. HV Bela 69 krogov.

Končalo se je tudi prvenstvo železarne v šahu, kjer je prvo mesto tako kot lani osvojila ekipa delovne skupnosti ETKRN v postavi: Ravnik, Poljanšek, Jenko, Murnc in Ferik.

REZULTATI FINALA: 1. ETKRN 22 točk, 2. KSI 18,5, 3. RD 16, 4. KO-FI 14, 5.

Ženske do 35 let: 1. Bojana Kobentar - SEO-TKR-NG - 12,01,63, 2. Saša Lavtizar - KO-FI - 12,47,07, 3. Darinka Sumi - SEO-TKR-NG - 15,10,70, 4. Marijana Svetina - KO-FI - 16,02,19, 5. Zdenka Pšenica - SEO-TKR-NG - 17,08,33 itd.

Ženske nad 35 let: 1. Mima Petrič - SEO-TKR-NG - 15,21,17, 2. Joži Bakovnik - RD - 15,38,75, 3. Vida Jelovčan - Plavž - 18,03,11.

TEKI - EKIPNO MOŠKI: 1. Remontne delavnice, 2. SEO-TKR-NG, 3. Vzdzevanje, 4. HV Jesenice, 5. Strojne delavnice, 6. KSI, 7. KO-FI, 8. HV Bela, 9. Jeklarna, 10. Valjarna bluming-štel, 11. Energetika, 12. Plavž, 13. Elektrode, 14. Valjarna žice in profilov, 15. Livarna.

TEKI - EKIPNO ŽENSKES: 1. SEO-TKR-NG, 2. KO-FI, 3. Remontne delavnice, 4. Plavž.

Vzdzevanje 12,5, 6. Valjarna bluming-štel 10, 7. HV Jesenice 9, 8. HV Bela 9 točk, sledijo: 9. Žičarna, 10. Jeklarna, 11. Energetika, 12. SD, 13. Plavž in 14. Elektrode.

Tako je po trinajstih moških panogah in šestih ženskih končano prvenstvo v športni rekreaciji železarne za leto 1980. V obeh kategorijah je prvo mesto osvojila delovna skupnost za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje.

REZULTATI - ŽENSKES: 1. DS ETKRN 345,5 točk, 2. DS KO-FI 334,5, 3. Remontne delavnice 325, 4. HV Bela 211, 5. Elektrode 161, 6. Vzdzevanje 160, 7. Strojne delavnice 158,5, 8. HV Jesenice 137, 9. Plavž 111,5, 10. DS KSI 98, 11. Valjarna bluming-štel 70,5, 12. Energetika 45, 12. Valjarna žice in profilov 45, 14. Žičarna 44, 15. Družbena prehrana 43 in 16. Željarina 39 točk.

REZULTATI - MOŠKI: 1. DS ETKRN 695,5 točk, 2. Vzdzevanje 685, 3. Remontne delavnice 689, 4. Strojne delavnice 632,5, 5. Energetika 570, 6. Jeklarna 555,5, 7. HV Jesenice 541, 8. Livarna 541, 9. HV Bela 540,5, 10. Žičarna 513,5, 11. Plavž 494,5, 12. Valjarna bluming-štel 436,5, 13. DS KSI 394, 14. DS KO-FI 376, 15. Jeklovlek 361,5, 16. Transport 314,5, 17. Valjarna debele pločevine 286,5, 18. Elektrodi 237,5, 19. Valjarna žice in profilov 229, 20. Vratni podboji 189,5, 21. Željarina 123, 22. Profilarna 105, 23. Družbena prehrana 70 točk.

SANKAŠKE TEKME DELAVCEV TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

V soboto, 24. januarja je izvršni odbor osnovne organizacije zveze sindikatov TOZD Valjarna bluming-štel s pomočjo svojega referenta za športno rekreacijo Rajka Jagodiča, organiziral že tradicionalno tekmovalno delavcev TOZD in sicer na sankaški progi na Dovjem. Pri izvedbi sta pridno pomagala tudi Zvonke Miklič in Vojko Pintar.

Sankaška proga je bila odlično pripravljena. Na 1600 metrov dolgi progi je bilo tudi precej zavojev, ki so zahtevali tudi nekaj padcev, ki pa so se vsi končali brez poškodb.

Po končanem tekmovalju so proglasili rezultate, prvi trije: Božidar Karo (2,52), Igor Švajcar (2,57) in Janez Smolej (3,00) pa so prejeli skromne nagrade.

Vsi udeleženci tekmovalja so preživeli lepo sobotno popoldne in se razporeženi in veseli vrnili na svoje domove.

Husein Kljunić

TRADICIONALNE SANKAŠKE TEKME NA DOVJEM

Gasilsko društvo Dovje organizira vsako leto tradicionalno tekmovalno sankaško leto samotežnimi sanmi. Pri tej organizaciji sodelujejo vsi prebivalci Dovja, nagrade pa prispevajo GD Dovje, KUD Jaka Rabič in delovne organizacije.

Cicibanke do 10 let: 1. Sandra Jamar 3,05, 2. Nataša Jamar 3,21, 3. Martina Vergine 3,61.

Cicibani do 10 let: 1. Uroš Pavlovič 2,72, 2. Sandi Rabič 2,91, 3. Čena Legat 3,06.

Mladinke: 1. Darja Legat 5,20, 2. Simona Potočnik 5,48, 3. Vanja Guzelj 5,54, 3. Nada Hrovat 5,54.

Mladinci: 1. Dušan Črnoč 5,18, 2. Alojz Rampe 5,20, 3. Martina Pavlovič 5,22, 3. Janez Korez 5,22.

Ženske do 35 let: 1. Branka Pavlovič 5,16, 2. Zinka Smolej 5,19, 3. Marinka Hrovat 5,74.

Moški do 35 let: 1. Milan Rupar 4,97, 2. Sašo Ožbek 5,00, 3. Robi Klun 5,17.

Ženske nad 35 let: 1. Angelca Kosmač 5,44, 2. Tina Jaklič 5,64, 3. Marija Baloh 5,87.

Moški od 35-50 let: 1. Joža Čebašek 4,90, 2. Rajko Pternel 5,29, 3. Pavel Baloh 5,37.

Veteranke: 1. Danica Guzelj 12,30.

Moški od 50-60 let: 1. Alojz Pintar 5,58, 2. Vena Paulus 5,77, 3. Slavko Pezdinik 6,27.

Veterani: 1. Vili Pristavec 5,69.

Samotežne sani: 1. Peter Pternel - Miha Pternel 5,50, 2. Jože Janša - Lende - Branko 5,55, 3. Marjan Pavlovič - Miki Fenc 5,69.

Cicibanke in cicibani so tekmovali s krajsje proge. Rekord na daljši progi je dosegel Jože Čebašek s časom 4,90.

Razglasitev rezultatov je bila v domu KUD - Jaka Rabič na Dovjem, kjer so dobili najboljši priznanja in praktična darila.

Ob koncu tečaja je bilo izvedeno tudi tekmovalno v slalomu, ki je povzročilo obilico treme, saj je bilo to za vse mlade telovadke prvo smučarsko tekmovalno. Vse so izvedle po dva teka in najboljši čas je štel za končno uvrstitev.

Rezultati: 1. Dagmar Brajkovič 30,1, 2. Nina Slamnik 31,1, 3. Katja Mikula 33,5, 4. Saša Buntič 34,0, 5. Vesna Georgijev 35,2, 6. Jana Križnar 36,6, 7. - 8. Petra Rebolj in Mojca Perat 37,0, 9. Borka Krejčič 37,5, 10. Elida Seničak 37,7, 11. Sandra Stefanovski 38,8, 12. Lea Mihelič 52,9, 13. Tina Buntič 72,0.

Pionirji - bratci telovadk (dva teka): 1. Borut Krejčič 53,9, 2. Aleš Mihelič 54,5, 3. Primož Rebolj 74,1, 4. Tonček Perat 94,1. M.I.

PRVENSTVO ŽELEZARNE V SANKANJU

Komisija za športno rekreacijo pri izvršnem odboru konference osnovnih organizacij sindikata železarne razpisuje tekmovalno v sankanju v soboto, 31. januarja, pri Sankah jamaš s pričetkom ob 9. uri.

Tekmovalce je ekipno in posamezno v moški in ženski konkurenci. Moški so razporejeni v kategoriji do 35 let in nad 35 let starosti. Ekipa pri moških šteje dva tekmovalca iz vsake kategorije. Pri ženskah kategorij ni in se v ekipno uvrstitev štejejo tri najboljšje tekmovalke. Število tekmovalcev je neomejeno.

Tekmovalci starejših letnikov lahko nastopajo v mlajših kategorijah, vendar so v tem primeru uvrščeni v isti kategoriji.

Na dan tekmovalja bo organiziran prevoz z avtobusom. Avtobus bo imel odhod iz Koroske Bele ob 7. uri.

Razglasitev rezultatov bo takoj po zaključnem tekmovalju v domu Planina pod Golico.

TEKMOVALCI TEKMUJEJO NA LASTNO ODGOVORNOST.

IX. ZIMSKE ŠPORTNE IGRE V VELESALOMU IN TEKU

Občinski svet Zveze sindikatov Slovenije - Jesenice organizira skupaj s svetom za šport, rekreacijo in izrabo prostega časa IX. zimske športne igre v veleslalomu in tekih.

Namen sindikalnih športnih iger je, da se ljudje spoznavajo, krepijo svoje zdravje in telo ter gojijo tovarštvo in da jim športno-rekreativna dejavnost postaja vsakodnevna navada. Želja organizatorja je, da bi se teh iger udeležilo čim večje število članov sindikata.

Tekmovalci v veleslalomu in smučarskem teku bo v nedeljo, 15. februarja, v Mojstrani.

Osnovne organizacije in sindikalne konference OOOZS udeležence tekmovalja lahko prijavijo v naslednje tekmovalne razrede:

VELESALOM:
ČLANI: I. razred do 25 let (mlajši od letnika 1956), II. razred od 25 do 35 let (letnik 1947 do 1956), III. razred od 35 do 45 let (letnik 1937 do 1946), IV. razred nad 45 let (letnik 1936 in starejši).

ČLANICE: I. razred do 25 let (mlajši od letnika 1956), II. razred od 25 do 35 let (letnik 1947 do 1956), III. razred od 35 do 45 let (letnik 1937 do 1946), IV. razred nad 45 let (letnik 1936 in starejši).

TEKI:
ČLANI: I. razred do 25 let (mlajši od letnika 1956) 4 km, II. razred od 25 do 35 let (letnik 1947 do 1956) 2 km, III. razred od 35 do 45 let (letnik 1937 do 1946) 2 km, IV. razred nad 45 let (letnik 1936 in starejši) 2 km.

ČLANICE: I. razred do 25 let (mlajši od letnika 1956) 2 km, II. razred od 25 do 35 let (letnik 1947 do 1956) 2 km, III. razred od 35 do 45 let (letnik 1937 do 1946) 2 km, IV. razred nad 45 let (letnik 1936 in starejši) 2 km.

Rezultati tekmovalja se ocenjujejo posamezno v okviru tekmovalnih razredov ter ekipno. Za ekipno uvrstitev se šteje čas:

VELESALOM:
- po en tekmovalci iz I., II., III. in IV. razreda (tekmovalci štartajo na isti progi)

- po ena tekmovalka iz I., II., III. in IV. razreda (tekmovalke štartajo na isti progi).

TEKI: Enako kot pri veleslalomu. Tekmovalci tekmujejo na lastno odgovornost. Prireditelj ne prevzema nobene odgovornosti, za eventualne poškodbe, še posebej ne za tiste s trajnejšimi posledicami.

Organizator tekmovalja si pridržuje pravico, da spremeni čas in kraj tekmovalja, če bodo to zahtevale okoliščine. O tem bodo vse ekipe pravočasno obveščene preko osnovnih organizacij zveze sindikatov oz. javnih informativnih sredstev (radio Triglav Jesenice).

Tekmovalce se odvijajo v skladu s pravili Smučarske zveze Jugoslavije.

Osnovne organizacije zveze sindikatov pošljejo pisne prijave z navedbo imena in priimka, razreda ter ime osnovne organizacije NAJPOZNEJE do 10. februarja na občinski svet Zveze sindikatov Slovenije - Jesenice - svet za šport, rekreacijo in izrabo prostega časa, Cesta maršala Tita 86.

Trening na progah ni mogoč, vendar bodo proge pripravljene in si jih bo lahko vsak tekmovalci ogledal. Kršitev te določila pomeni tudi diskvalifikacijo tekmovalca oz. tekmovalke.

Pričetek tekmovalja bo ob 10. uri dopoldne na obeh progah (krajša - daljša). Vrstni red štarta in oznaka proge bo na štartni listi, ki jih bodo vodje ekip prejeli skupaj s štartnimi številkami ob 8. uri zjutraj ob vznosu smučarske vlečnice v Mojstrani.

Štart za teke pa bo ob 12. uri na terenu - nasproti smučarske vlečnice. Razglasitev rezultatov in podelitev priznanj in nagrad bo ob lepem vremenu ob drsalisti ob 14.30. V primeru slabega vremena pa v avli naravnega zdravilišča Triglav v Mojstrani.

VREDNO POSNEMANJA

Na Planini pod Golico že nekaj let dela skakalni klub Kajze, ki šteje le osem članov. Pod vasjo v Kajze so pred leti zgradili tridesetmetrsko skakalnico in imeli vsako leto skakalno prireditev, katero si je vedno ogledalo veliko ljudi. Lani pa je v izteku skakalnice lastnik zemljišča začel graditi hišo. Vsi smo bili prepričani, da bo tovrstnega zimskega športa v vasi konec. Vendar le ni bilo tako. Člani skakalnega kluba so se odločili in zgradili novo še večjo skakalnico.

Danes se opravljenemu delu teh mladih lahko samo čudimo. Če bi strokovnjak iz računalne vrednot tega dela, bi šlo v nekaj starih milijonov.

Novo skakalnico so zgradili na Komarjevem polju, na drugi strani potoka Jesenica. Pri tem so vgradili veliko lesa v odrsno mizo, sodniški stol in se več v most čez potok Jesenica, ker je iztek skakalnice onstran potoka.

Na čelu teh zanesenjakov je Vencelj Razinger, miren in tih fant, ki ne govori veliko. Vencelj dela, z delom in uspehi pa pritegne še druge mlade.

Z očetom gradi tudi hišo in ves les, ki je od gradnje hiše ostal je Vencelj vgradil v skakalnico. Zato gre vse priznanje tudi očetu, ki ga vse to ne moti in je vesel, ko se sin ukvarja s takimi interesnimi dejavnostmi, ki služijo v korist ne le sinu, ampak tudi mladim, ki so skupaj z Venceljem pri snovanju in delu.

Samo letos so za dokončanje nove skakalnice vložili 262 ur dela. Vencelj sam pa je delal 152 ur in se preskrbel ves gradbeni material in prevoz. Za naslednje leto že načrtujejo povečanje skakalnice od 40 na 50 metrov.

V nedeljo, 28. decembra 1980, so na skakalno prireditve povabili tudi goste. Prišli

so skakalci iz Plavžkega rovtja, Gorji in Gorjuši in dosegli naslednje rezultate: 1. Vencelj Razinger (Kajze) 160,5 točk (35, 35,5 in 39 m), 2. Drago Zupancič (Gorje) 159 (35, 32 in 37 m), 3. Dušan Vesek (Kajze) 153 (33, 33 in 36 m), 4. Marjan Miljak (Plavžki rovt) 145 (28, 28 in 36 m), 5. - 6. Stefan Kliner (Pl. p. Golico) 137 (30, 27 in 31 m), 5. - 6. Stefan Beznik (Gorjuše) 137 točk (27, 27 in 25 m).

Prireditelji se za pomoč in ozvočenje lepo zahvaljujejo tudi tovarišu Andreju Zupanu iz Mojstrane.

Ob vsem tem premišljujem, kako dolgo bodo ti navdušenci še vzdržali, če bodo kljub naporom, delu in uspehom ostali osamljeni. Ali jim bomo pomagali pri njihovi interesni dejavnosti, ali pa jim bomo vsiljevali druge. Premišljujem, ali bi dobili na sestanku te mlade za dogovore še za druge dejavnosti, če jih ne bomo podprli pri njihovi dejavnosti, ki ne služi le njim, ampak tudi kraju, ki naj bi se razvil v širši zimske športni center najbližji Jesenicam.

Pomoč pri njihovem delu bi jim morale nuditi vse družbenopolitične organizacije in tudi sama krajevna skupnost Planina pod Golico. Večletno delo bi morali opaziti tudi že na ZSMS Jesenice in seveda predvsem pri temeljni telesno-kulturni skupnosti. Pomagati je treba tistemu, ki že sam vlagava veliko, ker le tako bomo lahko več zgradili.

Mladi skakalci iz Planine pod Golico vabijo vse mlade na Jesenicah in drugod, da se jim pridružijo. Vabijo tudi strokovnjake, ki bi jim pomagali pri treningih, da bodo uspehi iz leta v leto boljši.

Mi pa za delo in uspehe mladim skakalcem na Planini čestitajmo in želimo še veliko novih uspehov.

Jaka Kliner

TEČAJ ZA VODNIKE LAVINSKIH PSOV IN REŠEVANJE IZ SNEŽNIH PLAZOV

Gorska reševalna služba pri Planinski zvezi Slovenije si prizadeva nuditi vse vrste pomoči, katere so potrebni obiskovalci naših gor, če jih zadane nesreča.

Ena od dejavnosti, v okviru teh prizadevanj je tudi pomoč tistim, ki jih je zasul snežni plaz. V ta namen ima gorska reševalna služba Slovenije že skoraj tri desetletja posebej izšolane pse. Njihovo šolanje in šolanje vodnikov lavinskih psov, poteka na posebnih tečajih, ki jih prireja gorska reševalna služba Slovenije.

Letošnji tečaj je bil v začetku januarja v Valvasorjevem domu pod Stolum. Udeležilo se ga je štiriindvajset članov gorske reševalne službe - vodnikov lavinskih psov in dvajset mileničnikov, vodnikov službenih psov milice. Poleg teh so se tečaja udeležili tudi gostje iz Italije in Avstrije, s katerimi zelo tesno sodelujemo pri šolanju lavinskih psov, že od samega začetka te dejavnosti pri nas.

Vsem udeležencem, ki so se tečaja udeležili je bil namen jasen: »Čim več znanja in vaje moramo odnesti s tega tečaja, da bo pes upravičeno nosil naziv lavinskega psa, na katerega se, v slučaju nesreče, lahko računamo.«

Delo je potekalo organizirano po skupinah. Nihče ni stal ob strani, nihče ni poizkušal zapravljati časa tja v en dan. Tečaj je bil za vodnike in njihove pse samo nadaljevanje že doma začete dela. Temu primerno so bili tudi rezultati. Trud šestidnevne vestne in naporne dela s psom, je obrodil dobre sadove, saj so skoraj vsi dosegli postavljene cilje.

ZAHVALA

Ob boleči in nenadni smrti drage mame, stare mame in sestre

HELENE KLINAR Primoževs s Planine pod Golico

se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom, vaščanom, sorodnikom in prijateljem za pomoč, izraženo sožalje, vence in spremstvo na njeni zadnji poti.

Posebno zahvalo izrekamo predstavniku ZB NOV za poslovlilne besede in pevcem iz Zasipa za žalostinke.

ZALUJOČI: sinova Peter in Andrej z družinama, sestre in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame, stare mame in prababice

KRISTINE SKUMVAČ

se najtopleje zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, sočustvovali z nami, darovali vence in cvetje in jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti.

Posebno zahvalo smo dolžni dr. Rojčevi za nesebično pomoč v času njene bolezni in držurnemu zdravniku dr. Grošlju. Prav lepa hvala tudi kolektivu Kemične čistilnice Jesenice, TOZD Valjarna debele pločevine in računovodstvu osebnega dohodka železarne Jesenice za pozornost, enako pa tudi pevcem in Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela.

Vsem za vse še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

VINKA DEMŠARJA

se iskreno zahvaljujemo za zdravniško pomoč osebu internega oddelka jeseniške bolnice v zadnjih dneh njegovega življenja, vsem sosedom in znancem, posebno pa sosedu Mari Šapek za zdravniško pomoč na domu. Zahvaljujemo se pevcem za žalostinke in Francetu Trevnu za poslovlilne besede, ter vsem, ki so darovali vence in nam kakorkoli pomagali v tem težkem trenutku.

ZALUJOČI: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči, prerani izgubi naše drage

MARIJE HRIBAR

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste z nami delili žalost in bolečino, nam pisno ali ustno izrazili sožalje, ji poklonili vence in cvetje ter jo tako številno spremili na njeni zadnji poti. Naša najgloblja zahvala velja vsem sosedom, znancem, posebno še mladincem Ceste maršala Tita 71, nekdanjim sosedom Travno, sodelavkam in sodelavcem ŽIC, TOZD HVŽ, prijateljicam, prijateljem za pomoč in govorniku za tople poslovlilne besede.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Mož Roman, sin Bojan, brata, sestre, stric z družinami, tašča in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta, brata, strica, dedka in pradedka

FRANCA HIRŠENFELDERJA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za izrečeno sožalje, za podarjene vence in cvetje.

Zahvaljujemo se zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnice Jesenice za lajšanje bolečin v njegovih zadnjih dneh življenja.

Posebje smo dolžni zahvalo ZB NOV in SZDL Podmežaklja za podarjeni venec in Jožetu Rozmanu za poslovlilne besede ob odprtem grobu. Zahvaljujemo se sosedom za podarjeno cvetje in pevcem za zapete žalostinke.

Posebno se zahvaljujemo za cvetje in venec delavkam centralne kartoteke in reševalne postaje Zdravstvenega doma Jesenice.

Se enkrat se zahvaljujemo vsem, ki sta ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Sin in hčerke, ter ostali sorodniki

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, stare mame, babice, sestre in tete

DOROTEJE POKLUKAR s Planine pod Golico

se iskreno zahvaljujemo dr. Čehu za zdravljenje na domu, družinam: Zgaga, Stegelin, Klinar in Slavki Kerec za vsestransko pomoč v najtežjih dneh.

Iskrena hvala krajevni skupnosti Planina pod Golico za podarjeno cvetje in razumevanje, Jaku Klinarju in Jožu Štefelinu za poslovlilne besede ob odprtem grobu, pevcem DU Jesenice za zapete žalostinke in vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in vaščanom za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in vence.

Hvala vsem in vsakomur posebej, ki ste našo mamo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Zalujoči si-ovi v imenu vseh sorodnikov

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame in stare mame

IDE GORJANC

se iskreno zahvaljujemo zdravnikom in medicinskim sestram internega oddelka bolnice Jesenice za pomoč in lajšanje bolečin v času njene bolezni.

Iskrena hvala vsem sosedom za podarjeni venec in izrečena sožalja ter pevcem za žalostinke in vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti.

ZALUJOČI: hčerka Breda z možem in vnuka Blanka in Branko ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice, prababice, tete in svakinje

MARIJE NOČ rojene Smrekar

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, podarjene vence in cvetje ter za spremstvo na njeni zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo zdravnikom, medicinskim sestram in ostalemu osebju kirurškega oddelka splošne bolnice Jesenice za izredno skrb in nego v času njene težke bolezni.

Hvala tudi pevskega zboru društva upokojencev za zapete žalostinke ob njenem slovesu.

ZALUJOČI DOMAČI

ZAHVALA

Ob smrti našega

TONIJA MARČIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem sodelavcem, sosedom in znancem za vso pomoč, podarjeno cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

ZALUJOČI: hčerka Irena, žena Ivica, sorodniki

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage sestre in tete

ELIZABETE ZAVELJCINA

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in znancem, ki ste nam izrekli sožalje in jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Rojčevi ter sosedama Ivani Urh in Angeli Noč za vsestransko pomoč v času njene bolezni.

Hvala pevskega zboru DU Javornik - Koroška Bela za občutno zapete žalostinke ob slovesu.

Se enkrat hvala vsem, ki ste jo imeli radi.

Brat in sestre

ZAHVALA

Dnini Justin v TOZD Valjarna debele pločevine se najlepše zahvaljujem za prejeti denar ob smrti moje mame.

Marjan Skumvač

ZAHVALA

Vsem sodelavcem in prijateljem se iskreno zahvaljujem za izraženo sožalje in pozornost ob smrti mojega očeta.

Milan Dornik

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 31. januarja, bosta na Jesenicah od 7. do 19. ure odprti trgovini:
EMONA MARKET - Prešernova 1/a in
ROŽCA - samopostrežna trgovina na Javorniku, O. Novaka 8.

DEŽURNA LEKARNA

ZA OBČINI JESENICE
IN RADOVLJICA JE V MESECU JANUARJU DEŽURNA LEKARNA BLED.

REŠITEV KRIZANKE IZ 3. ŠTEVILKE ŽELEZARJA:

AMERIKA, OKO, JOSIP VIDMAR, DREN, EKRAN, OTROŠKI VRETEC, MOČ, VA, LEDA, ATO, ARE, EDO, ARO, STAR, JOB, AKKA, CERIN, URA, DRAŽE, KROTA, LANDE, KK, CIA, EL, AVTOR, ANTEJ, KANTONI, DALLAS, GERRE, ORR, ALEC, EVI, KACUR, KLEPAR, JELA, MIČA, NOTE, TOLOVAJ, VO, ICEK, KLAS, OMARA, AREST, KAKI, ENN, RE-SA, KOKTA.

PRODAJA KARAMBOLIRANE PRIKOLICE

Osnovna šola Polde Strazišar Jesenice, Cesta železarjev, prodaja karambolirane prikolice IMV - ADRIA SPECIAL 450. Prikolice je na ogledu v avtohiši Ljubljana, Vodovodna 93.

NAJEMNINA ZA GROBOVE

Komunalno podjetje Kovinar Jesenice - TOZD Komunalne službe obvešča vse lastnike grobov v Breznici, da lahko vplačajo najemnino za grobove za leto 1980 in 1981 v blagajni komunalnega podjetja Kovinar Jesenice vsak dan od 6. do 14. ure.

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Jeklovlek se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času bolezenske odsotnosti. Vsem sodelavcem želim še veliko delovnih uspehov.

Franc Keršič

ZAHVALA

Izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti KO-FI se zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni.

Ivica Lapajne

ZAHVALA

Sodelavkam in sodelavcem, ter izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata TOZD Elektrode se najiskrenejše zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila nakazana ob smrti moje mame.

Behija Mulalić

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem sodelavcem dnine Mikolić iz adjustaže bluming za denarno pomoč ob bratovi smrti. Enako se zahvaljujem sodelavcem iz vzdrževanja HVB za zbrano denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla.

Edo Karahodžić

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

31. januarja amer. barvni risani film **NORE TEKME TOMA IN JERRYJA**, ob 15. uri.

31. januarja in 1. februarja zah. nem. barvni pust. film **SKRIVNOSTNI UGRABITELJ**, režija Rainer Erler, v gl. vlogi Jutta Speidel, ob 17. in 19. uri.

2. in 3. februarja angl. barvni krim. film **VELIKI JACK** - javna hiša v SINGAPURJU, režija Peter Bogdanovič, v gl. vlogi Ben Gazzara, ob 17. in 19. uri. Film je bil zelo uspešno prikazan na Festu 80.

4. februarja zah. nem. barvni pust. film **SLOVO VELIKEGA POGLAVARJA**, režija Harald Reinl, v gl. vlogi Lex Barker, ob 17. in 19. uri.

5. februarja zaprto.

6. in 7. februarja franc. barvni erot. film **EMANUELA**, režija Jast Jenkin, v gl. vlogah Silvija Kristel, ob 17. in 19. uri. To je prva prava Emanuela, povsod kjer jo prikazujejo zanje rekorde svojega žandra. Ogled filma ni dovoljen mladini do 15 let starosti.

Kino PAVŽ

31. januarja in 1. februarja angl. bar. krim. film **VELIKI JACK** - JAVNA HIŠA V SINGAPURJU, ob 18. in 20. uri.

Film je bil zelo uspešno prikazan na Festu 80.

1. februarja amer. barvni risani film **NORE DIRKE TOMA IN JERRYJA**, ob 10. uri.

2. in 3. februarja zah. nem. bar. pust. film **SKRIVNOSTNI UGRABITELJ**, ob 18. in 20. uri.

4. februarja zaprto.

5. februarja zah. nem. barvni film **SLOVO VELIKEGA POGLAVARJA**, ob 18. in 20. uri.

6. februarja amer. barvni film - drama **SLADKA MALA**, ob 18. in 20. uri.

7. in 8. februarja amer. barvni akcij. film **VOJNA NA KOLESIH**, ob 18. in 20. uri.

Kino KRAJNSKA GORA

31. januarja nem. barvni krim. film **POROČILO IZ SEN PAVLIJA**, ob 20. uri. Ogled filma ni dovoljen mladini do 15 let starosti.

4. februarja angl. barvni krim. film **VELIKI JACK** - JAVNA HIŠA V SINGAPURJU, ob 20. uri.

7. februarja zah. nem. barvni pust. film **SKRIVNOSTNI UGRABITELJ**, ob 20. uri.

11. februarja amer. barvni akcij. film **VOJNA NA KOLESIH**, ob 20. uri.

Kino Dovje - Mojstrana

31. januarja amer. barvni glasb. film **ČAROVNIK**, ob 19. uri.

1. februarja nem. barvni krim. erot. film **POROČILO IZ SEN PAVLIJA**, ob 19. uri.

Ogled filma ni dovoljen mladini do 15 let starosti.

7. februarja angl. barvni krim. film **VELIKI JACK** - JAVNA HIŠA V SINGAPURJU, ob 19. uri.

8. februarja zah. nem. barvni pust. film **SKRIVNOSTNI UGRABITELJ**, ob 19. uri.

NOVO V KINU

SKRIVNOSTNI UGRABITELJ, zah. nem. barvni film nam prikazuje dva mlada, ki potujeta v New Mexico na poročno potovanje. Nastanita se v dokaj čudnem motelu in že prvo noč ugrabijo moža z rešilnim avtomobilom. Žena štopa voznika velikega kamiona, nagovori ga, da se vrne in najdeta moža. Naredita načrt in po velikih zapletih odkrijeta eno največjih organizacij, ki ugrablja mlade in zdrave ljudi, da bi izkoristili njihove vitalne organe za transplatacijo.

Film **VELIKI JACK** - JAVNA HIŠA V SINGAPURJU je dobil nagrado kritike in San Sebastianu 1979, za najboljšo moško vlogo (Sen Gazara) pa je bila podeljena nagrada na festivalu v Benetkah 1979.

Prikazan je bil na FEST-u 1980.

GLEDALIŠČE

PONEDELJEK, 2. februarja, ob 16. uri A. T. Linhart: **MATICEK SE ŽENI** - predstava za dijake Šole za zdravstvene delavce in ŽIC.

TOREK, 3. februarja, ob 16. uri A. T. Linhart: **MATICEK SE ŽENI** - predstava za Center srednjih šol Jesenice

SREDA, 4. februarja, ob 16. uri A. T. Linhart: **MATICEK SE ŽENI** - predstava za učence osnovnih šol Kranjska gora, Mojstrana in Zirovnica.

PETEK, 6. februarja, ob 16. uri A. T. Linhart: **MATICEK SE ŽENI** - predstava za učence osnovne šole Tone Čufar Jesenice.

SOBOTA, 7. februarja, ob 19.30 A. T. Linhart: **MATICEK SE ŽENI** - gostovanje v Ribnem.

PREDSTAVA V GORJAH

DPD Svoboda France Prešeren Zirovnica-Brezni- ca gostuje v nedeljo, 1. februarja, v domu TVD Partizan v Gorjah s komedijo **DAN ODDIHA**. Predstava bo ob 16. uri. Vljudno vabljeni!

KONCERT ROCK GLASBE V BREZNICI

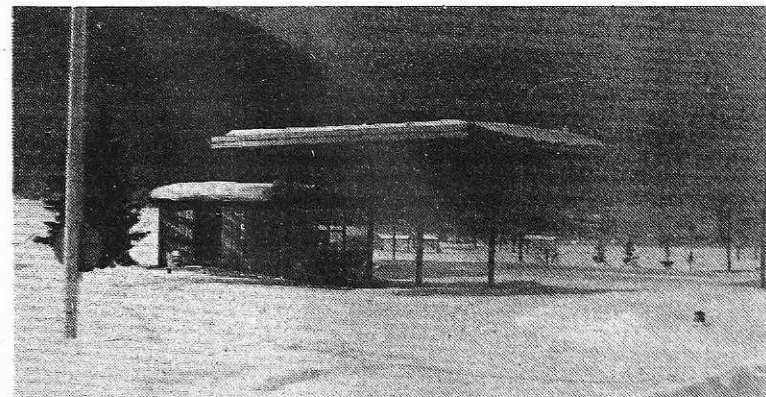
V petek, 30. januarja, bo v dvorani DPD Svoboda na Breznici ob 19. uri koncert **ROCK glasbe**. Nastopajo skupine: Nočna izmena, Kabaret 5, Mio in Prva stran. Ljubitelji **ROCK glasbe** vabljeni!

PROGRAM DRSANJA IN PRIREDITEV DO 4. FEBRUARJA

REKREACIJSKO DRSANJE:

- petek, 30. januarja, od 20. do 22. ure za Železarno,
- sobota, 31. januarja, ODPADE,
- nedelja, 1. februarja, od 14. do 16. ure in od 17. do 19. ure splošno drsanje.
- HOKEJ NA LEDU:**
- sobota, 31. januarja, predvidena pionirska ali mladinska hokejska tekma ob 10.30; vstopnine ni,
- ob 15.30 tekma slov. hrv. lige HK Kranjska gora: HK Mladost Zagreb; vstopnina: odrasli 20,00 din, otroci prosto,
- ob 18.30 tekma za državno prvenstvo HK Jesenice: HDK Celje; vstopnina: odrasli 40,00 din, otroci 10,00 din,
- nedelja, 1. februarja, ob 10.30 tekma za državno prvenstvo HK Jesenice: HK Vojvodina Novi Sad; vstopnina: odrasli 40,00 din, otroci prosto,
- sredo, 4. februarja, ob 18.30 za državno prvenstvo HK Jesenice: HK Medveščak Zagreb; vstopnina: odrasli 40,00 din, otroci prosto.

12 pisarne ŠD Jesenice

OPUŠČENA ČRPALKA - Lansko jesen so prenehali s prodajo naftnih derivatov na Petrolovi bencinski črpalki v Ratečah. Sedaj črpalka sameva prekrita s snegom. Do nje vodijo samo stopinje divjačine, ki se pod streho zateče ob slabem vremenu. Prebivalci Rateč se sprašujejo, zakaj tako, ko pa je v vasi vendarle veliko avtomobilov in kmetijskih strojev, in bi jim črpalka prišla še kako prav. Res je, da se plinsko olje ali nafta ni točila na tej črpalki že takrat, ko je obratovala. Toda pametno bi bilo, da bi odgovorni vseeno pomislili, da bi se nafta začela točiti, saj je v Ratečah tudi končna postaja za avtobuse, ki imajo med postankom dovolj časa za nalivanje goriva. (Tekst in foto A. Kerštan)

DEVETNAJSTIČ NAJBOLJŠI V DRŽAVI

V mrzli jeseniški dvorani v Podmežakliji je bilo v sredo, 21. januarja, marsikomu toplo, kajti jeseniški hokejisti so pred skoraj polno dvorano in pred televizijskimi kamerami še tretjič premagali ljubljansko Olimpijo, tokrat z rezultatom 4:3 (1:1, 1:2, 2:1). Tretja zmaga je dokončno dala letošnjega državnega prvaka – hokejisti iz Podmežaklije so se devetnajstič prišli šampionsko zvezdico na klubsko zastavo.

Tudi tretji dvoboj med Jesenicami in Olimpijo, ki so ga spremljale natančne oči televizijskih kamer, je bil razburljiv, trd in negotov, žal pa igra kot po tradiciji ni bila vrhunska. Derbi je pač derbi in je potrebno tudi upoštevati, kajti živčnost, oziroma čustva v takšnih trenutkih nadvladajo razum, to pa je poglavitni vzrok, zakaj v derbijih ni vrhunske igre.

Seveda ne moremo mimo tega, da so tudi tokrat mladi jeseniški hokejisti pokazali in dokazali, da so boljši od ljubljanskih zmagavcev. Gostje so sicer dvakrat izenačili na 1:1 in 2:2, toda Jeseničani se niso vdali. V zadnji tretjini, ko so sedaj že devetnajstkratni prvaki povedli s 4:2, je bila zapetena usoda Olimpije. Gostje so sicer zmanjšali razliko, vendar pa jim ni uspelo. In ob koncu velikega derbija, kot je to navada, ko Jeseničani slavijo, se je pred 4000 gledalci oglasila trobenta prikljubnega Franca Kosiřja, ki je s PRELEPO GORENJSKO oznanil da je to največji uspeh sedanje generacije hokejistov iz Podmežaklije.

V trenutkih slavlja jeseniških hokejistov, ko je vse lepo, veselo in zadovoljno, se je potrebno spomniti težavne poti, ki so jo letošnji državni prvaki prehodili, na kateri pa so morali pokazati pa visoko zavest, premagati številne težave in pomanjkanja, predvsem pa se odlikovati s samopovedovanjem. V teh trenutkih ne smemo – zaradi arčnih jeseniških fantov – pozabiti, da je bilo na začetku tekmovalne sezone 1980–81 vprašanje ali bo mostvo Jesenic sploh lahko nastopilo v letošnjem 34. državnem prvenstvu. Ko je bilo končno zagotovljeno dovolj denarja za start, pa to ni pomenilo, da se vse težave odstranijo. Jeseniški hokejisti so se morali spoprijeti še s številnimi težavami, od pomanjkanja palic, a staro zaščitno opremo, z nenehnim pomanjkanjem denarja, s silami, ki so znotraj Hokejske zveze Jugoslavije želele, z znanim suspenzom Hafnerja, Draga Horvata in Suvaka, prekiniti uspešno pot jeseniških hokejistov do najvišje stopnice. Vse to, in še s kopica drobnih, a nič manj bolečih nevednosti je spremljalo pohod Jeseničanov, ki so se poleg vseh težav

morali seveda spoprijeti tudi z nasprotniki na ledeni plošči. Med temi je bila Olimpija najnevarnejša, in prav tega nasprotnika so Jeseničani premagali v vseh treh dosežanih dvobojih. Razlika v golih pa je tudi najboljši kazalec razmerja moči, znaša namreč 14:6 v korist Jesenic.

Jeseniški hokejisti so bili na začetku 34. prvenstva Jugoslavije odprani, ob koncu pa so osvojili naslov državnega prvaka in še bi hoteli v nekaj besedah povedati značilnosti letošnjih borb za prvenstvene točke bi lahko rekli, da je bilo 34. državno prvenstvo pravzaprav VRNITEV ODPI-SANIH.

Na skromni zaključni svečanosti v hotelu Pošta je hokejiste pozdravil in čestital predsednik HK Jesenice Ludvik Slanin, z naslednjimi besedami:

»V imenu pešice članov upravnega odbora, ki so voljni delati z vami, kar nam je v veliko zadovoljstvo, vam iz srca čestitam za doseženo zmago, še posebej pa za osvojen devetnajsti naslov državnega prvaka. Celotna hokejska javnost je lahko preko televizijskih zaslonov spremljala vašo igro in vašo tretjo zmago, s katero ste dokazali, da ste resnično najboljši v Jugoslaviji in da ste povsem zasluženo osvojili letošnji in bkrati devetnajsti naslov. To ni samo vaš uspeh, ali uspeh HK Jesenice, to je uspeh vseh delovnih ljudi in občanov jeseniške občine, ki so vam pomagali v najtežjih trenutkih. Ob današnjem slavu pa ne smemo pozabiti, da smo Jeseničani imeli v reprezentanci vedno največji delež in tako bo tudi tokrat. Zato je naša skupna naloga, da se tisti, ki ste v reprezentanci čim bolj pripravite za svetovno prvenstvo B skupine v Italiji, kjer bo treba izkoristiti obstoj v B skupini. To bo izredno težko, zato je naša in vaša odgovornost tem večja.«

JESENICE – OLIMPIJA 4:3
(1:0, 1:2, 2:1)

Dvorana v Podmežakliji, gledalcev 4500, sodniki Hegediš (Zagreb) ter Eržen in Čemažar (oba Jesenice).

Streliči: 1:0 Pajič (9), 1:1 G. Hiti (21), 2:1 Hafner (34), 2:2 R. Hiti (39), 3:2 Bešić (45), 4:2 D. Horvat (56), 4:3 Zbonar (60).

Izključuje Jesenice 2. Olimpija 4 minute.

Mostvo Jesenic je nastopilo v postavi: Pretnar, Tičar, I. Ščap, Kosiř, Razinger, Mlinar, Medja, B. Pajič, D. Horvat, Hafner, Suvak, Klemenc, Bešić, M. Pajič, Raspet, S. Ščap, M. Horvat, Lah in Pristov. D.

JESENICE: CRVENA ZVEZDA

Dvorana v Podmežakliji, gledalcev 300, sodniki: Andrejka (Prevoje), Petrić in Čemažar (oba Jesenice).

Jeseniški hokejisti so po zmagi nad ljubljansko Olimpijo visoko premagali še Crveno zvezdo iz Beograda. Tako so ponovno dokazali, da so v letošnji sezoni najboljši mostvo v državi. Proti Crveni zvezdi so se Jeseničani še posebej razigrali v zadnji tretjini, ko so dosegli kar sedem zadetkov. Tudi na tej tekmi se je odlikoval jeseniški napadalec Suvak, ki je na tekmi dal tri gole, med njimi dva izredno lepa v zadnjih sekundah igre.

Gole so dosegli:
Suvak in Klemenc po 3. M. Pajič in Razpet po 2 ter Hafner, M. Horvat, Razinger in Bešić po 1.

V nadaljevanju državnega prvenstva bodo v soboto, 31. januarja, Jeseničani doma odigrali prvenstveno tekmo z mostvom Celja.

Lestvica po 22. kolu državnega prvenstva:

Jesenice	22	21	1	0	241	52	43
Olimpija	22	18	0	4	268	44	36
Celje	23	14	2	7	160	96	30
Partizan	22	10	1	11	107	118	21
Medveščak	22	8	1	13	92	117	17

Crvena zvezda 22 8 1 13 113:152 17
Tivoli 22 6 2 14 89:124 14
Vojvodina 23 0 0 23 47:396 0

Hokejisti Kranjske gore pa uspešno nadaljujejo z nastopi v slovensko – hrvaški medrepubliški ligi. V zadnjem kolu so v gosteh premagali Ino iz Siska z rezultatom 11:3.

Lestvica po osmih kolic:

Kranjska gora	8	7	1	0	62	19	15
Triglav	8	5	0	3	43	25	10
Mladost	8	3	1	4	47	34	7
Ina	8	0	0	8	14	88	0

V naslednjem kolu bodo igralci Kranjske gore doma gostili mostvo Mladosti.

OBČINSKO PRVENSTVO V VELESLOLOMU V KRANJSKI GORI

Smučarski klub Kranjska gora je v nedeljo, 25. januarja, na Podlesu v Kranjski Gori izvedel občinsko prvenstvo v veleslalomu za kategorije: cicibanke in cicibani, mlajše pionirke in mlajši pionirji ter pionirke in pionirji.

Na odlično pripravljeni progi ob izredno lepem vremenu, ki je privabilo ob tekmovalno progo tudi številne gledalce, se je pomerilo skupaj 104 tekmovalcev. Nastopili so mladi smučarji SK Jesenice, OZS Jesenice, SK Kranjska gora, TVD Blejska Dobrava in SD Golica. Žal pa zaradi semestrskih počitnic niso startali smučarji iz šolskih športnih društev, ki bi številno tekmovalcev nedvomno še podvojili. Kljub temu pa nam udeležba zagotavlja, da nam mladih uspešnih smučarjev ne manjka. Ob vestnem in prizadevnem delu vseh smučarjev, trenerjev in organizatorjev lahko pričakujemo od njih še boljše rezultate.

Najboljši čas na progi je dosegel Sašo Robič (49.84).

REZULTATI:
CICIBANKE: 1. Vesna Dolžan, SK Kr. g. 55.37, 2. Romana Škrilec SK Kr. g. 56.45, 3. Maja Vindišar SK Jes. 1.02.42, 4. Mateja Srpić TVD Blejska Dobrava.

1.03.44, 5. Sandra Rakovec, SK Jes. 1.05.33.

CICIBANI: 1. Grega Čop, TVD Bl. D. 56.42, 2. Igor Makra, SK Jes. 57.12, 3. Janez Slivnik, SK Kr. g. 57.80, 4. Blaž Markez, SK Jes. 58.19, 5. Tadej Čop, TVD Bl. D. 59.31.

MLAJŠE PIONIRKE: 1. Romana Kotnik, SK Kr. g. 54.20, 2. Barbara Bernard, TVD Bl. D. 56.35, 3. Mojca Novak, SK Kr. g. 1.00.11, 4. Mojca Robič, SD Golica, 1.01.56, 5. Urška Tersoglav, TVD Bl. D. 1.04.65.

MLAJŠI PIONIRJI: 1. Tomaž Koblar, SK Jesenice, 52.31, 2. mesto si delita Grega Gosar, SK Kr. g. in Bor Rojnik, SK Jes. 53.22, 4. Sandi Potočnik, SK Jes. 53.96, 5. Podlpinik, TV Bl. D. 54.11.

PIONIRKE: 1. Barbara Kunc, OZS Jes. 51.82, 2. Verona Klinar, OZS Jes. 51.95, 3. Sandra Tušar, TVD Bl. D. 54.74, 4. Sandra Klinar, SD Golica, 1.00.20, 5. Milena Klinar, SD Golica, 1.03.00.

PIONIRJI: 1. Sašo Robič, OZS Jes. 49.84, 2. Robert Žan, OZS Jes. 49.98, 3. Matjaž Naglič, OZS Jes. 50.39, 4. Blaž Ravnik, SK Jes. 50.67, 5. Andrej Gosar, SK Jes. 50.82.

M. N.

NA IV. MEDNARODNEM TURNIRJU KRIVEC – ZMAGOVALEC EKIPA DAB

V nedeljo, 18. januarja, je bil v športni dvorani v Podmežakliji v organizaciji kegljaškega kluba na ledu Jesenice, IV. mednarodni turnir v kegljanju na ledu ekipe Krivec. Na turnirju so sodelovale ekipe iz Rateč, Kranjske gore, Jesenic, Zirovnice in ekipe iz Avstrije in Zveze republik Nemčije. Največ uspeha je imela ekipa DAB iz Beljaka, ki ni izgubila igre. Od domačih ekip je bila najboljša Vatrostalna, ki je zasedla zelo dobro drugo mesto. Prireditelj turnirja ekipa Krivec pa je uvela zlato sredino. Za ekipo Krivec nastopajo: Milan Krivec, Zlatko Radonić, Ivan Čelik, Franc Čampa in Franc Šantelj. REZULTATI: 1. DAB – A 24 točk, 2. Vatrostalna – Jesenice 22 točk, 3. Murka – Jesenice 18 točk, 4. Gradbinec – Jesenice 14 točk, 5. Železar – Jesenice 14 točk itd. Ruša

JESENIŠKI DRSLJCI NA DRŽAVNEM PRVENSTVU

V Sarajevu je bilo 31. državno prvenstvo v umetnostnem drsanju. Lep uspeh so tudi tokrat dosegli člani državnega kluba Jesenice. Pri mladincih je bil Avenik četrti, pri mladinkah Vauhnikova sedma, Kurbova deseta, Vidaličeva 15 in Šventova 16.

V dvojicah pa je zmagal jeseniški par Kučina-Avenik, ki sta edina tekmovala.

KNAFELJ PRVI MED MLADJŠIMI CICIBANI

Prva tekma za pokal Socialistične republike Slovenije za mlajše in starejše cicibane je bila v soboto, 24. januarja, v Benici pri Kranju. Med mlajšimi je po pričakovanju in z dokajšnjo prednostjo zmagal Knafelj Tomaž – TVD Partizan Zirovnica pred Kranjčanom Jagodicem in skakalcem ljubljanske Ilirije Lajevcem. Slabše od pričakovanj pa so se odrezali njegovi tovariši, starejši cicibani. Med okoli 60 skakalci, kar je bila menda rekordna udeležba, je bil Gasperin 14., Kunšič 37., Legat in Modrijan pa sta delila 39. mesto. Zmagal je Pušnik iz Velenja pred Ilirijanom Omanom.

Pionir Tomaž Dolar, ki nastopa pod okriljem občinske zveze smučarskih organizacij Jesenice, je zopet nastopil med mlajšimi mladinci in se tokrat uvrstil na peto mesto. Zmagal je Česen iz Kranja. Tudi ta tekma, ki je bila istega dne na Gorenji Savi pri Kranju, je štela za pokal SRS.

M. G.

Sankanje

USPEŠNI JESENIŠKI SANKAČI

V soboto in v nedeljo, 24. in 25. januarja, je bilo v Trzinu in v Svecah na avstrijskem Koroskem mednarodno tekmovalno v sankanju na naravnih progah v okviru karavanske turneje. Na obeh prireditvah je nastopilo 160 posameznikov in 36 dvosedevo iz Avstrije, Švice in Jugoslavije. Največ uspeha so imeli tekmovalci iz Trzinca, dobro pa so se odrezali tudi jeseniški sankarji.

Na tekmi v Trzinu je med člani zmagal domačin Neme, Jeseničani pa so se uvrstili: Klinar je bil 7., Lavtizar 12., Meglič 13. in Krašovec 14.

Pri mladincih je zmagal Kos iz Trzinca pred Jeseničanom Jankom Megličem. Kapič iz Jesenice je bil 10., Jakupovič prav tako iz Jesenice, pa je zasedel 15. mesto.

Pri dvosedeših sta zmagala Česen in Kalinšek iz Trzinca, Jeseničan Lavtizar in Meglič sta se uvrstila na tretje mesto. Krašovec in Klinar pa na četrto mesto. Na drugi tekmi v Svecah je zmagal domačin Schick, Jeseničani pa so se uvrstili: Krašovec je bil 9., Meglič 12., Lavtizar 13. in Klinar 15.

Pri mladincih je bil med Jeseničani najboljši Janko Meglič, ki je zasedel 5. mesto, Kapič pa je bil 11.

Pri dvosedeših so bili tudi tokrat najboljši Tržičani. Zmagala sta Česen in Kalinšek. Jeseničana Krašovec in Klinar sta se uvrstila na 4. mesto, Lavtizar in Meglič pa sta bila sedma.

V skupnem seštevku tekem v Trzinu in v Svecah je bil najboljši Neme iz Trzinca, Jeseničani pa so se uvrstili: Krašovec na 7. mesto, Marjan Meglič na 11. mesto, Lavtizar na 12. mesto in Klinar na 13. mesto.

J. R.

KAM NA REKREACIJO?

SPLOŠNA REKREACIJA

- torek od 20. do 22. ure – telovadnica ZIC
- sredo od 20. do 22. ure – TVD Partizan Jesenice (moški)
- četrtek od 20. do 22. ure – TVD Partizan Jesenice (ženske)
- petek od 20. do 22. ure – telovadnica ZIC
- petek od 18. do 20. ure – telovadnica in bazen v COŠ Tone Čufar, Plavž

KEGLJANJE NA ASFALTU

- po razporedu, ki so ga dobili športni referenti v TOZD in delovnih skupnostih

KOŠARKA

- sredo od 18. do 20. ure v telovadnici ZIC

ODBOJKA

- petek od 20. do 22. ure v telovadnici ZIC

DRSANJE

- petek, od 20. do 22. ure v športnem parku v Podmežakliji

KEGLJANJE NA LEDU

- ponedeljek od 18.15 do 22. ure v športnem parku

KEGLJANJE NA LEDU

- četrtek od 20.15 do 22.15 v športnem parku

Rekreacije se lahko udeležijo delavci TOZD in delovnih skupnosti Železarnice in njihovi svojci, ki so starejši od 18 let.

CENIK VOZOVNIC ZA ŽIČNICE 1980-81, ki jih lahko kupite na sindikatu Železarnice.

KLANJSKA GORA

Četkovne karte, ki veljajo vse dni v tednu. Cena z 20 % popustom za 50 točk je za člane kolektiva 120,00 din.

ZATRNİK

Dnevne karte veljajo od ponedeljka do petka (v sobotah, nedeljah in praznikih ne veljajo). Kupon menjaš za karto v blagajni žičnice Zatrnik. Cena z 20 % popustom za delavce Železarnice je 110,00 din.

Četkovne karte, ki veljajo vse dni v tednu. Cena karte z 20 % popustom za 50 točk je za železarje 40,00 din.

STRELIŠČE V PODMEŽAKLIJI

Delavci Železarnice imajo prevoz z žičnico brezplačno. Karta se dobi na sindikatu Železarnice. Obvezna je fotografija.

KRES – KOROSKA BELA

Delavci Železarnice imajo prevoz z žičnico brezplačno.

SMUČARSKI TEKİ

Ljubitelje smučarskih tekov obveščamo, da se pričnejo instrukcije v sredo, 4. februarja, ob 15.30 pri Zvagnovem mostu na Plavžu.

Instrukcije bodo vsako sredo in petek od 15.30 dalje.

ROBIČ ŠE NAPREJ V VODSTVU GORENJSKEGA POKALA

Drugi veleslalom in četrti pokalna tekma starejših pionirjev (do 15 let) je bila na Jezerskem, ker na Kravcu ni dovolj snega za tekmo. Organizator SK Triglav je imel na smučišču, ki nima teptalnega stroja, obilo težav s pripravo proge. Spilana in zdrsanca mesta so morali zasuti s snegom in politi z vodo. Za kaj več ni bilo časa. Prvi del, kjer ni žičnice, je bil izredno mehak. Že med tekmovalcem deklet so bile luknje zelo globoke. Fantje so v glavnem vozili po travni in koreninah.

Srednji del, trd, toda žal dolg je okrog 80 metrov, je bil kot že rečeno polt z vodo, zato je vzdržal, nato se začne ravnilna, ki je bila polna grbin. Na kratko rečeno ničeva tekma za slovenski pokal. Nemogoče je bilo smučati v zavojih s prestopanjem. Šlo je za obratno telesne moči. Posebej Petrovič je dal lekcijo konkurentom na zadnjem ravnem delu, čeprav na prvi polovici proge ni bil preveč prepričljiv in se je komaj rešil padca.

Od naših sta na drugem in tretjem mestu zelo zadovoljila Robič in Pogačnik, poprečen je bil sedmi Naglič, Žan pa razen prve tretjine proge ni pokazal veliko.

Pri dekletih trojna zmaga tekmovalk Olimpije, Kuncova in Klinarjeva sta bili samo poprečni, treba bo več borbenosti.

REZULTATI:

STAREJŠI PIONIRJI: 1. Petrovič, Novinar, 49.50, 2. Robič, Jesenice, 51.50, 3. Pogačnik, Jesenice, 51.93, 7. Naglič 52.98, 13. Žan 53.47, 15. Ravnik 53.58 itd.

PRIPRAVE MLADINSKE REPREZENTANCE ZA EVROPSKO PRVENSTVO V ŠKOFJI LOKI

V četrtek, 22. januarja, so se začele priprave jugoslovanske reprezentance za evropsko prvenstvo, ki bo od 28. januarja do 1. februarja na terenih Starega vrha.

Zaradi prednosti domačega terena je strokovni svet Smučarske zveze Jugoslavije programiral zaključne priprave na tekmovalnih terenih.

Organizator je sporočil, da se razen smuka da trenirati vse, to je slalom in veleslalom. Ob prihodu na teren so bili reprezentante in trenerja Aleš Gartner in Janez Šmitek nemalo začudena. Obilo kopega, predvsem pa zaledenele grbine, skratka popolnoma zanemarljivo smučišče. Zgubljen dan.

To spominja na nešteto podobnih dogodkov. Ko so telovadci prišli, na primer, na mediteranske igre trenirati, v telovadnici se ni bilo orodja, za plavalce v bazenu ni bilo vode itd.

Sprašujem se, ali so velike prireditve pri nas afirmacija funkcionarjev, ali kvalitete našega športa?

Na priprava sta tudi Oblak in Lavtizar. Startal bo verjetno Oblak, Lavtizar bi imel nekaj možnosti za uvrstitev v ekipo v veleslalomu, toda vsaka država lahko pripravi le 14 tekmovalcev, od tega največ deset enega spola. Najbolj verjetna sestava je naslednja: pet deklet, Jerman, Leskovšek, Blažič, Pahar, Mavec, starajo po štiri v disciplini; devet fantov: Dolinšek,

STAREJŠE PIONIRKE: 1. Bergant 53.57, 2. Kropol 54.32, 3. Fajdiga 54.61 – vse Olimpija, 4. Kunc, Jesenice, 54.67, 7. Klinar, Jesenice, 55.31 itd.

V slovenskem pokalu vodi Robič Sašo z 80 točkami (25 + 15 + 20 + 20). Petrovič jih ima 50.

OBLAK TRETJI V SLALOMU VRHUNSKEGA RAZREDA

Tudi vrhunski razred je tekmoval na Jezerskem. Tokrat je bil prireditelj domačin. O terenu je škoda besed, ker ni bilo doma A reprezentantov, je šlo za obratna B reprezentance, mladinske in tistih, ki želijo med izbrance. Obratna so prepričljivo dobili mladi iz B reprezentance. Na prvem in tretjem mestu sta 65 letnika, kar potrjuje izjemno vrednost te generacije. REZULTATI: 1. Čizman, Olimpija, 77.32, 2. Peternel, Alpetour, 78.04, 3. Oblak, Jesenice, 79.61, 4. Stefanovič A., Fužinar, 80.12, 15. Lavtizar, Jes. – Kr. gora, 82.89 itd.

BENEDIKU DVE TOČKI V EVROPSKEM POKALU

Izredno močna zasedba na Sella Neveji je Benediku preprečila uvrstitev v prvo jakostno skupino. S štartno številko 30 je bil štirinajsti in dobil svoji prvi točki v evropskem pokalu.

Izšlo so tudi nove FIS liste. Benedik je tako v slalomu, kot v veleslalomu na odličnem 88. mestu na svetu – slalom 88. mesto – 27,93 točk, prej 123. mesto 35,03; veleslalom 88. mesto – 28,95 točk, prej okrog 230. mesta – 42,17 točk.

Od ostalih naših je Oblak popravil slalom z 90.71 na 83.86. Lavtizar slalom s 118.77 na 105.65 in veleslalom s 107.36 na 94.35, prvič pa so v listah tudi Naglič, Pogačnik in Klinarjeva.

O KRIŽAJEVI ZMAGI V WENGNU

V prejšnji številki Železarnice je bilo rečeno, da je Križaj eden največjih talentov alpskega smučanja za slalom in veleslalom. Kot specialist bi lahko ogrozil, v slalomu predvsem, celo Stenmarka.

Ce bi se Križaj v Kitzbühlu buje poškodoval, z nedeljsko izredno vožnjo ne bi bilo nič! Vprašanje je, kaj bi mu »kruta« publika namenila. Toda šport ima svoj veliki dar in privlačnost prav v ekstremnih vzponih in padcih.

Wengenska zmaga je z ene strani manj vredna kot lanek. Lan Stenmark ni naredil nobene napake, tokrat kar tri. Druga proga je bila Križaju pisana na kožo. Led, strmina, menjava ritma, menjava konfiguracije, skratka vse, kar je v slalomu težko. Križaj je bil očitno najboljši. Toda, ali je iz svojega drugega teka, končno izšel nov šampion, ki se bo večkrat znal približati maksimalni izrazi svojih sposobnosti. Trenutno noben smučar nima boljše eksplozivne moči kot Bojan, prav ta kvaliteta mu daje videz mirne, najlepše vožnje.

Toda lepo, včasih ni najhitreje. Vsekakor je mnenje Vogrinca, da vožnja brez napake ne more biti hitra, zelo na mestu.

REPUBLIŠKO PRVENSTVO V JUDU ZA ŽENSKO NA JESENICAH

Judo sekcija TVD Partizan Jesenice vabi v soboto, 31. januarja, ob 9.30 dopoldan vse ljubitelje tega japonskega borilnega športa na ogled republiškega prvenstva za ženske, ki bo v telovadnici TVD Partizan Jesenice.

